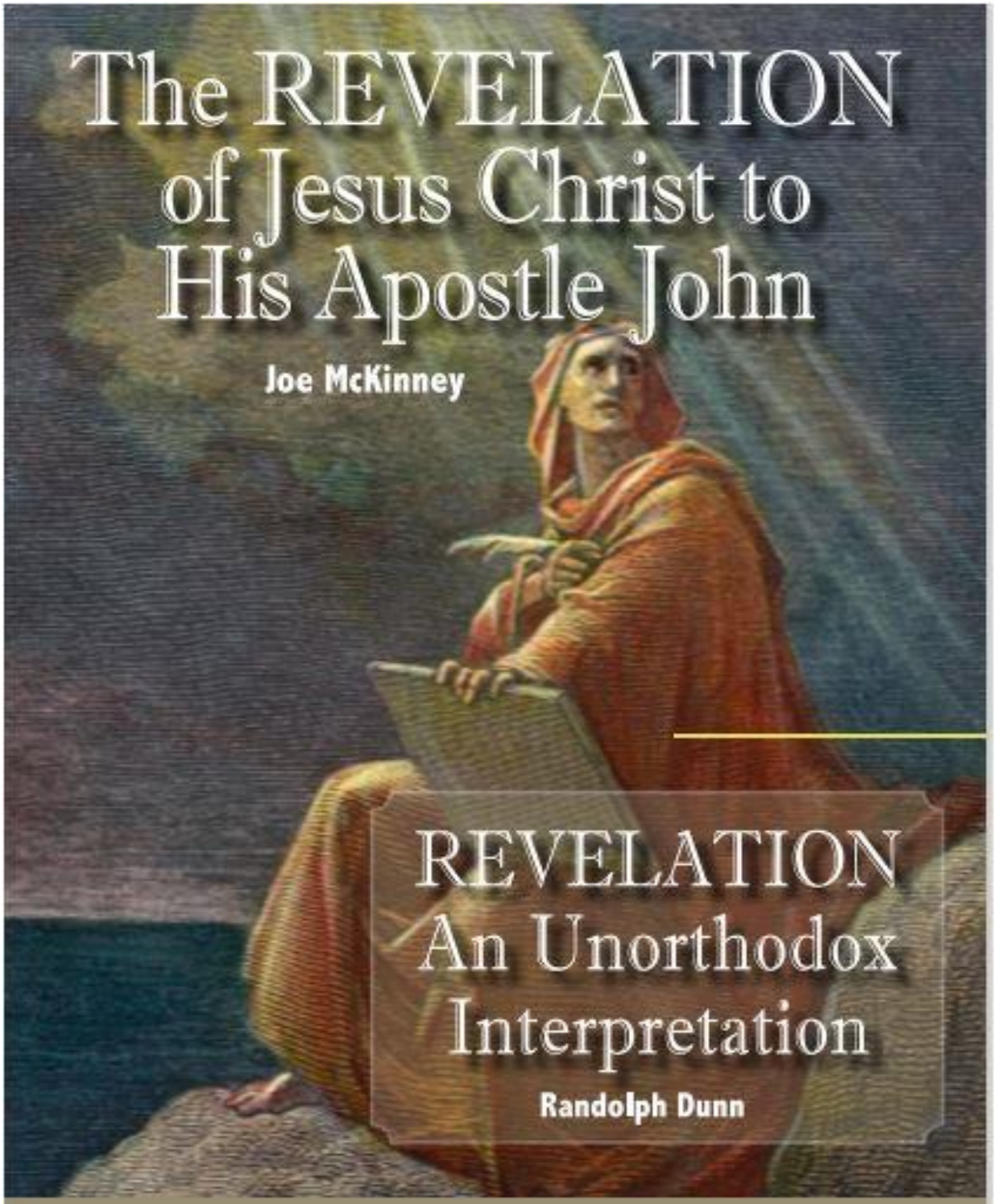

"The kingdom of the world has become the kingdom of our Lord and of his Messiah and he will reign for ever and ever."

Bibulu *W*ayGanbɔli

Jamanakuntigi ka kuma

Bibulu *W*ay Publishing ye Bibulu cidenya baara ye min tɛ tɔnɔ ɲini. A ka baara fɔlɔ ye ka site webw ani gafew lo sɔrɔ minw be sɔrɔ ɛntɛrɛnɛti kan .

Duniɲa kuru bɛɛ ka Bibulu lɔnniya baarakɛyɔrɔ. IBKI ka laɲinita ye ka Bibulu kalanw kɛ mɔgɔ o mɔgɔ b'a fɛ . ka Ala n'a sago lɔn ka ɲɛ. Kalandenw TI waajibiya ka taga Institut la walisa ka seere sɔrɔ wala . diplɔmu sɔrɔ. O kalanw be se ka kalan ɛntɛrɛnɛti kan wala kalansow kɔnɔ, Zoom sababu fɛ, k'u ta ɛntɛrɛnɛti kan, k'u ci e-mail fɛ, . minw sɛbɛra, wala mɔgɔ dɔw, jɛnkuluw wala legiliziw be baara kɛ n'u ye u ka kibaro diiman waajuli baara la. IBKI tɛ baarakɛyɔrɔ ye min daganin lo.

An b'i ladi ko i k'i ka Bibulu sɛgɛsɛgɛ walisa k'a lɔn ni min fɔra kalansen nunu kɔnɔ wala min fɔra kalansen dɔ kɔnɔ, o ye tiɲɛn ye . bɔyɔrɔ wɛrɛ la. "Lakalita" minw be sɔrɔ Bibulu lɔnniya baarada (IBKI) ka kalanw na, olu ye . sɛbɛrikɛlaw wala sɛbɛrikɛlaw ka miiriyaw. Tuma caaman na, miiriya dɔw be don kalanw lamɛntaw, videwow ani sɛbɛw kɔnɔ, ani . i n'a fɔ Bibulu ɲɛfɔliw; ani, waajulikɛlaw, minisiriw, pastɛriw, sarakalasebagaw ani lakɔlikaramɔgɔw ka kalanw na.

I ka ɲi k'o mɔgɔw ka kumaw, u ka miiriyaw ani u ka kalanw bɛɛ sɛgɛsɛgɛ tuma bɛɛ sabu i ka ɲi k'u ɲini, Ala sago lɔn, k'a kɛ.

Walisa k'a filɛ ni kalan sifa o sifa ye tiɲɛn ye, Bibulu bayɛlɛmani sifa caaman kalan ani Bibulu daɲɛgafew ni daɲɛgafew lajɛ ka . kumadenw wala kumasen minw lɔnnin tɛ, u kɔrɔ lɔn. I janto daɲɛgafew ka ɲɛfɔli sifa bɛɛ la, i n'a fɔ daɲɛgafew be . kumadenw ni kumasenw kɔrɔ k'a ta kaan fɔlɔ la ka taga se bi ma.

Kumadenw ni kumasenw kɔrɔ be yɛlɛma wagati ni wagati ma. Ani fana, Gɛrɛkikan kumaden caaman be se ka bayɛlɛma ka kɛ kumaden kelen ye, . min be se ka kɔrɔ fɔlɔ yɛlɛma.

An k'a to Ala k'i ɲɛminɛ a ka Kuma senuman Bibulu kalanni na.

IBKI be sira di k'u ka kalanw bɛɛ ta ani k'u bɔ jagokow kama minw tɛ jagokow ye. Mɛn mɔgɔw be se k'u tilan n'u ye gwansan nka u tɛ gafew wala kalanw feere, k'u yɛlɛma wala k'u sara.

Randolfu Dunn, ɲɛmɔgɔ

Aw ka ɲɔgɔnye kɛ n'an ye:kunnafoni.IBKI.anglɛkan@gmail.com

Site web:IBKI-Anglɛkan.html

Yesu Kirisita k’a yira a ta ciraden Yuhana ra cogo min na .

Joe Makini

Nin kitabu kɔnɔkow ye Matigi ka yelifɛn dɔ le ye ciraden Yuhana fɛ Patimɔsi kurun kan a saan 2000 ɲɔgɔn ye nin ye. Saan caaman kɔnɔ, mɔgɔw ye sɔsɔli caaman kɛ Yirali kitabu koo la ani u ye miiriya jugu sifa bɛɛ lawuli. Mɔgɔ caaman be siran k’o gafe kalan. Dɔw b’a dumu ani ɲinini b’u dumu. N’i ye Yirali ɲɛfɔli 1000 kalan, i bena ɲɛfɔli waa kelen kalan. N’o koo m’i fari faga, i hakili to a la ko gafe ma sɛbɛ walisa ka tiɲɛn dogo, nka walisa k’a yira ani k’a kalan, k’a faamu ani k’a mɛn, a sɛbɛra mɔgɔ minw ye a saan 2000 ye nin ye. Gafe tɔgɔ ani kumaden fɔlɔ min be sɔrɔ gafe kɔnɔ (Gɛrɛkikan na "*apakalupisi*") kɔrɔ ye "yirali." A ka di an ye k'a lɔn ko nafaba be gafe nin na kerecɛnw fɛ, saanw bɛɛ la. A bena kɛ nafaman ye n'an b'a kalan ani k'a ɲini k'a ka cikan faamu.

Kɔrɔfɔli min tɛ mɔgɔw ka miiriya
ye Randɔlfu Dun

Ala ka Yirali min ci Yuhana ma, ka o kɔrɔ fɔ, o bɛ dan o kɔrɔfɔbaga ka lɔnniya ni a ta hakiri ma. Hakilina minw fɔra, u be se ka kɛ tiɲɛn ye wala u tɛ tiɲɛn ye ani Bibulu lɔnbagaw ka ɲɛfɔliw fana be yen. O kama, an b’i jija i ka Sɛbɛnin senuman kalan koɲuman sanni i ka sɔn o kɔrɔfɔli ma, wala ɲɛfɔli wɛrɛw ta ma, sanni i ka se i yɛrɛ ka miiriya ma.

Yirali, i n’a fɔ lɛtɛrɛw, a ɲɛsinna mɔgɔ tigitigi dɔw le ma, minw ye “Azi mara lanabagaw ka lanabagaw ta jɛnkuru wolonfla ye» (1.4). O tun ye lamɛnnikɛlaw ye minw tun b’u ka koow cogoya lɔn yɔrɔnin kelen, minw kofɔra cikan kɔnɔ. Nka, bi kerecɛnw bɛɛ (lamɛnnikɛlaw minw be yɔrɔjan) be se ka koo caaman sɔrɔ n’u be lɛtɛrɛw ni Yirali kalan.

Nin kalan surun sapitiri fɔlɔw be kuma “lamɛnnikɛlaw” koo la, sapitiri labanw be kuma “lamɛnnikɛlaw minw be yɔrɔjan” koo la.

Yezu Krista ka ƝƐFƆLI min yirala a ka ciden Zan fɛ .

Fɛɛn jɔnjɔn minw be se k’an dɛmɛ ka Yirali faamu .

1. A faamu ko o yelifɛn dira, k’a sɛbɛ ani k’a tilan kerecɛn dɔw ye minw siginin be yɔrɔ dɔ la wagati dɔ la tariki kɔnɔ. An mana kɔrɔ min o min ta, an ka kan ka nin ko jate: Gafe bɛ kuma tɔɔrɔ min kan, o tun bɛ kɛra ka ban (1:9), hali a fanba. O lanabagaw ta jɛnkuru minw bɛ Azi mara ra (minw ka nin kitabu karan fɔlɔ), olugu bɛna baraka sɔrɔ ni o ka nin kitabu karan (1.3). ƝɛYirali fɛ, kiraya kuma minw fɔra URSS, katolikw ka papew wala koo o koo la an ka saan kɛmɛkulu nin na, i ko mɔgɔ dɔw b’a miiri cogo min na, u tun be se k’o balimaw dɛmɛ cogo di saan kɛmɛkulu fɔlɔ la? Nka, o yelifɛn tun ɲɛsinna u ma ani u tun be se k’o sira tagama u ka ɲɛnamaya kɔnɔ. Yirali kitabu sɛbɛra walisa a ɲɛsinna kerecɛn minw ma, olu k’o faamu. O kama, walisa k’o faamu .

Yirali kɔnɔ, an ka ɲi ka faamuyali dɔ sɔrɔ kerecɛn minw koo la, u ka wagati n'u ka ɲɛnamaya kɛcogo koo la.

2. A faamu ko Yirali kitabu be kuma kirayakow lo koo la ani o koo nunu tun bena kɛ "sɔɔni." O koo yirala ka gwɛ siɲɛ caaman gafe yɛrɛ kɔnɔ.A saan 2 000 ɲɔgɔn ye nin ye (saan kɛmɛkulu fɔlɔ Krista tile la), a fɔra ko kiraya kuma minw fɔra, u bena kɛ yanni dɔɔni (1:1; 22:6). Yuhana ka kitabu sɛbɛ wagati min na, a saan 2000 ɲɔgɔn ye nin ye, o wagati sera ka ban (1.3; 22.10). Aw ye ɲiningali nin lajɛ: «Aw kana kitabu datugu» (Daniyɛli 8:26; 12:4, 9 ani Yirali 22:10). Ka Daniyɛli ka kiraya kuma tagamasiɲɛ bila a kan, o kɔrɔ ko kiraya kuma minw yirala a la, u man kan ka fɔ jama ye sabu u be kuma siniɲasigi yɔrɔjanw lo koo la. O "siniɲɛsigi yɔrɔjan" tun be saan 400 ɲɔgɔn bɔ. Yezu yɛrɛ ye waajuli kɛ a ka cidenya baara daminɛ na ko: "Aw ka nimisa aw ka kojuguw la, bari sankolo masaya surunyana" (Matiyo 4:17). Dɔɔni o kɔ, a ko: «Can ra, ne b'a fɔ aw ye ko mɔgɔ minw lɔnin bɛ yan, dɔw tɛna sa fɔ ka Ala ta Masaya ye ni sebagaya ye.» (Mariki 9: 1) O b'a yira Yesu tun b'a fɛ ka min fɔ tuma min na a ko fɛɛn dɔ "ka surun."

Yirali nafa min b'an na bi, o tɛ koo minw yirala (o koow tun bena kɛ u sɛbɛra wagati minw na, u gɛrɛfɛ) nka u be dusudon sariyakolow lo la ani kerecɛnw ka see sɔrɔli banbali gɛlɛyaw la. O sariyakolow ani jijali kuma minw be kerecɛn kantigiw jija, u ɲɛsinna an ma tuma bɛɛ nka koo minw kofɔra Yirali kɔnɔ, u man kan ka ɲɛsin an ka wagati ma tigitigi. A faamura ko Yirali kitabu ka kiraya kumaw koo minw fɔra, u kɛra ka ban.

Mɔgɔ be se k'a miiri ko Ala ka wagati latigɛnin tɛ adamaden ka wagati latigɛnin ye wala ko "lon kelen ni Matigi ye, o be komi saan waa kelen an fɛ." O ye tiɲɛn ye (2 Piyɛri 3:8), nka ni Ala ye wagati dɔ fɔ adamadenw ye adamadenw ka kaan na, an tun bena a ɲini a fɛ a ka kumadenw fɔ adamadenw bena minw faamu. O be kɛ tiɲɛn ye kɛrɛnkɛrɛnniya la n'o cikan sɛbɛra mɔgɔ dɔw ma wagati dɔ la tariki kɔnɔ, k'a tilan u ye ani k'a fɔ u ye k'u ka fɛɛn sɛbɛninw kɔlɔsi. N'an y'o bɛɛ jateminɛ, ni Yezu y'a fɔ u ye ko o koo nunu bena kɛ joona sabu wagati surunyana, an bena saan 2000 ka kɔfɛ jati i n'a fɔ dɛsɛ.

3. Tagamasiɲɛw kaan faamu .. Nin kitabu ye cira Yuhana ka yelifɛn min ye Patimɔsi kurun kan saan kɛmɛkulu fɔlɔ laban na Krista tile la. A ye kongokolonw, kongosogow, Yezu ye ni muru ye min be bɔra a daa la ani tasuma ɲɛɛw, tile tilanyɔrɔ sabanan fagara ani ɲɛnamaya bele be kɛra dugukolo kan. U tɛ se ka faamu cogo bɛnnin na nka u be mɔgɔw, yɔrɔw, fɛɛnw, koow, sariyakolow ani tiɲɛnkow lo yira. Walisa ka tagamasiɲɛw faamu, an ka ɲi ka tagamasiɲɛw kɔrɔ kɔrɔ fɔ. Tuma dɔw la, o kɔrɔ be sɔrɔ gafe yɛrɛ kɔnɔ. O koo nunu na, a be se ka kɛ tiɲɛn ye. Tuma dɔw la, o tagamasiɲɛw bɔnin be Bibulu ka tagamasiɲɛ wɛrɛw ma ani u kɔrɔ ka nɔgɔ ka faamu. O koo nunu na, an be se ka la a la cogo dɔ la kɔrɔfɔli la. Tuma dɔw la, an ka ɲi ka tagamasiɲɛw kɔrɔ fɔ ka kɛɲɛ n'an ka Bibulu ka cikan faamuyali ye, a sɛbɛra wagati min na, o tariki ani hali hakili ɲuman kɔrɔ dɔrɔn lo kan. Nin kɔnɔ .

koow la, joo b’a kelen kelen bɛɛ fɛ k’a ka miiriya fɔ. O kɔrɔ tɛ ko an tɛ se ka tagamasiŋɛw faamu; dɔrɔn ko an man kan ka to ka mɔgɔw lasun u ka koow kɛ cogo gwɛlɛman na n’o ye an yɛrɛ ka adamadenw ka miiriya lo ye.

kele. O kɔrɔfɔli misaliya dɔw be sɔrɔ gafe yɛrɛ kɔnɔ:

1. Min bɔnin be adamaden Dencɛ ma (1:13, 17-18).
2. Fitinɛ wolonfila lɔnin be (1:13, 20).
3. Lolo wolonfila (1:13, 20).
4. Seere fila nunu (11:3, 4).
5. Kongokolon (12:9).
6. Mɔgɔ 144 000 (14:4).
7. Kɔgɔji kɔnɔ kongofɛn (17:8).
8. Biŋɛ tan (17:12).
9. Jatɔmuso (17:18).
10. Kunkolo wolonfila (17:9).

b. Ɲɛyirali minw be sɔrɔ Bibulu yɔrɔ wɛrɛw la:

1. Ala ka tagamasiŋɛ (Yirali 7:1-4 ani Ezekiyɛli 9:1-9).
2. Mɔgɔ Dencɛ (Yirali 1:1-20 ani Daniyɛli 7:9 n’a ɲɔgɔnna; 10:5, 6; Ezekiyɛli 1:7, 26 n’a ɲɔgɔnna; 3:2).
3. Masasigilan min be sankolo la (Yirali 4; Ezayi 6:1 ani Zakari 5:1-3).
4. Ɲɛnamaya kitabu (Ɛkizɔdi 32:33; Zaburuw 69:28; Malasi 3:16; Ezayi 22:22).
5. Alabatosoba suma (Ezekiyɛli 40:3; Zakari 2:1 ni kɔ).
6. Gafe dumu (Yirali 10:5-11 ani Ezekiyɛli 2:8-3:14).
7. Kɔnɔw ka dumuni (Ezekiyɛli 39:16-20).
8. Gɔgi ni Magɔgi (Ezekiyɛli 38; 39).
9. Sankolo kura ni dugukolo kura (Ezayi 65:17 ni 66:22)

4. Fɛɛn jɔnjɔn dɔ ye k’a faamu tariki min kɛra wagati min na gafe sɛbɛra .; o kɔrɔ ye ko min tun bɛ kɛra dunuŋa ra, kitabu dira mɔgɔ minw ma, olugu ta wagati le ra. O koo la, Ɔrɔmu ka masaya lo tun be duniŋa kuru bɛɛ marala. Saan kɛmɛkulu fɔlɔ laban na, u y’a daminɛ ka masacɛ bato ni fanga ye. Domitien, masacɛ seeginan, ye tɔgɔ ta ko "Duniŋa Matigi ani Ala." Mɔgɔ o mɔgɔ tun banna k’o lɔn, o tigi tun bena tɔɔrɔ a ka banbaliya kosɔn. Kerecɛn waa caaman tun tɔɔrɔla ani u tun y’u faga u ka limaniya kosɔn. Masaya ni legilizi tun donna kɛlɛ la min be mɔgɔ faga ani kerecɛnw, politiki fanga, marifaw wala sɔrɔdasiw, fanga tun tɛ gofɛrɛnɛman na wala wariko la, u ye “diŋɛ masacɛ” kunbɛn ani u ye see sɔrɔ! O see sɔrɔli sɔngɔ tun ka gwɛlɛ, nka u ye see sɔrɔ.

Ɔrɔmu masaya tun be fanga sɔrɔ o tariki wagati la sɔrɔdasiw, sigiko ani landakow ta fan fɛ. A tun be mara kɛra k’a ta Angletɛri ka taga se Farafinna fɔɔ ka taga se Efarati baji ma. A ka kɛlɛbolow tora u ka fanga la jamana caaman kan. Sɔrɔdasiw ka kɛlɛw ani jagokow lo tun be Masaya yira. Nafolobaya, fantanya ni jɔnya kɛrɛfɛ, o lo y’a to a ka jogow tiŋɛna. Ɔrɔmukaw sapitiri fɔlɔ be ɲɛyirali dɔ di.

Ɔrɔmu tun ye diinankow yɔrɔba ye fana. Lanayakow (Ɔrɔmukaw ka alaw) ani landakow tun be mɔgɔw to jogo lakolon na ani o la, kerecɛnya ye yɔrɔ ɲuman sɔrɔ kibaro diiman fɔli kama. Nka Ɔrɔmu, walisa ka bɛnkelenya sigi jamana minw ye see sɔrɔ u kan ani ka fanga sɔrɔ u ye minw minɛ, a ye .

masacɛ ka diinan, ka kafiriw ka batosobaw lɔ ani ka alaw dilan ni masacɛw ye. Masacɛ tun be jati i n’a fɔ ala. Ka masacɛ bato, o tun b’a yira ko u be kantigiya kɛra masacɛ ye. Ogusiti banna o batoli ɲɔgɔn na Ɔrɔmu, nka a y’a to u k’o kɛ maraw la. Tuma min na o kɛcogo donna Ala kelenpe diinanw na i n’a fɔ yahutuw ni kerecɛnw, tɔɔrɔw daminɛna.

Kaligula (saan 37 - 41 K.T.L.)a y’a ɲini k’o sariya labato, k’a ka jaaw bila Alabatosow kɔnɔ Masaya lamini na, nka a sara sanni o ka lili don. A ka masaya saan laban na Ɔrɔmu, Nero (saan 54 – 68 Krista tile la) ye yamaruya di ko u ka kerecɛnw tɔɔrɔ sabu u tun be masaya lafilila. Kaligula sanin kɔ, masacɛ si ma o batoli latanga ni kisɛya ye fɔɔ ka taga se Domisiyan ka wagati ma. Nka, saan kɛmɛkulu fɔlɔ wagati la, u tun be batoso dɔw lɔra o kosɔn Masaya yɔrɔ bɛɛ la.

Domisiyani (saan 81 – 96 K.T.L.)a ma tɔɔrɔw ɲɛminɛ Ɔrɔmu dugu dɔrɔn kɔnɔ, nka a tun bɛ tɔɔrɔw ɲɛminɛna Masaya bɛɛ ra. A y'a fɔ ko ale lo ye "Matigi ni Ala" ye sanni a ka sa, k'a ɲini a ka maradenw fɛ u k'ale bato. U banna minkɛ, o tun ye bonyabaliya ni janfako ye. Kantigiya kɔrɔbɔli masaya ma, ani masacɛ fana ma, o tun ye foli ye: "Sezari ye matigi ye". O ka o jagboya ka wusunan jɛni sarakajɛnifɛn kan. Ka ban, o tun ye kantigiyabaliya lo ye. N’o tigi tun b’o kɛ, o tun b’a yira ko kerecɛn tɛ. Mɔgɔ caaman y’o kɛ walisa k’u niin kisi. A ma mɛɛn, Domisiyan ka wagati la, u y’a fɔ ko kerecɛnya ye diinan ye min be sariya tiɲɛ. Masaya y’a yɛrɛ labɛn walisa ka masacɛ bato ani ka kerecɛnw ɲangi.

Ɔrɔmu mara la, Azi mara la, masacɛ batoli tun be yiriwara kosɔbɛ. Ɔrɔmu sɔrɔdasiw ka jɛnkulu dɔw tun be yen minw be weele ko .*bɛnkan*, min ka laɲinita tun ye ka masacɛ batoli latanga. U ye masacɛw ka jaaw ni sarakabɔlanw lɔ a bato kama. U tun be tagama duguw la ka taga dugu wɛrɛ la ani u tun be mɔgɔ minw jalaki, u tun b’u mɛnna k’u banna k’a fɔ ko: “Sezari lo ye matigi ye.” Olu tun bena ta ka kɔn saan 1914 ɲɛ.*bɛnkan*yɔrɔ min na u tun be se k’o sɔnni kɛ jama ɲɛfɛ. N’u tun m’o kɛ, u tun bena jalaki k’u ye masacɛ n’a ka masaya janfakɛlaw ye minw tɛ Ala bato, u tun bena se k’u ka nafolo minɛ ani k’u ɲangi cogo bɛnnin na, i n’a fɔ saya.

Sariyakolo min y’a to kɛlɛba donna legilizi ni masacɛ Domisiyan cɛ, Pol y’o lo fɔ. Hali sanni o kɛlɛ ka kɛ, kerecɛnw banna ka Domisiyani bato o kama u y’u kɔniya ani k’u tɔɔrɔ (1 Korɛntikaw 8:5-6). Ngalon tigɛra kerecɛnw koo la walisa k’u tɔgɔ tiɲɛ. Ɲɛyirali dɔw: «U be cɛnimusoko kɛ n’u somɔgɔw ye, balimacɛw ni balimamusow be furu», «U be joli min u ka lajɛnw na », n’a ɲɔgɔnnaw Masaya dɔrɔn ma yɛlɛma ka legilizi kɛlɛ, nka minw tun be kafiriw ka diinanfɛnw feere ani diinan wɛrɛw ka mɔgɔw fana tun be limaniya sɔbɛ kɛlɛ.

Tariku kɔnɔkow be sɔrɔ duniɲa ka tariki kɔnɔ, nka u be sɔrɔ Yirali kitabu kɔnɔ fana. Ka o tariki lɔn, o nafa ka bon kosɔbɛ yelifɛn kɔrɔfɔli ɲuman kama fɔɔ an ka ɲi ka sapitiri 12, 13 ani 17 lajɛ, sanni ka taga ɲɛ.

5. Yirali loon kɔrɔtanin lo .ka tarikikow tiɲɛtigiya. Bɛn tɛ yen o loon koo la nka miiriya jɔnjɔn saba lo be yen.

Nero ka wagati la (saan 54-68 K.T.L.)

Minw b’o miiriya fɛ, olu b’a fɔ ko 11:1-2 kɔrɔ ye ko Zeruzalɛmu Alabatosoba tun ma halaki fɔlɔ sɛbɛri wagati la (o kɛra saan 70 la Krista tile la).

Ka sɔsɔ o miiriya ma, dalilu si t’a yira ko tɔɔrɔ minw tun be kɛra Nero ka wagati la, u tun tɛ yɔrɔ dɔrɔn lo ye. Dalilu si t’a yira ko tɔɔrɔw tun be taga n’u ye maraw la. Gɛlɛya min ka bon ni bɛɛ ye .

ni wagati min fɔra Nero ka wagati la, o b’a yira ko dalilu si t’a la min b’a yira ko u tun be Nero batoli latanga kosɔbɛ. Ani fana, Alabatosoba min kofɔra 11:1, 2 kɔnɔ, n’a sɔrɔ o ye tagamasiɲɛ ye tagamasiɲɛ gafe dɔ kɔnɔ.

Vespasien ka wagati la (saan 69-79 K.T.L.)

17:9-11 kɔrɔfɔli min ka ɲi ka tɛmɛ masacɛ duuru kan minw benna ka ban, o ye nin ye: Ogusiti, Tibɛri, Kaligula, Kɔlɔdi ani Nero. O “kelen be” tun bena kɛ Vespasien ye ani “tɔ kelen ma na fɔlɔ ani n’a nana, a ka ɲi ka to ka wagati dɔɔni kɛ” o tun bena kɛ Titus ye min ye masaya kɛ saan fila dɔrɔn kɔnɔ. «O wara min tun bɛ yen, nka a tɛ yi, ale yɛrɛ le ye masacɛ seeginan ye, nka a bɛ masacɛ wolonfla dɔ ra, a bɛ taga tunu,» o tuma na, Domisiyan tun bɛna kɛ ten.

17:8, 11 lajɛ: “I ye wara min ye, o tun be yen fɔlɔ la, nka a tɛ yen tugun, a bena yɛlɛ.” Tuma min na Yirali sɛbɛra, wara tun tɛ yen. Ni wara ye Ɔrɔmu masacɛ ye min tun be legilizi tɔɔrɔla (Nero ni Domisiyan) o tuma na, Yirali tun tɛ se ka sɛbɛ u ka masaya wagati la.

Domisiyan ka wagati la (saan 81-96 K.T.L.)

Irenée, min ye Policarpe ka kalanden ye, ale y’a sɛbɛ ko: “An tɛna an yɛrɛ bila farati la n’an be Krista kɛlɛbaga tɔgɔ fɔ cogo ɲuman na, sabu n’a tun ka ɲi k’o tɔgɔ fɔ bi wagati la, min ye Yirali ye, ale lo tun bena o fɔ. laban y’a mara Domisiyani fɛ” (Irénée, Contre les hérésies 5:30:3). O lo y’a to an b’a miiri ko Yirali kitabu sɛbɛra Domisiyani ka masaya wagati la. A gwɛnin lo ko barokun tɛ tiɲɛn ye ten. Tariku min bɛ kitabu kɔnɔ (Egilizi ni Ɔrɔmu masaya kɛlɛ) o tun fɔra kitabu kɔnɔ nka yelifɛn sɔrɔra wagati min na o kɛlɛ tun ye kiraya kuma ye. Gafe min yera legiliziw ka lɛtɛrɛw kɔnɔ, sapitiri 2nan ni 3nan na, o wagati b’a yira ko Yahutuw tun bɛ tɔɔrɔ min kɛra Azi mara ra, sanni Ɔrɔmukaw k’a tɔɔrɔ.

6. Yirali kɔrɔ min be sɔrɔ, o be bɔ kosɔbɛ fɛɛrɛ min na. Saan kɛmɛkulu caaman kɔnɔ, u tun ye fɛɛrɛ caaman lajɛ, u kelen kelen bɛɛ basiginin lo miiriya tigitigi dɔ lo kan ani o y’a to u y’u kɔrɔ fɔ cogo caaman na. Layiri kura kitabu wɛrɛ si ma kɔrɔ fɔ cogo caman na ten. An ka Yirali kɔrɔ fɔ cogo jɔnjɔn duuru lajɛ:

kele.**Fɛɛrɛ min be tɛmɛ wala min be kɔn ka kɛ .**-O kumaden kɔrɔ gwɛlɛman na, o kɔrɔ ko Yirali kitabu bɛɛ dafara wagati tɛmɛninw na, Ɔrɔmu masaya wagati la. Min fɔra yan, o ye ko Yirali be Masaya cogoya yira saan kɛmɛkulu fɔlɔ laban na.

Yirali ka kan ka kalan ani k’a kɔrɔ fɔ k’a jati ko a sɛbɛbaga n’a dira mɔgɔ minw ma, olu ka tariki cogoya ani k’a jati ko gafe ka laɲinita tun ye k’o kalanbagaw dususaalo. Yuhana ka sɛbɛri kɛ ka o wagati lanabagaw jija ani k’u sabati, ani a tun bɛ kuma ko minw kɛra o wagati ra. O la, Yirali ye gafe ye min kɔrɔ ye Alako ta fan fɛ ani a basiginin lo tariki koo tigitigi dɔ kan. Nka, i ko a be kɛ cogo min na kiraya kuma fanba la, tiɲɛn minw be sɔrɔ u kɔnɔ, olu ye tiɲɛnw ye bi bi la i n’a fɔ a tun be cogo min na o wagati la. Kalan min tun be kerecɛnw jagwɛlɛya u ka to kantigiya la Yezu Krista ye tuma min na juguya fanga tun b’a fɛ ka see sɔrɔ u kan, kalanden b’o kalanw ye cogo min na, o b’a to kitabu nin ka nafa be faamu, wagati o wagati la. Nka, ni mɔgɔ ɲinɛna sɛbɛrikɛla ka tariki n’a ka laɲinita kɔ o koo la, tagamasiɲɛw kɔrɔfɔli sifa bɛɛ be se ka kɛ. A ka ɲi ka Yirali bila a ka sɛbɛriw n’a ka tarikikow la saan 1914 la.

walisa k’a kalan ni faamuyali ye. N’a sɔrɔ Layidu Kura gafe wɛrɛ si tɛ yen min basiginin lo a ka tariki kan ten walisa k’a kɔrɔ fɔ.

Tagamasiŋɛw be mɔgɔw, koow, tiŋɛnkow ani sariyakolow lo yira. Yirali kɔnɔnakow b’a yira ko o kɔrɔfɔli fɛɛrɛ lo be bɛn ɲɔgɔn ma ani a be nɔɔ bɔ ka kiraya kuma minw be sɔrɔ gafe kɔnɔ, u faamu ka ɲɛ.

b.**Siniŋɛsigi fɛɛrɛ**-kɔrɔfɔli fɛɛrɛ min basiginin be o miiriya kan, o b’a ye ko Yirali be kuma koo dɔw koo la minw kɛra ka kɔn Krista ka nali filanan ɲɛ ani a kɔ. O miiriya b’a yira ko Yirali kitabu ye eschatologie ye pewu, kiraya kuma gafe min ma dafa fɔlɔ, ani a b’a sinsin a kan ko fɛɛn bɛɛ ka kan ka kɔrɔ fɔ cogo min na. O miiriya lo la, Dispensationalisme bɔra, Schofield ka Bibulu y’a labɛn ani k’a jɛnsɛn. O miiriya b’a fɔ ko Yezu nana siŋɛ fɔlɔ ka Masaya sigi, nka, Yahutuw banna a la minkɛ, legilizi sigira i n’a fɔ parantezi (nɔnabila) tariki kɔnɔ fɔɔ ka taga se wagati ma, Masaya bena sigi dugukolo kan. O jɛnkulu fana be apokalipisi Israɛl jati i n’a fɔ mɔgɔ yɛrɛ yɛrɛ ani o la, u b’a sinsin a kan ko Israɛl masaya ka kan ka sigi kokura tiŋɛn tiŋɛn na.

Gɛlɛya min b’a la, o ye ko Yirali be tagamasiŋɛw yira kosɔbɛ a kɔnɔna bɛɛ la ani k’a kɔrɔ fɔ cogo bɛnnin na, o tɛ se ka kɛ. Gafe nin nafa tun bena kɛ kerecɛnw lo ye ka tɛmɛ minw tun be Krista ka segili filanan wagati gɛrɛfɛ, sanni a tun ɲɛsinna minw ma.

c.**Tariku fɛɛrɛ .**-O fɛɛrɛ bɛ Jirali jate i n’a fɔ egilisi ka tariku (walima adamadenw ta tariki egirisi wagati ra), k’a ta Yuhana ta wagati ra fɔ ka taga se wagati laban ma. Hakilina min b’a la, o ye ko koo minw kɛra k’a ta Yuhana ta wagati ma ka taga a bla wagati laban na, o kofɔra kitabu kɔnɔ. O fɛɛrɛ sababu la, mɔgɔw i n’a fɔ Napoleon, Saddam Hussein, Pape, ani Adolph Hitler ani koo dɔw i n’a fɔ WW II, kominisimu benni, Erɔpu jamanaw ka jɛnɲɔgɔnya ani "Euro" danni, Erɔpu jamanaw ka wari kelen, olu be ye gafe kɔnɔ.

d.**Hakilijagabɔ fɛɛrɛ**-O kɔrɔfɔli fɛɛrɛ b’a fɔ ko Yirali ye poyi gafe ye min be Alako tiŋɛnkow dɔrɔn lo kalan, nka a t’a fɔ tarikikow la minw kɛra ka tɛmɛ wala minw bena kɛ sini ma. O kɔrɔfɔli fɛɛrɛ basiginin be miiriya min kan, o ye ko Yirali ye baro ye min ɲɛsinna koow fanga ma, nka a tɛ baro ye koow yɛrɛ yɛrɛ koo la. O koo kelen kelen bɛɛ la, u b’a faamu ko tagamasiŋɛw be kuma kɛlɛw koo la minw tun be se ka segi ka kɛ siŋɛ caaman. U be se ka taga ɲɛ wala u tɛ taga ɲɛ. O kama, min sinsinnin be ɲuman ni juguman ka kɛlɛ banbali yiracogo lo kan.

7. Fɛɛn jɔnjɔn min be se k’an dɛmɛ ka Yirali kɔrɔ fɔ, o ye ka yelifɛn labɛncogo ɲuman lɔn ., sanko sapitiri 14-21 kɔnɔ. Ka se ka labɛn wala labɛn dɔ ye yeli yiriwali la, o ka ɲi k’an dɛmɛ k’a faamu jɛnɲɔgɔnya min be tariki kɔnɔkow, kaan min fɔra ani gafe ka laŋinita cɛ. Labɛn min be tugu o la, i ka sapitiri 14-21 kɔrɔsi kɛrɛnkɛrɛnniya la.

Yirali I. Daminɛ kumaw (1:1-20)

Nin ye Ala ta cira ye Azi mara lanabagaw ta jɛnkuru ye (1.1-11).

Yezu, nɔɔrɔ, sebagaya, senuman ani ɲanamaya be legiliziw cɛma. (1:12-20).

II. Yesu ka lɛtɛrɛw ci Azi mara lanabagaw ta jɛnkuru wolonfla ma (2-3)

Efɛzi, ani Simirina, ani Pɛrigamu, ani Tiyatiri (2.1-29).

Saridi, ani Filadɛlifi, ani Lawodise (3:1-22).

III. Masasiginan bon min bɛ sankolo ra (4.1-11).

Dususaalo kuma min be kerecɛnw fɛ: Ala lo be koow ɲɛnabɔra (Ɔrɔmu masacɛ tɛ).

IV. Sagaden ka kitabu min datugunin lo, o ta (5.1-14).

Kerecɛnw ka dususaalo kuma: Yezu ye see sɔrɔ ani a ka kan ni kiti minw bena kiti tigɛ kanminɛbaliw kan, u ka gafe dayɛlɛ.

V. Yesu ka kitabu tagamasiŋɛw dayɛlɛ (6.1-8.1)

Ala ka kiti jugu 4 minw tigɛra legilizi murutininw, jurumunkɛlaw ani tɔɔrɔbagaw kan, Yesu b'u yira ani k'u kɛ.

1. So gwɛman n'a tigi (6.1-2) - Yezu, Kuma, min ye see sɔrɔ jinɛ kan, ka jurumunkɛla kiti.
2. So wuleman n'a bolibaga (6.3-4) - Muru, kɛlɛ, binkanni.
3. So finman ni a sotigi (6:5-6) - Kɔngɔ .
4. So nɛrɛmuguman n'a bolibaga (6:7-8) - Banaba, kongosogow ani saya.
5. Mɔgɔ minw sara u ka limaniya kosɔn, olu be jurusara kuun ɲini (6:9-11). O kiti nunu be legilizi tɔɔrɔbagaw kan nka tɔɔrɔ bena mɛn dɔɔni. Ala bena sababu di mɔgɔw ma u ka nimisa u ka jurumuw na.
6. Ala ni Sagaden ka dimi loon fɔli. (6:12-17) Daan be Ala ka muɲuli la. Mɔgɔ tɔɲɔbagaw bɛna halaki.

VI. Wagati min be kɛ ka ɲɛfɔli kɛ ani ka dususaalo: (7:1-17).

Israɛlden mɔgɔ 144 000 lo tagamasiŋɛ bilara (7.1-8) Ala ka baaradenw bɛɛ kisira tuma min na Ala bɛ a ta dimi bɔn legilizi jugu kan.

Jamaba dɔ be sankolo la . (7:9-17) Ala ka latanga be baara kɛ! Minw tɛmɛna tɔɔrɔba wagati la, olu ninsɔndiyanin lo ani u latanganin lo.

VII. Yezu ye tagamasiŋɛ wolonfilanan dayɛlɛ: Buru wolonfila (8:1-21)

Ala ka dimi loon ka koow be fɔ ka gwɛ burufiyɛkan wolonfila (tɔɔrɔ wolonfila) cogo la.

1. Buru fɔlɔ: Falenfɛnw tiŋɛyɔrɔ sabanan - dumuni kɛlɛ.
2. Buru filanan: Kɔgɔji kɔnɔfɛnw ni kurun minw tiŋɛna, u sabanan - ka jagokɛlaw kɛlɛ.
3. Buru sabanan: Bajiw ni jibolisira sabanan be kuna, - ka minnifɛnw kɛlɛ.
4. Buru naaninan: Tile, kalo, ani lolow sabanan be gosi, - binkanni lamini.
5. Buru duurunan (bɔnɛ fɔlɔ): Tɔn minw bɔra dingɛ kɔnɔ, olu be mɔgɔw tɔɔrɔ - kɔnɔnafɛnw.
6. Burufiyɛ wɔɔrɔnan (bɔnɛ filanan): sɔrɔdasi 200 000 be kɛlɛ kɛ ka adamadenw tilan sabanan faga - kɛnɛma kɛlɛ.

O kitiw ye ka mɔgɔ tɔɔrɔbagaw lasɔmi ani k'u weele u ka nimisa nka nafa t'o la. Sisan, o ye halakili lo ye.

VIII. Wagati min be kɛ ka ɲɛfɔli kɛ ani ka dususaalo sɔrɔ

(10:1-11:14). Zan be gafe fitinin dumu . (10:1-11).

Ni buru wolonflanan fiyɛra tuma min na, Ala bena kiti min ben juguw kan, o bena dafa. Zan be yɔrɔ senuman suma (11:1-2).

Egilizi bena tɔɔrɔ kɛlɛ la ni Ɔrɔmu ye nka a bena kisi. Seere fila nunu fagara nka u kununna . (11:3-14).

Ala bɛna egilisi mara, ka kantigiya kɛ kibaro diiman fɔri ra, hali tɔɔrɔw ra.

IX. Buru wolonflanan fiyɛra (11.15-19).

Babilonɛ (Ɔrɔmu) bena ben nka fɔlɔ, a bena lakali tugun walisa k'a yira a bɔra yɔrɔ min na ani mun na a bena halaki.

Musokɔnɔma a be dencɛ wolo ani kongokolon dɛsɛra a ka jijali la ka . ale ni muso faga (12:1-18).**).**Sutana gwɛnna ka bɔ Ala ka mɔgɔ sugandininw jalaki ani a be legilizi tɔɔrɔ.

Sutana ye wara weele ka bɔ baji kɔnɔ (13:1-18) ka baara kɛ n'a ye ka legilizi tɔɔrɔ. Baran wɛrɛ (min bɔra dugukolo kan) be wara min bɔra baji kɔnɔ, o batoli lawuli. Sutana ka minan be lɔn ni Ɔrɔmu masacɛw ye minw dɛmɛna masacɛw batoli diinan kolon fɛ.

X. Kan naani be kɛlɛba nɔɔ fɔ (14:1-13)

1. Ala ka tilenninya . Se sɔrɔli**(14:6, 7 kalan).**

kele.Sumantigɛ wagati . (14:14-20) Ala ka dimi wagati sera Ɔrɔmu masaya ma ani mɔgɔ tɔɔrɔbagaw bena tunu.

b.Dimi tasaw kofɔra (15:1-8) Ni tɔɔrɔ 7 wɛrɛ kɛra, Ala ka dimi min tun be Ɔrɔmu kan, o banna.

c.Dimi tasaw bɔnna . (16:1-21).

Tasa fɔlɔ: Minw tun be wara bato ani .

a ja:

Tasa filanan: Kɔgɔji be yɛlɛma ka kɛ joli ye, baji kɔnɔfɛnw bɛɛ be sa

Tasa sabanan: Bajiw ni jii bɔyɔrɔw be yɛlɛma ka kɛ joli ye

Tasa naaninan: Tile be cɛɛw jeni .

Tasa duurunan: Dimi ni tɔɔrɔ be wara n'a ka masaya kan Tasa

wɔɔrɔnan: Sɔrɔdasiw b'a fɛ ka kɛlɛ kɛ .

Tasa wolonfilanan: Dugukoloyɛrɛyɛrɛ ni sanbɛrɛw .

2. Babilɔni benna! (17:1-8).

kele.Babilonɛ y'o lɔn. Jatɔmusoba ye Ɔrɔmu lo ye, o min ye duniɲa ka jagokow fangatigi ye.

b.Babilɔni benna; a benna! Ɔrɔmu masaya tiɲɛni dafanin lo ani a be se ka kɛ tiɲɛn ye.

3. Masacɛ batobagaw be kiti tigɛra! (14:9-10).

kele.Arimagedɔn ani Matigi ka surafana (19:11-21). Egilizi juguw ye see sɔrɔ ani u halakira pewu.

b.Dragon y'a siri (20,1-3). Sutana ye see sɔrɔ nka a ma halaki. A bena a ɲini tugun.

c.Masasiginan gwɛmanba ani tasumaba . (20:11-15). Tɔɔrɔbagaw be see sɔrɔ u kan ani u be ɲangili sɔrɔ.

4. Kerecɛn minw sara kɛlɛ kɔnɔ, olu ye duba sɔrɔ (14.13).

kele.Sagaden ka furu dumuni . (19:1-10). Egilisi min ye see sɔrɔ, Krista lo b'o minɛ.

b. Mɔgɔ minw sara limaniya kosɔn, olu kununi ka masaya kɛ . (20:4-6) Kerecɛnw be see sɔrɔ hali n'u tun sara.

c. Gɔgi ka see sɔrɔli ani . Magɔgi (20:7-10) Sutana be se ka jugu o jugu kɛ sini ma ka legilizi kɛlɛ, Ala bena see sɔrɔ o fana kan.

d. Sankolo ni dugukolo kura . (21:1-8) Lafiɲɛ ni lafiya be sɔrɔ kantigiw fɛ .

e. Zeruzalɛmu kura . (21:9-22:5) Egilisi kantigiman, ani o cogo la, egilisi min ye see sɔrɔ, o nafa ka bon, a latanganin lo ani a be duba sɔrɔ.

XI. KUNNABƐN ANI ƝƐFƆLI (22:6-21). O kumadenw bɔra NKJV kɔnɔ fɔɔ n'a fɔra cogo wɛrɛ la.

YIRALI 1
Yezu be Egiliziw cɛma .

Egilizi wolonfila: Jatiden 7nan be dafalenya wala dafanin tagamasiŋɛ yira, o kama gafe tun be mɔgɔw bɛɛ lo ta . legilizi min be Azi mara la.

Nin wolonfilao ye Ala Nin Saninman le ye. Ezayi 11:1-2 be Nii kelen ka koo wolonfila kofɔ. «Yese yiribolo dɔ bɛna bɔ a liliw ra, yiribolo dɔ bɛna bɔ a liliw ra, Matigi Ala Nin bɛna sigi a kan -hakiritigiya ni faamuyali Nin, ladili ni sebagaya Nin, lɔnniya ni Matigi siranya Nin.»

Alifa ni Omegaye Gɛrɛkikan sɛbɛnin fɔlɔw n'a labanw ye ani u kɔrɔ ko daminɛ . ani laban (Yirali 22:13). O kuma kelenw ɲɛsinna Faa ni Dencɛ ma (1:8, 17; 2:8; 22:13).

Sanu buzidaga wolonfilao ye Azi mara lanabagaw ta jɛnkuru wolonfla ye (1.20).

Yezu be buziw cɛma:A ka surun, a yɔrɔ man jan (Matiyo 28:20).

Fani dɔ tun be jigi fɔɔ a senw na, ani sanulaman dɔ tun b'a kan: Yezu ye sarakalasebagaw kuntigi ka fani don (Ɛkizɔdi 28:4; 29:5). **Kunkolo gwɛman ani kunsigi:**Gwɛman be saniya ni tilenninya tagamasiŋɛ yira.

ɲakili minw be ni tasuma ye:A ɲɛɛ be koo bɛɛ ye (Eburuw.4:13; Yirali 19:12). **Zira senw**a be se k'a juguw halaki cogo min na, o tagamasiŋɛ lo (Mise 4:13; 1 Tilew Kibaru 28:18). **Jii caaman ka kan:**A be kuma ni fanga ye i n'a fɔ Sinayi kulu kan.

Lolo wolonfilao ye lanabagaw ta jɛnkuruw ta mɛlɛkɛw le ye (1.20). Mɛlɛkɛ kɔrɔ ko "ciden," o kama u tɛ . wajibi lo ko mɛlɛkɛw lo, nka u tun be se ka kɛ adamadenw ka cidenw ye.

Muru be mɔgɔ daa laye Ala ka kuma ye, kibaro diiman (kibaru diman) tɛ, nka kiti kuma lo . (Ezayi 11:4 ani Heburukan 4:12, 13). Miiri k'a filɛ, mɔgɔ cogoya yɛlɛmana cogo min na kulu kan. **Ɲada min be mɛnɛmɛnɛ:**Krista ye Ala ka nɔɔrɔ nɔɔrɔ ye (Eburuw 1:3).

Fɔlɔ ni laban: Ale le ye danni, yirali ni jigiya daminɛ ni laban ye.

Mɔgɔ ɲanaman min tun sara: An tɛna sira si tagama, a ma sira min ta; A ka siranya o siranya kunbɛn a ma jugu si kunbɛn ka kɛlɛ kɛ A ma se sɔrɔ a kan.

Saya ni Hadɛsi ka kilɛw: Daŋɛ min ka ɲi yan, o ye Hadɛsi ye, jahanama tɛ. Hadɛsi ye yɔrɔ ye, yɔrɔ min na . mɔgɔ saninw bɛ taga, dunuŋa min tɛ ye. A tun kɔrɔtanin lo legilizi min tun be tɔɔrɔla, a k'a lɔn mɔgɔ min be saya mara. «Ni mɔgɔ min lara ne ra, hali n'a sara, o tigi bɛna ɲanamanya» (Yuhana 11:25).

Sapitiri fɔlɔ ye gafe daminɛ kumaw ye. Nin kitabu ye Ala ta ciraya le ye, Yesu ni a ta mɛlɛkɛ ni a ta baaraden Yuhana fɛ, o ka o lase Azi mara kerecɛnw ma, san kɛmɛ fɔlɔ laban na. A be kuma koo dɔw koo la minw tun bena kɛ yanni dɔɔni. Minw be kalan kɛ, olu ka ɲi k'a lɔn ko Yezu be niin na, a be see sɔrɔ, a be kititigɛla kɛ, a ye sarakalasebaga ye, a ye dugukolo masacɛw ka Masacɛ ye ani a ye Kisibaga ye. Ani fana, kalanbaga b'a lɔn ko A bena kɔsegi. O bɛɛ tun kɔrɔtanin lo kosɔbɛ an balimaw fɛ o wagati la, minw tun be ɲini ka don tɔɔrɔba la min ɲɔgɔn ma deli ka kɛ legilizi ka tariki kɔnɔ. Yan, kuma daminɛ na, Ala be fanga, ani jagwɛlɛya ani dususaalo di ka ban, ka kerecɛnw Matigi Yezu Krista ka cɛɲa n'a ka bonya yira. I ko Zan, bɛɛ bena biri Yezu sen kɔrɔ loon dɔ. Minw tun bɛna faga Kirisita* ta Kibaro Diman kosɔn, o kuma gwɛra olugu ye: Yesu bɛ se saya ma. O Ala Dencɛ nɔɔrɔman, sebagayabɛɛtigi ani saniyanin ye Yezu lo ye.

YIRALI 2 ANI 3 Bataki
minw cira Egiliziw ma

LA:Ɛfɛsi dugu lanabagaw ta jɛnkuru .

K'A TA: Lolo wolonfla min bɛ a kininboro ra, min bɛ tagama lolo wolonfla cɛ ra sanu lanpan lɔnin be

NNE B'A LƆN:aw ta kɛwalew, ani aw ta baara, ani aw ta muɲuri, ani ko aw tɛ se ka mɔgɔjuguw muɲu. Mɔgɔ minw b'a fɔra ko o ye ciradenw ye, k'a sɔrɔ can tɛ, i ka olugu kɔrɔbɔ k'a ye ko faninyafɔbagaw lo. i ka muɲu, ka muɲu, ka baara kɛ ne tɔgɔ kosɔn, i ma sɛgɛ.

FƐN BE NE BE I KAN:i y'i ka kanuya fɔlɔ to yen (ni kanuya tɛ yen, baara tɛ yen . nafa - 1 Korɛntikaw 13).

ƝƐFƆLI:I benna ka bɔ yɔrɔ min na, i hakiri to o ra; nimisa ka faran aw ka kojuguw la, ka kɛwale fɔlɔw kɛ. **ALIMA ƝƐFƆLI:**Ne bɛna taga i fɛ joona ka na i ta fitinadaga bɔ a nɔ ra.

AW KA ƝƐFƆLI:i be Nikolayikaw ka kɛwalew kɔniya (Irénée y'a fɔ ko u tun ye . yɛlɛmaniw ani yɛlɛmaniw).

SE YE MINW YE: Ne bɛna a to a ye ɲanamanya yiri den domu Ala ta arijana ra.

MIN BE TƆLO BE MIN BE, NIIN BE MIN FƆ EGILIZIW YE, o tigi k'o mɛn.

LA:Ṣimirina dugu lanabagaw ta jɛnkuru .

K'A TA:min tun sara, nka a kununa .

NNE B'A LƆN:aw ta baaraw, aw ta tɔɔrɔw, ani aw ta fantanya (nga aw ye nafolotigiw ye); ani [ne b'a lɔn] Alatɔgɔcɛn . minw b'a fɔ ko o ye Yahudiyaw ye, k'a sɔrɔ o tɛ Yahudiyaw ye, nka o ye Sutana ta batoso le ye. **ƝƐFƆLI:**Tɔɔrɔ minw bɛna aw sɔrɔ, aw kana siran o si ɲa. Tiɲɛn na, o . Sutana bɛna aw dɔw bla kaso ra, janko ka aw kɔrɔbɔ, aw bɛna tɔɔrɔ fɔ tere tan. I ka kɛ kantigi ye fɔ ka taga saya ra, ne bɛna ɲanamanya masafugula di i ma.

SE YE MINW YE:saya filanan tɛna mɔgɔ tɔɔrɔ.

MIN BE TƆLO BE MIN BE, NIIN BE MIN FƆ EGILIZIW YE, o tigi k'o mɛn.

LA:Pɛrigamu legilizi .

K'A TA: Murujan da fila be min fɛ .

NNE B'A LƆN:aw ka kɛwalew, ani aw sigiyɔrɔ, Sutana ka masasigilan [be] yɔrɔ min na. Ne tɔgɔ, ani ne ma ban ne ta lanaya ra hali wagati min na Antipasi tun ye ne ta seereyabaga kantigiman ye, min fagara aw cɛ ra, Sutana sigiyɔrɔ ra.

FƐN BE NE BE I KAN:minw bɛ Balamu ta karan sira tagama, olugu bɛ aw fɛ yi; Ale le ka Balaki karan ko a ye Izirayɛlimɔgɔw bla sentalon na, ka josɔn sarakaw domu, ka jatɔya kɛ. O ra, mɔgɔ minw bɛ Nikolayikaw ta kalan mara, olugu fana bɛ aw fɛ, ne bɛ o ko kɔniya. [Nikolayikaw tun be musow ka jɛnkulu kalan, ko jɛnɛya ni kakalayako ye koo ye min tɛ foyi ɲɛ, ko sogo minw saraka boliw ye, u dumu ye sariya ye pewu; ani a tun be kafiriw ka landakow caaman ɲagami ni kerecɛnw ka landakow ye. (Adamu Clarke ka ɲɛfɔli)]

ƝƐFƆLI: Nimisa

ALIMA ƝƐFƆLI: Ne bena na i fɛ joona joona, ka kɛlɛ kɛ n'u ye ni muru ye min be bɔ ne daa la.

SE YE MINW YE: Ne bɛna maanɛ dogonin dɔ di o ma, o ye a domu. Ne bɛna fani gwɛman dɔ di a ma .
tɔgɔkura dɔ sɛbɛnin be o kabakuru kan, mɔgɔ si te min lɔn fɔɔ min y'o kabakuru sɔrɔ.
MIN BE TƆLO BE MIN BE, NIIN BE MIN FƆ EGILIZIW YE, o tigi k'o mɛn.

LA:Tiratira lanabagaw ta jɛnkuru .
K'A TA: Ala Dencɛ, min ɲadenw bɛ i ko tasuma tasuma, a senw bɛ i ko zira ɲuman.
NNE B'A LƆN:aw ta kɛwalew, ani aw ta kanuya, ani aw ta baara, ani aw ta lanaya, ani aw ta muɲuri; ani [min] aw ka kɛwalew ta fan fɛ, laban .
[o] ka ca ni fɔlɔw ye.
FƐN BE NE BE I KAN:i be sɔn o muso Zezabɛli ma, min b'a yɛrɛ weele ko .
kiramuso, ka ne ta baaradenw karan, ka o lafili, janko o ye jatɔya kɛ, ka jow saraka domu.
ƝƐFƆLI:Fɛɛn min b'aw fɛ, aw k'o minɛ ka ɲa fɔɔ ne ka na.
ALIMA ƝƐFƆLI: Ne bɛna a firi banabagatɔw ta lanan kan, minw bɛ jɛnɛya kɛ ni a ye, ne bɛna olugu firi .
tɔɔrɔ, fɔ ni o nimisara o ta kɛwalew ra. Ne bɛna a denw faga ni saya ye, janko lanabagaw ta jɛnkuruw bɛɛ bɛna a lɔn ko ne le bɛ mɔgɔw ta hakiriw ni o jusukunw sɛgɛsɛgɛra. Ne bɛna aw kelen kelen bɛɛ sara ka kaɲa ni aw ta kɛwalew ye.
SE YE MINW YE: Ne bɛna fanga di siyaw kunna. A bɛna o mara ni nɛgɛbere ye.
O bɛna cici i ko dagadilanbaga ta minanw, i n'a fɔ ne fana ka min sɔrɔ ne Fa fɛ, ne bɛna sɔgɔma lolo di a ma cogo min na.
MIN BE TƆLO BE MIN BE, NIIN BE MIN FƆ EGILIZIW YE, o tigi k'o mɛn.

LA:Saridi lanabagaw ta jɛnkuru .
K'A TA: Ala ka Nii wolonwula ni lolo wolonwula be ale min fɛ .
NNE B'A LƆN:aw ta kɛwalew, ko tɔgɔ bɛ aw ra ko aw ɲanaman lo, k'a sɔrɔ aw sanin lo.
ƝƐFƆLI:Fɛɛn minw tora, minw be ɲini ka sa, aw k'olu barika bonya.
sabu ne ma a ye ko aw ta kɛwalew dafanin lo Ala ɲa kɔrɔ. Ayiwa, aw ka min mɛn, ani aw ka min mɛn, aw ye aw hakiri to o ra; aw k'a minɛ ka nimisa.
ALIMA ƝƐFƆLI: Ne bɛna na aw kama i ko son, aw tɛna ne nawagati lɔn .
i.
SE YE MINW YE:a bɛna fani gwɛmanw don, ne tɛna a tɔgɔ tunu .
ka bɔ ɲanamanya kitabu kɔnɔ; nka ne bɛna a tɔgɔ fɔ ne Fa Ala ɲa kɔrɔ, ani a ta mɛlɛkɛw ɲa kɔrɔ. **MIN BE TƆLO BE MIN BE, NIIN BE MIN FƆ EGILIZIW YE, o tigi k'o mɛn.**

LA:Filadɛlifi dugu ka legilizi .
K'A TA: Ale min ye senu ye, min ye tiɲɛ ye, min be ni Dawuda ka konnɛgɛ ye, ale min be dayɛlɛ ani min tɛ .
kelen bɛ datugu, ka datugu, mɔgɔ si tɛ dayɛlɛ.
NNE B'A LƆN:i ka fanga dɔɔnin sɔrɔ, i ka ne ta kuma sira tagama, i ma ban ne tɔgɔ ra.
ƝƐFƆLI: Komi i ye ne ka cikanw labato, i ka to ka muɲu, ne fana bena i bali ka .
o waati bɛna se dunuɲamɔgɔw bɛɛ ma, janko ka dugukolo mɔgɔw kɔrɔbɔ. A flɛ, ne bɛna na joona! Fɛɛn min b'i fɛ, o minɛ ka ɲa janko mɔgɔ si kana i ka masafugula bɔsi i la.

SE YE MINW YE: Ne bɛna a kɛ ne ta Ala ta batoso ta kabakuru ye, a tɛna bɔ yi .
ka bon. Ne bɛna ne ta Ala tɔgɔ sɛbɛ a kan, ani ne ta Ala ta dugu tɔgɔ;

Zeruzalɛmu kura, min bɛ jigira ka bɔ sankolo ra ne ta Ala fɛ, ani [ne bɛna] ne tɔgɔ kura sɛbɛ a kan.

MIN BE TƆLO BE MIN BE, NIIN BE MIN FƆ EGILIZIW YE, o tigi k'o mɛn.

LA:Lawodise lanabagaw ta jɛnkuru .

K'A TA: Amin, Seere kantigiman, ani tiɲɛtigi, Ala ka danni daminɛ. **NNE B'A LƆN:**aw ta kɛwalew, ko aw tɛ nɛnɛ, aw tɛ gwan. N' tun b'a fɛ i ka nɛnɛ wala ka gwan. **ƝƐFƆLI:**Aw ye sanin saninyanin san ne fɛ, janko aw ye kɛ naforotigiw ye; ani gwɛman

faniw, janko aw ye fani don, janko aw ta maloya kana bɔ kɛnɛ kan; aw ye ɲadenfura mun aw ɲaw ra, janko aw ye yeri kɛ. Ne bɛ minw bɛɛ kanu, ne bɛ olugu koro, ka o koro. O ra, i jija ka nimisa ka faran i ta kojuguw ra.

SE YE MINW YE: Ne bɛna sɔn ka sigi ni ne ye ne ta masasiginan kan, i n'a fɔ ne fana ka se sɔrɔ ka sigi cogo min na .

duguma ni ne Fa ye a ta masasiginan kan .

MIN BE TƆLO BE MIN BE, NIIN BE MIN FƆ EGILIZIW YE, o tigi k'o mɛn.

YIRALI 1
Yezu be Egiliziw cɛma .

Egilizi wolonfila: Jatiden 7nan be dafalenya wala dafanin tagamasiŋɛ yira, o kama gafe tun be mɔgɔw bɛɛ lo ta . legilizi min be Azi mara la.

Nin wolonfilao ye Ala Nin Saninman le ye. Ezayi 11:1-2 be Nii kelen ka koo wolonfila kofɔ. «Yese yiribolo dɔ bɛna bɔ a liliw ra, yiribolo dɔ bɛna bɔ a liliw ra, Matigi Ala Nin bɛna sigi a kan -hakiritigiya ni faamuyali Nin, ladili ni sebagaya Nin, lɔnniya ni Matigi siranya Nin.»

Alifa ni Omegaye Gɛrɛkikan sɛbɛnin fɔlɔw n'a labanw ye ani u kɔrɔ ko daminɛ . ani laban (Yirali 22:13). O kuma kelenw ɲɛsinna Faa ni Dencɛ ma (1:8, 17; 2:8; 22:13).

Sanu buzidaga wolonfilao ye Azi mara lanabagaw ta jɛnkuru wolonfla ye (1.20).

Yezu be buziw cɛma:A ka surun, a yɔrɔ man jan (Matiyo 28:20).

Fani dɔ tun be jigi fɔɔ a senw na, ani sanulaman dɔ tun b'a kan: Yezu ye sarakalasebagaw kuntigi ka fani don (Ɛkizɔdi 28:4; 29:5). **Kunkolo gwɛman ani kunsigi:**Gwɛman be saniya ni tilenninya tagamasiŋɛ yira.

ɲakili minw be ni tasuma ye:A ɲɛɛ be koo bɛɛ ye (Eburuw.4:13; Yirali 19:12). **Zira senw**a be se k'a juguw halaki cogo min na, o tagamasiŋɛ lo (Mise 4:13; 1 Tilew Kibaru 28:18). **Jii caaman ka kan:**A be kuma ni fanga ye i n'a fɔ Sinayi kulu kan.

Lolo wolonfilao ye lanabagaw ta jɛnkuruw ta mɛlɛkɛw le ye (1.20). Mɛlɛkɛ kɔrɔ ko "ciden," o kama u tɛ . wajibi lo ko mɛlɛkɛw lo, nka u tun be se ka kɛ adamadenw ka cidenw ye.

Muru be mɔgɔ daa laye Ala ka kuma ye, kibaro diiman (kibaru diman) tɛ, nka kiti kuma lo . (Ezayi 11:4 ani Heburukan 4:12, 13). Miiri k'a filɛ, mɔgɔ cogoya yɛlɛmana cogo min na kulu kan. **Ɲada min be mɛnɛmɛnɛ:**Krista ye Ala ka nɔɔrɔ nɔɔrɔ ye (Eburuw 1:3).

Fɔlɔ ni laban: Ale le ye danni, yirali ni jigiya daminɛ ni laban ye.

Mɔgɔ ɲanaman min tun sara: An tɛna sira si tagama, a ma sira min ta; A ka siranya o siranya kunbɛn a ma jugu si kunbɛn ka kɛlɛ kɛ A ma se sɔrɔ a kan.

Saya ni Hadɛsi ka kilɛw: Daŋɛ min ka ɲi yan, o ye Hadɛsi ye, jahanama tɛ. Hadɛsi ye yɔrɔ ye, yɔrɔ min na . mɔgɔ saninw bɛ taga, dunuŋa min tɛ ye. A tun kɔrɔtanin lo legilizi min tun be tɔɔrɔla, a k'a lɔn mɔgɔ min be saya mara. «Ni mɔgɔ min lara ne ra, hali n'a sara, o tigi bɛna ɲanamanya» (Yuhana 11:25).

Sapitiri fɔlɔ ye gafe daminɛ kumaw ye. Nin kitabu ye Ala ta ciraya le ye, Yesu ni a ta mɛlɛkɛ ni a ta baaraden Yuhana fɛ, o ka o lase Azi mara kerecɛnw ma, san kɛmɛ fɔlɔ laban na. A be kuma koo dɔw koo la minw tun bena kɛ yanni dɔɔni. Minw be kalan kɛ, olu ka ɲi k'a lɔn ko Yezu be niin na, a be see sɔrɔ, a be kititigɛla kɛ, a ye sarakalasebaga ye, a ye dugukolo masacɛw ka Masacɛ ye ani a ye Kisibaga ye. Ani fana, kalanbaga b'a lɔn ko A bena kɔsegi. O bɛɛ tun kɔrɔtanin lo kosɔbɛ an balimaw fɛ o wagati la, minw tun be ɲini ka don tɔɔrɔba la min ɲɔgɔn ma deli ka kɛ legilizi ka tariki kɔnɔ. Yan, kuma daminɛ na, Ala be fanga, ani jagwɛlɛya ani dususaalo di ka ban, ka kerecɛnw Matigi Yezu Krista ka cɛɲa n'a ka bonya yira. I ko Zan, bɛɛ bena biri Yezu sen kɔrɔ loon dɔ. Minw tun bɛna faga Kirisita* ta Kibaro Diman kosɔn, o kuma gwɛra olugu ye: Yesu bɛ se saya ma. O Ala Dencɛ nɔɔrɔman, sebagayabɛɛtigi ani saniyanin ye Yezu lo ye.

YIRALI 2 ANI 3 Bataki
minw cira Egiliziw ma

LA:Ɛfɛsi dugu lanabagaw ta jɛnkuru .

K'A TA: Lolo wolonfla min bɛ a kininboro ra, min bɛ tagama lolo wolonfla cɛ ra sanu lanpan lɔnin be

NNE B'A LƆN:aw ta kɛwalew, ani aw ta baara, ani aw ta muɲuri, ani ko aw tɛ se ka mɔgɔjuguw muɲu. Mɔgɔ minw b'a fɔra ko o ye ciradenw ye, k'a sɔrɔ can tɛ, i ka olugu kɔrɔbɔ k'a ye ko faninyafɔbagaw lo. i ka muɲu, ka muɲu, ka baara kɛ ne tɔgɔ kosɔn, i ma sɛgɛ.

FƐN BE NE BE I KAN:i y'i ka kanuya fɔlɔ to yen (ni kanuya tɛ yen, baara tɛ yen . nafa - 1 Korɛntikaw 13).

ƝƐFƆLI:I benna ka bɔ yɔrɔ min na, i hakiri to o ra; nimisa ka faran aw ka kojuguw la, ka kɛwale fɔlɔw kɛ. **ALIMA ƝƐFƆLI:**Ne bɛna taga i fɛ joona ka na i ta fitinadaga bɔ a nɔ ra.

AW KA ƝƐFƆLI:i be Nikolayikaw ka kɛwalew kɔniya (Irénée y'a fɔ ko u tun ye . yɛlɛmaniw ani yɛlɛmaniw).

SE YE MINW YE: Ne bɛna a to a ye ɲanamanya yiri den domu Ala ta arijana ra.

MIN BE TƆLO BE MIN BE, NIIN BE MIN FƆ EGILIZIW YE, o tigi k'o mɛn.

LA:Ṣimirina dugu lanabagaw ta jɛnkuru .

K'A TA:min tun sara, nka a kununa .

NNE B'A LƆN:aw ta baaraw, aw ta tɔɔrɔw, ani aw ta fantanya (nga aw ye nafolotigiw ye); ani [ne b'a lɔn] Alatɔgɔcɛn . minw b'a fɔ ko o ye Yahudiyaw ye, k'a sɔrɔ o tɛ Yahudiyaw ye, nka o ye Sutana ta batoso le ye. **ƝƐFƆLI:**Tɔɔrɔ minw bɛna aw sɔrɔ, aw kana siran o si ɲa. Tiɲɛn na, o . Sutana bɛna aw dɔw bla kaso ra, janko ka aw kɔrɔbɔ, aw bɛna tɔɔrɔ fɔ tere tan. I ka kɛ kantigi ye fɔ ka taga saya ra, ne bɛna ɲanamanya masafugula di i ma.

SE YE MINW YE:saya filanan tɛna mɔgɔ tɔɔrɔ.

MIN BE TƆLO BE MIN BE, NIIN BE MIN FƆ EGILIZIW YE, o tigi k'o mɛn.

LA:Pɛrigamu legilizi .

K'A TA: Murujan da fila be min fɛ .

NNE B'A LƆN:aw ka kɛwalew, ani aw sigiyɔrɔ, Sutana ka masasigilan [be] yɔrɔ min na. Ne tɔgɔ, ani ne ma ban ne ta lanaya ra hali wagati min na Antipasi tun ye ne ta seereyabaga kantigiman ye, min fagara aw cɛ ra, Sutana sigiyɔrɔ ra.

FƐN BE NE BE I KAN:minw bɛ Balamu ta karan sira tagama, olugu bɛ aw fɛ yi; Ale le ka Balaki karan ko a ye Izirayɛlimɔgɔw bla sentalon na, ka josɔn sarakaw domu, ka jatɔya kɛ. O cogo ra, mɔgɔ dɔw fana bɛ aw fɛ, minw bɛ Nikolasi ta mɔgɔw ta karan sira tagama; [Nikolayikaw tun be musow ka jɛnkulu kalan, ko jɛnɛya ni kakalayako ye koo ye min tɛ foyi ɲɛ, ko sogo minw saraka boliw ye, u dumu ye sariya ye pewu; ani a tun be kafiriw ka landakow caaman ɲagami ni kerecɛnw ka landakow ye. (Adamu Clarke ka ɲɛfɔli)]

ƝƐFƆLI: Nimisa

ALIMA ƝƐFƆLI: Ne bena na i fɛ joona joona, ka kɛlɛ kɛ n'u ye ni muru ye min be bɔ ne daa la.

SE YE MINW YE: Ne bɛna maanɛ dogonin dɔ di o ma, o ye a domu. Ne bɛna fani gwɛman dɔ di a ma . tɔgɔkura dɔ sɛbɛnin be o kabakuru kan, mɔgɔ si te min lɔn fɔɔ min y'o kabakuru sɔrɔ.

MIN BE TƆLO BE MIN BE, NIIN BE MIN FƆ EGILIZIW YE, o tigi k'o mɛn.

LA:Tiratira lanabagaw ta jɛnkuru .

K'A TA: Ala Dencɛ, min ɲadenw bɛ i ko tasuma tasuma, a senw bɛ i ko zira ɲuman.

NNE B'A LƆN:aw ta kɛwalew, ani aw ta kanuya, ani aw ta baara, ani aw ta lanaya, ani aw ta muɲuri; ani [min] aw ka kɛwalew ta fan fɛ, laban . [o] ka ca ni fɔlɔw ye.

FƐN BE NE BE I KAN:i be sɔn o muso Zezabɛli ma, min b'a yɛrɛ weele ko . kiramuso, ka ne ta baaradenw karan, ka o lafili, janko o ye jatɔya kɛ, ka jow saraka domu.

ƝƐFƆLI:Fɛɛn min b'aw fɛ, aw k'o minɛ ka ɲa fɔɔ ne ka na.

ALIMA ƝƐFƆLI: Ne bɛna a firi banabagatɔw ta lanan kan, minw bɛ jɛnɛya kɛ ni a ye, ne bɛna olugu firi . tɔɔrɔ, fɔ ni o nimisara o ta kɛwalew ra. Ne bɛna a denw faga ni saya ye, janko lanabagaw ta jɛnkuruw bɛɛ bɛna a lɔn ko ne le bɛ mɔgɔw ta hakiriw ni o jusukunw sɛgɛsɛgɛra. Ne bɛna aw kelen kelen bɛɛ sara ka kaɲa ni aw ta kɛwalew ye.

SE YE MINW YE: Ne bɛna fanga di siyaw kunna. A bɛna o mara ni nɛgɛbere ye. O bɛna cici i ko dagadilanbaga ta minanw, i n'a fɔ ne fana ka min sɔrɔ ne Fa fɛ, ne bɛna sɔgɔma lolo di a ma cogo min na.

MIN BE TƆLO BE MIN BE, NIIN BE MIN FƆ EGILIZIW YE, o tigi k'o mɛn. LA:Saridi lanabagaw ta jɛnkuru .

K'A TA: Ala ka Nii wolonwula ni lolo wolonwula be ale min fɛ .

NNE B'A LƆN:aw ta kɛwalew, ko tɔgɔ bɛ aw ra ko aw ɲanaman lo, k'a sɔrɔ aw sanin lo.

ƝƐFƆLI:Fɛɛn minw tora, minw be ɲini ka sa, aw k'olu barika bonya. sabu ne ma a ye ko aw ta kɛwalew dafanin lo Ala ɲa kɔrɔ. Ayiwa, aw ka min mɛn, ani aw ka min mɛn, aw ye aw hakiri to o ra; aw k'a minɛ ka nimisa.

ALIMA ƝƐFƆLI: Ne bɛna na aw kama i ko son, aw tɛna ne nawagati lɔn . i.

SE YE MINW YE:a bɛna fani gwɛmanw don, ne tɛna a tɔgɔ tunu . ka bɔ ɲanamanya kitabu kɔnɔ; nka ne bɛna a tɔgɔ fɔ ne Fa Ala ɲa kɔrɔ, ani a ta mɛlɛkɛw ɲa kɔrɔ. **MIN BE TƆLO BE MIN BE, NIIN BE MIN FƆ EGILIZIW YE, o tigi k'o mɛn.**

LA:Filadɛlifi dugu ka legilizi .

K'A TA: Ale min ye senu ye, min ye tiɲɛ ye, min be ni Dawuda ka konnɛgɛ ye, ale min be dayɛlɛ ani min tɛ . kelen bɛ datugu, ka datugu, mɔgɔ si tɛ dayɛlɛ.

NNE B'A LƆN:i ka fanga dɔɔnin sɔrɔ, i ka ne ta kuma sira tagama, i ma ban ne tɔgɔ ra.

ƝƐFƆLI: Komi i ye ne ka cikanw labato, i ka to ka muɲu, ne fana bena i bali ka . o waati bɛna se dunuɲamɔgɔw bɛɛ ma, janko ka dugukolo mɔgɔw kɔrɔbɔ. A flɛ, ne bɛna na joona! Fɛɛn min b'i fɛ, o minɛ ka ɲa janko mɔgɔ si kana i ka masafugula bɔsi i la.

SE YE MINW YE: Ne bɛna a kɛ ne ta Ala ta batoso ta kabakuru ye, a tɛna bɔ yi . ka bon. Ne bɛna ne ta Ala tɔgɔ sɛbɛ a kan, ani ne ta Ala ta dugu tɔgɔ;

Zeruzalɛmu kura, min bɛ jigira ka bɔ sankolo ra ne ta Ala fɛ, ani [ne bɛna] ne tɔgɔ kura sɛbɛ a kan.

MIN BE TƆLO BE MIN BE, NIIN BE MIN FƆ EGILIZIW YE, o tigi k'o mɛn. LA:Lawodise lanabagaw ta jɛnkuru .

K'A TA: Amin, Seere kantigiman, ani tiɲɛtigi, Ala ka danni daminɛ. **NNE B'A LƆN:**aw ta kɛwalew, ko aw tɛ nɛnɛ, aw tɛ gwan. N' tun b'a fɛ i ka nɛnɛ wala ka gwan. **ƝƐFƆLI:**Aw ye sanin saninyanin san ne fɛ, janko aw ye kɛ naforotigiw ye; ani gwɛman faniw, janko aw ye fani don, janko aw ta maloya kana bɔ kɛnɛ kan; aw ye ɲadenfura mun aw ɲaw ra, janko aw ye yeri kɛ. Ne bɛ minw bɛɛ kanu, ne bɛ olugu koro, ka o koro. O ra, i jija ka nimisa ka faran i ta kojuguw ra.

SE YE MINW YE: Ne bɛna sɔn ka sigi ni ne ye ne ta masasiginan kan, i n'a fɔ ne fana ka se sɔrɔ ka sigi cogo min na . duguma ni ne Fa ye a ta masasiginan kan .

MIN BE TƆLO BE MIN BE, NIIN BE MIN FƆ EGILIZIW YE, o tigi k'o mɛn.

YIRALI 4nan

Ala ta masasiginan bɛ sankolo ra

Kerecɛnw ka Ala lo be duniɲa mara (Ɔrɔmu masacɛ tɛ)

Sankolo daa dayɛlɛnin lo .. «Sankolo» kumaden min fɔra, o tɛ Ala sigiyɔrɔ dɔrɔn ye. Min be yɔrɔ bɛɛ, o tɛ se ka dan dugukolo yɔrɔ kelen dɔrɔn ma. A be yɔrɔ bɛɛ la tuma bɛɛ. Sankolo ye fɛɛn dɔ ye min be yen ka tɛmɛ yɔrɔ dɔ kan. An be se k'a jati ko Alako ta fan fɛ mara lo. Ɛfɛzikaw 2 b'a fɔ ko kerecɛnw siginin be ni Krista ye sankolo la. Filipikaw 3:20 b'a fɔ ko, "an ka jamana ye sankolo la," Krista kosɔn, bi, an ye nɛɛma sɔrɔ ka don Ala ɲɛɛ kɔrɔ min be sankolo la. Da yɛlɛnin dɔ be miiriya dɔw di minw b'a yira ko mɔgɔ be se ka don Ala ɲɛɛ kɔrɔ gwansan.

Masasigilana kɔrɔ ye fanga, fanga, kuntigiya, mara ani masaya ye. A tɛ minan dɔrɔn ye. An bena "masasigilan" koo kalan siɲɛ 38. O cikan gwɛnin lo: Ala lo be koo bɛɛ marala.

Kabakuru sɔngɔ gwɛlɛw: Min siginin be masasigilan kan, nɔɔrɔ b'a la, a be manamana. Ala be mɔgɔ kabakoya kosɔbɛ.

Sankabaye makari jɛnɲɔgɔnya tagamasiyɛn ye. Aw ye Zɛnɛzi 9 ani Ezekiyɛli 1 lajɛ: Nin yelifɛn bena Ala ka kiti juguw fɔ nka a ka mɔgɔw ka ɲi k'a ka makari lɔn fana!

Diinan mɔgɔkɔrɔ mugan ni naanio ye legilizi tagamasiɲɛ ye. Layiri kɔrɔ ka sarakalasebagaw ka sigicogo la, Levi kɔmɔgɔw ka sarakalasebagaw ka baara la, 24 tun ye sarakalasebagaw ka yɛlɛmani hakɛ ye. (1 Tilew Kibaru 24:1-19). O ka masafugulaw ye "*Sitefanɔsi,*" se sɔrɔbaga ka masafugula, sanni ka kɛ masafugula ye. U siginin be masasigilanw kan, u be .

masaya kɛra (Yirali 1:5, 6). Fini gwɛmanw ye mɔgɔ saninmanw ka saniya ni baaraɲumanw yira (Yirali 19:8). O la, mɔgɔ minw saniyanin lo, minw ye see sɔrɔ, minw be masaya kɛra, minw ye Ala ka sarakalasebagaw ye minw fanin be baara ɲumanw na ani minw be jɛnɲɔgɔnya gwɛlɛ kɛ ni Ala ye, olu ye jɔn lo ye? Olu ye kerecɛnw lo ye! Nin ye legilizi ye! Olu ye masacɛ ka sarakalasebagaw ye! 1 Piyɛri 2:5, 9 kalan; Yirali 1:6; 5:9, 10; 20:4, 6 ani 1 Tilew Kibaru 23:4 kalan. O ra cɛ waga mugan ni naani (24,000) le tun ka Matigi Ala ta batoso baaraw kɔrɔsi, ka mɔgɔ waga wɔɔrɔ (6,000) kɛ ɲamɔgɔw ni kititigɛbagaw ye.

Sanpɛrɛnw, mankanw ani sanpɛrɛwtuma bɛɛ, Ala ka dimi ni a ta sebagaya yiracogo dɔ yira, ani wagati min na a bɛna kuma. Heburuw 12 lajɛ: Ala ka kumakan kɔrɔ ye siranya ye murutininw fɛ, nka jigiya ye lamɛnnikɛlaw fɛ.
Tasuma fitinɛ wolonfila .o bɛ Ala Nin Saninman yira (Yirali 1:4). Tasuma lo bari ale lo be fɛɛn bɛɛ lɔn ani a be fɛɛn bɛɛ yira.

Kɔgɔji min be i n’a fɔ vɛɛrio ye danfara ye Ala ni danfɛn dɔgɔmanw bɛɛ cɛ. Sulemani ta batoso kɔnɔ, (2 Tilew Kibaru 4.2-6), zira baji tun bɛ sarakalasebaga ni yɔrɔ saninman cɛ, Ala tun bɛ a yɛrɛ yira yɔrɔ min na. Ala ye Saninman ye (danfaranin).

Danfɛn ɲɛnaman naani .ye serubɛnw ye, minw bɛ Ala ta terenninya ni a ta senuya lafasabagaw. Olu le ye Ala ta kɛrɛkɛwotoro ye (Ezekiyɛli 1 ani 10). U b’o bɛɛ yera. U be i n’a fɔ kongosogo minw be halaki, fanga b’u fɛ ka baara kɛ, hakilitigiya b’u la ka koow kɛ ani teliya be Ala sago kɛli la. O cikan ye ko Ala labɛnnin lo ka jugu sifa bɛɛ kɛlɛ.

Ka masafugula fili masasigilan ɲɛfɛ .a be batoli banbali tagamasiɲɛ yira (kolonya).

Yirali b’a yira ko legilizi, kerecɛnw, ka se sɔrɔ Ɔrɔmu tɔɔrɔbagaw kan. Kɛrɛ bɛna juguya fɔ ka mɔgɔ caman faga. Kɛlɛ yɔrɔw tun be se ka kalanbaga siranya o kama, sanni a k’o tɔɔrɔ ɲɔgɔn ye, a tun ka ɲi ka jigiya ni lannaya di Ala ka mɔgɔw ma. O la, an be Ala ka sebagaya n'a ka kuntigiya ye. A be komi fɛɛn o fɛɛn be kɛra ɲɛnamaya kɔnɔ, o tɛ foyi ye. Kerecɛn kelen kelen bɛɛ ka ɲi k’a lɔn tigitigi ko Ala lo be duniɲa kuru bɛɛ marala. Fɛɛn bɛɛ bena kɛ ɲɔgɔn fɛ Matigi kanubagaw ka nafa kama, minw weelera ka kɛɲɛ n’a ka laɲinita ye (Ɔrɔmukaw 8:28). Egilizi be Ala ka masasigilan ɲakɔrɔ tuma bɛɛ. Aw kana siran!

YIRALI 5

Sagaden ye kitabu kitabu ta

Yezu fagara nka a be niin na ani a ka kan ni kiti nataw yira.

Kitabu min datugunin lo .o ye Ala ka kiti minw tigɛ lanabagaw ta jɛnkuru juguw kan, lanabagaw ta kɛrɛkɛɲɔgɔnw ni Ɔrɔmukaw ta kɛrɛ ra, o kow le kofɔra.

- **A datugunin lo ni tagamasiŋɛ wolonfila ye .**kɔrɔ ko a kɔnɔkow tun dogonin lo fɔɔ ni mɔgɔ dɔ ye tagamasiŋɛw dayɛlɛ. Tagamasiŋɛ kuun tun ye k'a to mɔgɔ si kana bɔ kɛnɛ kan.
- **A kininboro ra .**: Kana ɲinɛ abada ko siniŋasigi be Ala kinin (barikaman) bolo. Gofɛrɛnamanw, sɔrɔdasiw ani jamana caaman ka tɔnbaw be se ka nɔɔ to i ka ɲɛnamaya kan nka Ala lo b'i ka siniŋasigi mara.
- **Zuda mara ka jara .**o ye Yezu lo ye (Zɛnɛzi 49:9, 10), Zuda bɔnsɔn ka masacɛ.
- **Dawuda bɔnsɔn**: Yezu ye Dawuda bɔnsɔn ye (farikolo ta fan fɛ) ani Dawuda bɛnba (i n'a fɔ Danbaga).
- **Sagaden min tun fagara .**: A fagara sabu a tun be mɛnni kɛ Faa fɛ pewu. A fagara sabu a tun be jurumunkɛlaw kanu. Yuhana 1:29 - Ala ka sagaden min be diŋɛ ka jurumuw bɔ yen. Nka nin sagaden sarakabɔnin min fagara, ale le bɛ a sen kan. A be niin na tugun! Sagaden dɔ tun b'a yira ko a ka dususuman n'a ka kanminɛli lo. Mɔgɔ majigininw ni mɔgɔ majigininw bena ɲɔgɔn kunbɛn ni kongokolon n'a ka kongosogow ye gafe nin kɔnɔ. A filɛ Zan 1:36; 1 Piyɛri 1:19; Ezayi 53:7 kalan.
- **Biŋɛ wolonfila**: Fanga bɛɛ b'a bolo .
- **ɲakili wolonfila**: 2 Tilew Kibaru 16:9 "Sabu Matigi Ala ɲa bɛ dugukolo bɛɛ kan, ka a ta fanga yira mɔgɔ minw dusukun kantigiya ra, olugu ye."
- **Dɔnkili kura**Dɔnkili kɔrɔ tun ye Musa ta ye (Yirali 15:3), a ka min fɔ wagati min na Ala ka Izirayɛlimɔgɔw bɔ Misiran jɔnya ra. Dɔnkirikura ye Ala ta sebagaya ni a ta ɲumanya yiracogokura ye janko k'a ta mɔgɔw kisi.

O bɛna sigi masaya ra dugukolo kunna;Nka kerecɛnw be masaya kɛra ka ban. Yirali 20:6 b'a fɔ ko mɔgɔ senumanw bena kɛ sarakalasebagaw ye k'a sɔrɔ u tun ye sarakalasebagaw ye ka ban. O kaan b'a sinsin dɔrɔn ko sisan ka dugawu bena to ka kɛ yen. Kerecɛnw be jɛnɲɔgɔnya min kɛ ni Krista ye, o tɛna ban abada, hali saya yɛrɛ.

Sariyasen 4nan be Ala ka sebagaya yira ani sariyari 5nan b'a ka makari yira, (Ala Danbaga ani Ala Kunmabɔbaga). Sebagayabɛɛtigi min be duniŋa mara, ale lo b'a ka mɔgɔw kanu saraka ye. Yezu ye kɛlɛ kɛ bolo ni bolo ni Sutana ye ani joli tun b'a la k'a yira o kosɔn nka a ye see sɔrɔ! O kumaw ye dususaalo kumaw ye legilizi min be tɔɔrɔla. "Aw kana aw dusu tiŋɛ. Aw ye la Ala ra, aw ye la ne ra!"

YIRALI 6

Sagaden be tagamasiŋɛw dayɛlɛ

Yezu be Ala ka kiti jugu naani yira minw
bena bɔn Egilizi juguw kan

So naani, Sotigiw ani Fiɲɛw .o ye Ala ta kiti naani ye minw bɛ mɔgɔ tɔɔrɔ (min bɛ siranya bila mɔgɔw ra). Yirali 7:1 ani Zakari 6:1-8 lajɛ walisa k'a lɔn cogo min na fiɲɛ naani ye Ala ka kɛlɛw ye minw be kɛ ni kanminɛbaliw ye ani k'u be bɛn ni soo naani minw kulɛri tɛ kelen ye. O tagamasiɲɛ be faamu Ezekiyɛli 14:12-23 kɔnɔ. Ala be siya jugu dɔ ɲangi ni kongo, kongosogow, muru ni banajugu ye. Yirali 6nan na, an be kiti 4 ye minw be mɔgɔ siranya bila, soo naani minw b'a yira ko o lo ye barokun ye, nka an be sootigi wɛrɛ ye min be bɔra tɔɔw ɲɛfɛ. O la, walisa ka jatiden naaninan to a nɔɔ na, tɔɔrɔ fila farala sobolila naaninan kan.

Sotigi min be soo gwɛman kanye Yesu ye, Kuma ɲanaman min bɛ kiti tigɛ, ka se sɔrɔ. Yirali 19:11-16 lajɛ; Zan 12:48 ani 1:1-4 kalan. A ka masafugula ye setigi ka masafugula ye. A ka so kulɛri be saniya ni tilenninya tagamasiɲɛ yira.

So wuleman bolibagakɛlɛ tagamasiɲɛ lo. Biɲɛ ye joli ɲɛgɛn ye.

So finman bolibagaye kongo ye. A' ye Ezekiyɛli 4:10, 16 lajɛ k'o tagamasiɲɛ lɔn. O be dumuni suma ni peseli ye sabu a ka dɔgɔ. Wari min kofɔra, o ye tile kelen sara ye o kama cɛɛ ka ɲi ka baara kɛ tile kuru bɛɛ la walisa ka dumuni nafamanw dɔɔni dɔrɔn san. Fɛɛn minw tɛ mako ɲɛ, i n'a fɔ diwɛn ni tulu, u tɛ dɛsɛ sabu mɔgɔ si tɛ se k'u san. U ka wari bɛɛ bena kɛ ka balo dɔrɔn.

Sotigi min be so nɛrɛmuguman kan:O kiti be sobolila naani ka jaa dafa. O ye Ala ka kiti ye a sifa bɛɛ la. Pale ye saya kulɛri ye.

A yɔrɔ naaninan:O kiti be tigɛ yɔrɔ dɔ la ani a tɛ kiti tigɛ a bɛɛ kan. Sababu bele be yen an ka nimisa ani ka boli Ala ka dimi ɲɛ.
Tagamasiɲɛ duurunan: Dugukolo ɲangili kɔ ni kiti nunu ye, martiriw be kulela ka jurusara kuun ɲini. Ala ka jaabili ye ko "a ma kɛ fɔlɔ ... kerecɛn caman ka kan ka sa!" O kaan b'a yira ka gwɛ balimacɛ minw tun bena tɔɔrɔ, ko Ala lo tun be koow marala. Fɛɛn bɛɛ tun bena kɛ ka kɛɲɛ ni Ala ka laɲinita ye. U tun be se ka lafiɲɛ sabu u ka sara tun be se ka sɔrɔ.

Dugukoloyɛrɛyɛrɛ, tile fiman, kalo jolilaman ani lolo minw be benna: O ye Ala ka dimi ye min jigira kojugukɛlaw kan. I k'o suma ni Zowɛli 1:15 ye; 2:1-2, 10, 11, 28-32; Sofoni 1:14, 15 ani Ezayi 13:6- 11. Zan ye Layidu Kɔrɔ ka kiraw ka kaan fɔ ka halakili jaa yira. O ye tagamasiɲɛw ka kuma ye ani a tɛ kuma yɛrɛ yɛrɛ lo ye. Ni lolo kelen dɔrɔn tun benna dugukolo kan, ɲɛnamaya tun bena ban yan. Nka yelifɛn na, ɲɛnamaya be taga ɲɛ. O cikan ye ko juguw ka jamana ka ɲi ka ɲangili sɔrɔ ani u tun bena ben. Ni Ala y'a ka kiti bɔn jugu dɔ kan, mɔgɔ si tɛ bɔsi.

Yezu y’a daminɛ ka siniɲasigi yira Ala n’a juguw ka kɛlɛ koo la. An b’a lɔn ka ban, o kɛlɛ sifa bɛɛ bena kɛ min ye. Ala bɛna legilizi juguw ɲangi. A bɛna o mina i n’a fɔ a tun derira ka siya tɔw mina cogo min na fɔlɔfɔlɔ. A bena tɔɔrɔ dɔw lase u ma walisa k’u weele u ka nimisa u ka jurumuw na. N’a be baara kɛ - o tuma na, a ka ɲi! N’u banna, a bena dɔ fara u ka fanga kan fɔɔ u ka nimisa wala u ka halaki. Hali ni kerecɛn minw fagara u ka limaniya kosɔn, olu b’a ɲinina ka jurusara kuntaalajan sɔrɔ, Ala lo be koow bɛɛ mara ani a bena taga ɲɛ i ko a labɛnna cogo min na, hali ni kerecɛn caaman bena sa. Ka fara o kan, mun lo ka jugu kosɔbɛ n’an bɔra bɔnɛ duniɲa kɔrɔ nin na ka taga kɛ ni Yezu ye? Wagati dɔ kɔnɔ, tɔɔrɔw bena to ka kɛ. Ɲiningali kɔrɔtanin lo ko: “Ala ni Sagaden ka dimi loon na, jɔn lo bena lɔ?” O ɲiningali jaabili be sɔrɔ sapitiri 7nan na.

YIRALI 7nan

Ala sagokɛla 144 000 lo ye tagamasiɲɛ bila u kan

U ye tagamasiɲɛ bila Krista kɔmɔgɔw la walisa k’u latanga
sanni sɔgɔlan ka ben Ɔrɔmu kan

Tagamasiɲɛ min be u teen na.O tagamasiɲɛ bɔra Ezekiyɛli 9nan na: Sanni a ka ɲangili ci siya dɔ kan, mɔgɔ tilenninw ni mɔgɔ tilenbaliw bɛɛ tun be yɔrɔ min na, Ala tun b’a fɛ ka mɔgɔ tilenninw hakili sigi ko a bena danfara don u ni ɲɔgɔn cɛ. Tagamasiɲɛ tɛ fɛn yɛrɛ yɛrɛ ye nka a b’a fɔ a ka baaradenw ye ko: «Matigi b’a lɔn mɔgɔ min ye ale ta ye.» O tun tɛ garanti ye ko kerecɛnw tɛna tɔɔrɔ ɲɔgɔn fɛ ni mɔgɔ kolonw ye tuma min na Ala bena u lamini duniɲa tɔɔrɔ. O kɔrɔ ko o tɔɔrɔ tun tɛ ɲangili ye u fɛ. Ezekiyɛli 21:3, 4 kalan k’a ye ko mɔgɔ tilenninw, hali n’u tagamasiɲɛw tun be u kan, u sara i n’a fɔ mɔgɔ juguw, tuma min na Babilonɛ ye Zeruzalɛmu halaki saan 586 KRISTA TILE ɲɛ Danfara min tun be yen, o tun ye ko mɔgɔ tilenninw sara, u ye see sɔrɔ nka mɔgɔjugu minw sara, u ye see sɔrɔ.

Izirayɛli mɔgɔ 144 000. Ala sagokɛla joli lo ye tagamasiɲɛ yira Ezekiyɛli 9 kɔnɔ? O bɛɛ lo! O la, a be yan. O mɔgɔ 144 000 ye kerecɛnw bɛɛ lo ye. Tan ni fla, o ye Ala ta mɔgɔw hakɛ ye (Izirayɛli ta gba tan ni fla, ciraden tan ni fla). 12x12 b’a sinsin a kan ko nin bɛɛ ye Ala ta mɔgɔw ye. Waga kelen (1000) ye jateden ye min be dafa wala a bɛɛ lajɛ. O ye Izirayɛlimɔgɔw le ye, sabu Izirayɛlimɔgɔw ye Ala ta mɔgɔw le ye. Pol ka Galatikaw ta kitabu kɔnɔ, a bɛ egilisi wele ko «Ala ta Izirayɛlimɔgɔw». Piyɛri (1 Piyɛri 2) be egilisi weele ko siya senuman. 144 000 yan, o kɔrɔ ye duniɲa kuru bɛɛ ka legilizi ye.

Nɛrɛmuguman yiribolow, minw be fani gwɛmanw don: Nin ye ninsɔndiya ɲanagbɛ jaa ye, fanibuguw ɲanagbɛ min tun ka di Yahutuw ta ɲanagbɛw bɛɛ ye.

Kɔngɔ kana i minɛ abada... be nafolo sɔrɔli ni latangali tagamasiɲɛ yira (Ezayi 25:8; 40:8-10 ani Zaburuw 121:5, 6).

Yirali 6nan labanna ni ɲiningali nin ye: “Jɔn lo bena lɔ Ala ka dimi loon na?” Yirali 7nan be ɲiningali nin jaabi: “Minw ye Ala taw ye.” Ala sagokɛlaw bɛɛ b’a ka latanga kɔrɔ ani tagamasiɲɛ baara kɛra! Ala ka baaraden minw ye Ala ka kiti tigɛ Ɔrɔmu kan ani u tora kantigiya la Ala ye, olu be ni Krista ye sankolo la sisan ka ninsɔndiya. Lakanali tigi tigi ka tagamasiɲɛ ye baara kɛ tiɲɛn na! Mɔgɔ 144 000 ani jamaba ye mɔgɔ kelenw ye, kerecɛn kantigiw, minw yera sanni Ala ye tɔɔrɔ min lase Ɔrɔmu ma ani o kɔ. Mɔgɔ 144 000 nunu tagamasiɲɛ be kɛ walisa ka tɛmɛ tɔɔrɔ kɔnɔ ani jamaba ye minw bɔra tɔɔrɔ kɔnɔ. Mɔgɔ 144 000 be Ala ka tagamasiɲɛ sɔrɔ u teen na ani legilizi be Ala ka tagamasiɲɛ sɔrɔ u teen na (Yirali 3:12). O tagamasiɲɛ be Ala sagokɛlaw bɛɛ kan (Yirali 22:4). Jamaba tugura Sagaden kɔ ani mɔgɔ 144 000 tugura a kɔ (Yirali 14:4). Egilizi be see sɔrɔ ani a bena see sɔrɔ tuma bɛɛ.

YIRALI 8 ani 9 Buru wolonfila fiyɛra .

Ala ye yamaruya di ko Egilizi tɔɔrɔbagaw ka kɛlɛ kɛ duniɲa kan .

Suumanin lo sankolo lamin bena kɛ, o be mɔgɔw hakili sama k’a yira ko koo jugu lo. O ye dundun yɛlɛmani ye ka kɔn siranya yɔrɔ ɲɛ. Lɔgɔkun dɔ be yen k’a yira ko Ala ka kitiw be sumaya walisa ka wagati di jurumunkɛlaw ma u ka nimisa (2 Piyɛri 3:9); wagati min be tɛmɛ sanni kititigɛlaw ka kitiko fɔ.

Burukuruwmɔgɔw weele ka lajɛn ani ka lasɔminiw kɛ fana (Jatedenw 10:1-5). O buruw bɛna Ala ta kiti lase lanabagaw ta jɛnkuru tɔɔrɔbagaw ma.

Wusulana b’an hakili jigi tagamasiɲɛ duurunan na, yɔrɔ min na mɔgɔ minw sara u ka limaniya kosɔn, olu y’a ɲini u fɛ u k’u fagabagaw hakɛ ta. Sisan, o kitiw be u ka deliliw jaabi.

Tasuma min bɔra sarakajɛnifɛn kan Ala be mɔgɔ tilenninw ka deliliw jaabi (Zaki 5:15-18).

Burukuru fɔlɔ. Ala be dumunifɛnw (falenfɛnw) kɛlɛ. I hakili to tɔɔrɔ min kofɔra Ɛkizɔdi 9:24 kɔnɔ.

Buru filanan. Ala be jagokow kɛlɛ. Kɔgɔji ye siyaw tagamasiɲɛ ye (Ezayi 57:20; 17:12 ani Yirali 17:1, 2, 15). Kulu ye jamana ɲangili ye (Zeremi 51:25; Amɔsi 4:1 ani Ezayi 2:2). Aw ye aw hakiri to Misiran ta tɔɔrɔ fɔlɔ ra.

Buru sabanan. Ala be minnifɛnw kɛlɛ. Aw ye aw hakiri to tɔɔrɔ fɔlɔ ra Misiran jamana ra.

Buru naaninan. Ala be lamini kɛlɛ. I hakili to tɔɔrɔ 9nan na min kɛra Ezipiti jamana na. O tun be se ka kɛ kongokolon ka bana ye (Zowɛli 2:10) wala kiti tigɛcogo ɲɔgɔnna (Ezayi 13:10, 11; 34:4- 5).

Minw siginin be dugukolo kan, olu .ye Alaɲasiranbaliw ye ni sankolo mɔgɔw ye (13:6) 3:10 lajɛ; 6:10; 8:13; 11:10; 12:12; 13:8, 12, 14; 14:6; 17:8 kalan. Mɔgɔ saninmanw, hali ni o bɛ dugukolo kan yan, o bɛ jate i n’a fɔ mɔgɔ minw siginin bɛ sankolo ra (12.12; 13.6).

Buru duurunanye kɔnɔna surafɛndi ye.

Lolo min bennao ye Sutana ye, min ye nin diɲɛ ka ala ye, min be mɔgɔw ka hakili nɔgɔya (2 Korɛntikaw 4:4).

Sisi min be bɔ dingɛ kɔnɔ. Sutana b’a to mɔgɔw be tagama dibi la. Talenw 14:34 lajɛ. Ɔrɔmu benna a fanba la sabu a kɔnɔnakow tun tiɲɛna. Ɔrɔmukaw 1:24-28 b’a yira jamakulu sifa min be sɔrɔ n’u banna ka nimisa. Efɛzikaw 2:2 kalan.

Binw. O yɛlɛmani ni dibi be na ni sigasigali, siranya, degun, lannakow ani kɔnɔnakow ye, o fɛɛnw bɛɛ be mɔgɔw tɔɔrɔ. U yecogo min be i n’a fɔ muso cɛɲumanya, o b’u ka cɛnri fanga dogo. Nɛgɛkunbɛnnanw b’a yira ko a ka gwɛlɛ kosɔbɛ k’u halaki.

Ala ka tagamasiɲɛb’a yira ko tɔɔrɔ dɔ lo be yen min kofɔra sapitiri 7nan na ani ko kerecɛnw latanganin lo.

Buru wɔɔrɔnanye kɛnɛma binkanni ye.

Efirati baji .juguw ka kɛlɛbolow bɛɛ bɔra yɔrɔ min na (Ezayi 9:7, 8; 11:15; 7:20).

200 000 000ye jateden ye min ka ca kojugu fɔɔ a be juguw siranya bila ani ka mɔgɔ senumanw ninsɔndiya.

Yezu be Ala ka kiti minw tigɛ legilizi tɔɔrɔbagaba kan, o maana laban yira .
- Ɔrɔmu masaya. Nka a laban tɛ se yɔrɔnin kelen. Ala b’a ɲini siɲɛ kelen tugun a ka makari la ka mɔgɔjuguw lasun u ka nimisa sanni u ka halaki. Nka o tɛ nafa foyi ɲa. Ala ka o ɲangi, o bɛɛ n’a ta, o bɛ ban ka nimisa o ta kɛwalejuguw ra. O jugu dusukun ka gwɛlɛ, fanatiki, min dira jurumu ma. Jigiya tɛ yen. Fɛɛn min tora Ala bolo, o ye k'u halaki le. Buru wolonflanan bɛna fiyɛ.

YIRALI 10
Gafe fitinin .

A sɔnna o cikan ma ani a tora ka kiraya kɛ Egilizi
kantigiman dɔ be kibaro diiman waajura tɔɔrɔw kɔnɔ .

Gafe fitinin .ye cikan ye min dira Zan ma ko a ka to ka waajuli kɛ.

A ka di mɔgɔ daa la.I ko Ezekiyɛli 2:8; 3:3, a ka di, a ka kɛ Ala ka kuma ye (Zaburuw 10) nka a ka kuna sabu waajuli barokun ye kiti ye. O ye kibaro jugu lo ye. Ka gafe dumu, o kɔrɔ ko Zan sɔnna o kibaro jugu fɔli baara ma.

Wagati sera Ala ka mɔgɔ saninman minw faga u ka limaniya kosɔn, olu joli hakɛ ta. A tɛna mɛɛn tugun. Rido bena ben sisan.

YIRALI 11
Seere fila .

Sumaninbere .ye kelen ye ni Ezekiyɛli 40:3, 4; 42:20 kalan. O kɔrɔ ko ka fɛɛn senumanw ni fɛɛn senumanw bɔ ɲɔgɔn na. Fɛɛn min be sumana, u b'o danfara ka bɔ fɛɛn tɔɔw la walisa k'a latanga.

Ala ta batoso ni a ta sarakajɛnifɛn .. Tuma min na Yirali dira, Ala ta yɔrɔ saninman kelen dɔrɔn le tun bɛ yi - legilizi. (1 Korɛntikaw 3:16; Efɛzikaw 2:10-22).

kalo 42ye tɔɔrɔ wagati tagamasiŋɛ ye nka Ala b'u latanga. Kalo 42 =tile 1260 = saan 3 1/2 = wagati ni wagatiw ani wagati tilancɛ. O ye wara ka fanga wagati ye (13.5), dugu saninman tɔɔrɔ wagati le ra (11.2), seerew ka seereya kɛ wagati min na (11.3) ani wagati min na muso latangara kongokolon kɔnɔ (12.6, 14). O tagamasiŋɛ bɔra Eliya ka ɲanamaya ra, Zezabɛli tun b'a tɔɔrɔla saan 3 1/2 kɔnɔ k'a to dogonin na kongokolon kɔnɔ ani Ala tun b'a latangara.

Seere fila .o ye legilizi tagamasiŋɛ ye. Zakari 4:1-4 be kuma o jateden kelen lo koo la. Oliviyeyiri fila ye fintɛni fila ye minw ye mɔgɔ fila nunu ye (masacɛ ni sarakalasebaga). Yirali 1:12, 13, 20 lajɛ.

Sodɔmu, Ezipiti ani Zeruzalɛmu.O ye dugu dɔ tɔgɔ tagamasiŋɛw ye. Sodɔmu ye jatɔya sigiyɔrɔ ye. Misiran ye jɔnya dusukun ye. Diinan nanbaratɔw sigiyɔrɔ lo Zeruzalɛmu. Zan ka wagati la, o koow bɛɛ kɛra dugu juman lo ye? Ɔrɔmu!

Aw ye o senw la. Egilizi tun be komi a jigira ani a bɔra duniŋa ɲɛɛ na nka Ala lo y'a to a ye see sɔrɔ.

O 7nanthBurukuru mankanw. Egilizi min tun be yan, o tun bena don tɔɔrɔba dɔ kɔnɔ nka a tun lanin b'a la ko Ala bena a latanga. U tun b'a seenw gosi nka u tun b'a latanga. Seere fila lo tun b'a lɔyɔrɔ fa minw ye kibaro diiman fɔ tɔɔrɔ wagati la ani u yɛrɛ bɔnɛna u niin na nka Ala bele ye see di u ma.

YIRALI 12
Dragon gwɛnna ka bɔ sankolo la .

Sutana, min dusu tiŋɛna ani a ye see sɔrɔ, a ye Egilizi kɛlɛ .

Muso dɔ Bibulu kɔnɔ, tuma caaman na, a be jamana dɔ tagamasiŋɛ yira (Ezayi 50:1; 54:1 n’a kɔ; Mise 4:9 n’a kɔ ani Ezekiyɛli 16).

Nin muso .le bɛ Ala ta mɔgɔ ɲanawolomaninw le tagamasiyɛn le ye. Ka kɔn o ɲɛ, Ala tun y’a ka jama min sugandi, o tun ye Israɛl siya lo ye. Kabi kuruwa kan, ale lo ye legilizi ye.

Lolo tan ni filak’a yira ko a ye Ala ta mɔgɔw ye (Izirayɛli siya 12 ani ciraden 12). Yusufu ka siko lajɛ Zɛnɛzi 37:9-11 kɔnɔ.

Nin masafugula(*Sitefanɔsi*) kɔrɔ ko see sɔrɔbaga. Daŋɛ wɛrɛ min be masafugula yira (*diademata*) be masaya fanga yira.

Ala ka mɔgɔw ɲanawolomaka kɔn Kalivari ɲɛ, o tun ye Israɛl jamana yɛrɛ yɛrɛ ye. Ala ka Izirayɛli kabini Kalivari, o le ye egilisi ye. A filɛ 1 Piyɛri 2:9 kɔnɔ. Kɔrɔ ɲuman dɔ tun be se ka kɛ «Ala ka Isirayɛli» ye (Galatikaw 6:16) min tun ye Yahutuw ka siya ye ka kɔn kuruwa ɲɛ ani egilisi min tun be yen kuruwa kɔ.
Jigi dimiwu be Israɛldenw ka tɔɔrɔw yira k’u to koo jan min kɔnɔna, o min tun bena laban ka Masiya na duniŋa kɔnɔ (Mise 4:9, 10; Zeremi 4:31; 13:21).

Dragon ye Sutana lo ye .. A ka jugu ani a ka fari (wulen). Kunkolo wolonfila ni biŋɛ tan bena a jɛn ni wara ye min bɔra baji la, o min tun bena kɛ a ka tɔɔrɔ minɛn ye o koo la. Masafugulanw b'a bolo (diadems - masafugulanw) minw be jamanadenw ka fanga yira nka u tɛ "*Sitefanɔsi*" bari a ma se sɔrɔ. A ka sebagaya be ye a kukala la. A ka murutili la Ala kama (sanni diŋɛ ka dan) a ye Ala ka mɛlɛkɛw tilanyɔrɔ sabanan bɔ n'a ye (minw yiranin lo ni lolow ye). A tun b'a fɛ ka Yezu faga tuma min na a wolola ani a y'a ɲini ka (denmisɛnw fagali min kɛra Bɛtilehɛmu dugu kɔnɔ) nka a ma se ka. (Luka 4) ani tuma min na u tun b’a fɛ k’a bon ni kabakuruw ye (Yuhana 8) nka a ma se ka, a y’a ɲini fana kongokolon kɔnɔ (Matiyu 4) ni kɔrɔbɔliw ye nka a ma se.

Den cɛman .ye Yezu ye min bɔra Sutana ka laŋinitaw bɛɛ la k’a halaki ani hali k’a sɔrɔ a fagara kuruwa kan, a kununa tile sabanan loon. A yɛlɛla ka taga sigi Ala kininboroyanfan fɛ k’a ta masaya damina. A be masaya kɛra sisan ni nɛgɛbere ye (Zaburuw 2:6-9) ani tilenninya (Zaburuw 45:6). A filɛ 1 Masacɛw 2:12; 1 Tilew Kibaru 29:23; Zaburuw 2:7 ni kɔ; Kɛwaliw 2:29-36 ani Yirali 3:7, 21 kalan.

Kɛlɛ min kɛra sankolo la ani Sutana y’a gwɛn .. Min kɔrɔtanin lo yan, o ye k’a filɛ o kɛlɛ kɛra wagati min na ani Sutana tun be ni joo min ye sankolo la fɔɔ ka taga se Yezu yɛlɛli ma sankolo la. Vɛrise 10nan b’a yira ko Sutana gwɛnna tuma min na kisili sera; o kɔrɔ, tuma min na Yezu sara, a kununa ka taga sankolo la walisa k’a ka baara daminɛ .

ka Ala daari a ta mɔgɔw ye. Nka, mun na Sutana tun be sankolo la? A tun be mun lo kɛra do? A tun be Ala ka mɔgɔ sugandininw jalaki suu ni tile (ani joo tun b'a la). A tun bɛ min kɛra Zɔbu ta kitabu kɔnɔ, o le kɛra, nka a ma foyi sɔrɔ min bɛ se ka Zɔbu jalaki. Kabi Yezu min ye see sɔrɔ, ale yɛlɛla sankolo la, Sutana tɛ se ka Ala ka jama kunmabɔninw jalaki tugun.

Min fɔra yan, Ɔrɔmukaw 8:33-4 b'o fɔ cogo gwɛnin na. «Ala ka mɔgɔ minw sugandi, jɔn le bɛna olugu jalaki? Ala le bɛ o jate mɔgɔ terenninw ye, jɔn le bɛna olugu jalaki? Yesu Kirisita min sara, ka tɛmɛ o kan, min kununa ka bɔ saya ra, ale bɛ Ala kininboroyanfan fɛ, ka Ala daari an ye fana.»

Sutana, min ye mɔgɔ jalakibaga ye, ale tɛ se ka Ala ka mɔgɔ sugandininw jalaki tugu ko u ye jurumun kɛ sabu Krista sara walisa k'an ka jurumuw sara, a kununna ka bɔ saya la ani a kɔsegira sankolo la ka Ala daali an ye.

Masaya nana .tuma min na Yezu ye masaya sɔrɔ (fanga, fanga ani kuntigiya). A filɛ Matiyo 28:18 ani Kɛwaliw 2:36 kɔnɔ.

Muso min tun be tɔɔrɔla .(Ala ka Isirayɛli) tun ye kongokolon ka dimi sababu ye, tuma min na Yezu bɔra a bolo. A kɔrɔsi ko vɛrise 13-16 ye yiriwali ye min fɔra ka surunya vɛrise 6nan na, Sutana min dusu tiɲɛna a ka laɲinita la ka Yezu halaki, min maloyara a gɛnni na ka bɔ sankolo la, ale be tagara legilizi kɔ. I n'a fɔ Izirayɛlimɔgɔw bolila ka taga kongokolon kɔnɔ cogo min na, ka bɔ Farahuna kongokolon kɔrɔ (Zaburuw 74:13; Ezayi 51:9 ani Ezekiyɛli 29:3) ani u y'u ta kongokolon kamanw kan ka taga yɔrɔ lafiyanin dɔ la (Ɛkizɔdi 19:4), o cogo kelen na, u ye legilizi tɔɔrɔ nka Ala y'a latanga.

Jii ka jigi .o tun ye Sutana ka laɲinita fɔlɔ ye ka legilizi kɛlɛ (Yahutuw ka tɔɔrɔ). Ezayi 8:5-8 lajɛ. Mun lo ye Yahutuw ka tɔɔrɔ ban? Ɔrɔmukaw y'o lo kɛ tuma min na u ye Zeruzalɛmu halaki saan 70 la (Zaburuw 144:7 lajɛ).

Nin sapitiri be kiraya kuma ka yelifɛn tarikikow ɲɛfɔ. Israɛl ye tɔɔrɔ caaman sɔrɔ a ka tariki kɔnɔ nka a sera ka Masiya wolo duniɲa kɔnɔ. Sutana tun b'a fɛ ka Yezu halaki nka a ma se. Yezu, a kununin kɔ ka bɔ saya la, a kɔsegira sankolo la ka masaya kɛ ani fana, a joli sababu la, ka delili kɛ a ka mɔgɔw ye. Joo tun tɛ Sutana fɛ tugun ka Ala ka mɔgɔ sugandininw jalaki k'u ye jurumu kɛ. Sutana dusu tiɲɛna, a maloyara ani a ye see sɔrɔ a kan ani a diminin lo. Nka a tun be se ka min kɛ, o tun ye ka legilizi tɔɔrɔ yan dugukolo kan. A ye tɔɔrɔ dɔ lawuli Yahutuw fɛ nka Ala ye egilisi latanga ani dugukolo siyaw y'o tɔɔrɔ lalɔ tuma min na Ɔrɔmukaw ye Zeruzalɛmu halaki. Sutana m'a fari faga tuma min na Yahutuw ma se ka legilizi halaki. Sapitiri nata b'a yira ko u be taga siyaw ka baji la, ka minan wɛrɛ ɲini walisa ka baara kɛ n'o ye legilizi ka bɔnsɔn (w) nata kama.

O tun ye Ɔrɔmu masaya lo ye. Sangatiri 13nan bena a yira ko kongokolon be Ɔrɔmu weele ka bɔ siyaw cɛma k'a ka baara juguw kɛ.

YIRALI 13
Wara bɔra kɔgɔji kɔnɔ

Ɔrɔmu masaya sugandira ka kɛ Sutana ka bololafɛn ye walisa ka legilizi tɔɔrɔ .

Kɔgɔji waraye Ɔrɔmu ka siwili fanga ye (masacɛw) min tun be legilizi tɔɔrɔla. Sariyasen 17nan bena a fɔ ko wara "be" ni masacɛ kɛrɛnkɛrɛnnin dɔ be legilizi tɔɔrɔla ani "a tɛ" ni masacɛ kɛrɛnkɛrɛnnin dɔ t'o kɛ.

Kunkolo wolonfilaye kulu wolonfila minw kan Ɔrɔmu lɔra ani masacɛ wolonfila (masacɛw) fana. Yirali 17 lajɛ: O wara tun bɔnin be wara saba ma: kongokolon, kongowuluw ani jara. O b'an hakili jigi Daniyɛli 7nan na yɔrɔ min na o waraw tun be diɲɛ masaya saba lo yira minw tun be yen ka kɔn Ɔrɔmu masaya ɲɛ - Babilonɛ, Mɛdi-Pɛrɛsi ani Gɛrɛsi. Daniyɛli 7nan ka kongofɛn naaninan tɛ sɔrɔ yan Yirali kɔnɔ sabu kongofɛn naaninan tun ye Ɔrɔmu masaya ye. I n'a fɔ Daniyɛli ka kitabu kɔnɔ, wara min be Ɔrɔmu tagamasiɲɛ yira, a be ni tɔɔw ka jogow bɛɛ ye nka a ka jugu ka tɛmɛ (a ka jugu).

Kunkolo joginnin .o tun ye masacɛ duurunan Nero ka saya ye. Ale lo tun ye wara ye tuma min na a tun be egilisiw tɔɔrɔla (a ye ciden Pɔli faga). Tuma min na a sara, tɔɔrɔw lalɔra (o wara tun tɛ yen) nka ntalen dɔ bɔra Ɔrɔmu ko a bena kunu ka bɔ saya la. Tuma min na Domisi ye masaya ta, mɔgɔ caaman y'a fɔ ko Nero lo kununa. O yelifɛn tugutugunin ɲɔgɔn kɔ, wara nin kununna sabu a tun be legilizi tɔɔrɔla.

Minw siginin be dugukolo kan, olu .ye lanabaliw ye kabini Yesu ta karamɔgɔdenw siginin bɛ sankolo ra (v6). An k'a faamu ko lanabagaw ta jɛnkuru ye Ala ta fanibon le ye, o kɔrɔ ko Ala siginin bɛ a ta mɔgɔw cɛ ra. A filɛ Efɛzikaw 2:6; Kɔlɔsikaw 3:1 ani Filipikaw 3:20 kɔnɔ. Aw k'aw hakili to a la ko nin kitabu kɔnɔ, minw be sankolo la, olu ye kantigiw ye, minw be dugukolo kan, olu ye lanabariw ye.

Dugukolo kan wara .a bɔra dugukolo kan sankolo ra. A bɔyɔrɔ ye adamadenw ta ye ani lannayabaliw. A yecogo be komi sagaden (min be Yezu ladegira) min b'a yira ko a ye diinan dɔ ye. A kaan min be i n'a fɔ kongokolon, sagaden nɔɔ na, o b'a yira ko a ye ngalon diinan dɔ ye (masacɛ batoli). A jɛnsɛnna Masaya kɔnɔ ani ni kerecɛnw banna ka masacɛ kunbiri gwan, u tun b'u ɲangi.

Tagamasiɲɛ min be kuun na .. Ala sagokɛla 144 000 tun ye tagamasiɲɛ kɛ u teen na sapitiri 7nan na walisa k'u tanga Ala ka dimiya ma. Kongosogow batobagaw fana tun ye tagamasiyɛn kɛ janko o ye tanga kongofɛn ka tɔɔrɔ ma. Mɔgɔ minw ma tagamasiɲɛ kɛ, a y'olu tɔɔrɔ. Tariku kɔnɔ, Ɔrɔmu ye .

guildes (i n’a fɔ baarakɛlaw ka tɔnw) walisa ka jama ka ɲɛnamaya mara ani minw banna ka masacɛ bato, u bɔnɛna u ka jamanadenw ka joow n’u ka jagokow la.

Jateden 666 .a be wara yira. Mɔgɔ caaman ye jatebɔ fɛɛrɛw lajɛ ka jatedenw di sɛbɛnin kelen kelen bɛɛ ma (i n’a fɔ Ɔrɔmukaw ka jatedenw na) ani ka tɔgɔ kɛrɛnkɛrɛnnin dɔ ka jatedenw bɛɛ fara a kan walisa ka 666 sɔrɔ. cɛ. I ko wolonfila be dafalenya (alaya) yira cogo min na, wɔɔrɔ fana ka dɔgɔ ni dafalenya ye (adamaden). Sisi saba b’a yira ko a ye cɛɛ dɔrɔn lo ye. O cikan ye nin ye: Wara min bena legiliziw siranya bila, mɔgɔ man kan ka siran o ɲɛ. A ye mɔgɔ gwansan lo ye.

Sapitiri 12nan be ban ni Sutana dimini ye ani a dusu tiɲɛna sabu a ma se ka Yezu halaki. Sisan, a b’a fɛ ka legilizi halaki ani k’o kɛ, a mako tun be tɔɔrɔli minan dɔ la. A ye Ɔrɔmu sugandi - mɔgɔ jugu, kuncɛbaya ani mɔgɔ jugu. Sutana ye fanga di Ɔrɔmu ma walisa a ka siyaw mara ani ka dugukolo mɔgɔw lasun u ka Ɔrɔmu bato. O cogo ra, Ɔrɔmu masacɛ Domisiyan ka tɔɔrɔba min tun bɛ legilizi kan, o daminɛna. A tun bena see sɔrɔ pewu, Ala barika la.

YIRALI 14 ANI 15
Kan naani y’a fɔ kɛlɛ nin laban ye min ye .

Dɔnkili kura-kɔrɔ ye Ala ta ɲumanya yiracogo kura ye (Esayi 42.9ff). Minw kisira Yezu la, olu dɔrɔn lo be se k’o dɔnkili la. Olu dɔrɔn lo be Ala ka ɲumanya bɛɛ sɔrɔ.

Kan naani-ye barokun naani ye minw be kɛlɛ min be Ɔrɔmu ni legilizi cɛ, o bena nɔɔ fɔ. O ye 1) Ala ka tilenninya be see sɔrɔ! 2) Babilonɛ benna! 3) Masacɛ batobagaw be kiti tigɛ! 4) Kerecɛn minw be sa kɛlɛ la, u be duga sɔrɔ!

Alikama sumantigɛ .-ye kantigiw ka kisili ye (Matiyo 3:12, 20 ani Amɔsi 9:9, 10 lajɛ).

Rezɛn tigɛliye Alaɲasiranbaliw ta kiti ye nin kɛlɛ kɔnɔ.
O kɛlɛ kɔnɔ, mɔgɔ minw be filimu kɛra, u lɔnna. Sagaden (min ka ɲi ani a ka dususuman) be faan kelen na ani sunguru 144 000 be n’a ye ani u be tanuli dɔnkiliw la ni dɔnkiliw ye. O fan dɔ fɛ, kongokolon (min ka jugu, barikaman ani mɔgɔ fariman) ani kongofɛn min bɔra baji la, ngalon kira (kongofɛn min bɔra dugukolo kan), ani masacɛ tan n’u ka kɛlɛbolow ani jamaba, u bɛɛ be ni kongofɛn tagamasiɲɛ ye. Kɛlɛ wagati sera. Nka jɔn lo bena see sɔrɔ? O nɔɔ tun tɛ sigasiga abada! O kɛlɛ laban fɔra ka ban, hali sanni kɛlɛ (yelifɛn nin kɔnɔ) ka daminɛ. Egilizi jugu bena a ka kojuguw sara sɔngɔ gwɛlɛ la nka hali kerecɛn minw be sa kɛlɛ la, u be duga sɔrɔ!

Dimi tasaw -Ala ka kiti minw tigɛ Ɔrɔmu kan, o wagati sera.

Kɔgɔji min be i n’a fɔ filɛrimasasigilan ɲɛfɛ i n’a fɔ Yirali 4:6 kɔnɔ, o b’a yira ko Ala ka senuya (danfara) lo. Layiri kɔrɔ kɔnɔ, sarakalasebagaw tun ka kan ka tɛmɛ zira baji daa ra ka sɔrɔ ka don yɔrɔ saninman kɔnɔ. Kɔgɔji min ɲagaminin lo ni tasuma ye, o b’a yira ko see sɔrɔbagaw minw tun be masasigilan gɛrɛfɛ, u be saniya tɔɔrɔw sababu fɛ. Filipikaw 3:10 n’a ɲɔgɔnnaw lajɛ.

Yɔrɔ saninman fara sisi ra.A filɛ Ɛkizɔdi 40:34 ni kɔ; 1 Masacɛw 8:10, 11 ani 2 Tilew Kibaru 5:13, 14. O sisi b’a yira ko Ala be yen kititigɛla lɔyɔrɔ la ani ko bɛɛ ka ɲi ka koo bɛɛ lalɔ, ka u makumu ani ka filɛli kɛ dɔrɔn.
Wagati sera Ala ta dimi ben o Alaɲasiranbaliw kan.

YIRALI 16
Dimi tasa wolonfila

Tasa wolonfila be taga ɲɔgɔn fɛ ni burufiyɛ wolonfila ye fɔɔ sisan, kiti be tigɛ a bɛɛ la ani a tɛ yɔrɔ dɔ la. Laɲinita tɛ sisan ka mɔgɔw weele u ka nimisa, nka k’u halaki pewu.

TASAW

1. Joli nɔgɔninw ni joli minw be mɔgɔ juguw tɔɔrɔ.
2. Kɔgɔji be kɛ joli ye, ka baji kɔnɔfɛnw bɛɛ faga.
3. Jii ɲuman be yɛlɛma ka kɛ joli ye.
4. Tile be mɔgɔw jeni ni tasuma ye.
5. Dibiba be mɔgɔw tɔɔrɔla.
6. Masacɛ minw bɔra kɔrɔn fan fɛ, olu bɔra Efarati bajiba kɔfɛ ka na kɛlɛ kɛ.
7. Mankanw ni sanpɛrɛw ani sanpɛrɛw; dugukolo yɛrɛyɛrɛba dɔ bɛna kɛ, sanbɛrɛbaw bɛna ben ka bɔ san fɛ.

BURUFANW

1. Sanbɛrɛ ni tasuma, ɲagaminin ni joli ye, o be binw jeni .
2. Kulu belebele min be jɛnina, o be baji yɛlɛma ka kɛ joli ye, ka jɛgɛw ni kurunw halaki.
3. Lolo belebele min be jɛnina, o be minnifɛnw tiɲɛ.
4. Tile, kalo ani lolow be dibi .
5. Sisi ni kongokolon minw be bɔ dingɛ kɔnɔ, olu be mɔgɔw tɔɔrɔ.
6. Sɔrɔdasi belebeleba dɔ bɔra Efarati baji kɔfɛ ka na kɛlɛ la. Ba

Ala ka kitikow ɲɔgɔnna tagamasiɲɛ be sɔrɔ Sofoni 1:2-4 kɔnɔ; Zeremi 5:23 ani Ezayi 13:10-13, 17-22 kɔnɔ.

- **Terebɔyanfan masacɛw .**olugu le ye kunmabɔninw ye.
- **Jinajugu saba .**ka siyaw lafili walisa u ka taga kɛlɛ la jigiya tɛ min na (1 Masacɛw 22:19-23).

Ala ye Ɔrɔmu n’a ka maradenw sutura. I tun bena a miiri ko ni jii tɛ bajiw la, ni jii tɛ bajiw wala jibɔyɔrɔw la, ni kuluw wala gunw tɛ yen, ni farikolow fanin be funu na, ni farigolo be jɛnina tile fɛ, ni dugukoloyɛrɛyɛrɛw ani sanbɛrɛ kilo 100 be benna u kan u bena “kasi n’a sɔrɔ”, u bena u bolo bɔ. Nga

o bɛ Ala tɔgɔ cɛn dɔrɔn le! Jigiya foyi tɛ o fɛ. Tasaw kɔnɔfɛn dɔw be yiriwa kɔfɛ. Dugu bencogo bena sɔrɔ sapitiri 17nan ani 18nan na. Arimagedɔn kɛlɛ be sɔrɔ sapitiri 19nan na.

YIRALI 17 ANI 18
Babilɔni Ni kongosogow be lɔn .

Jugu min be nin kɛlɛ kɔnɔ, o ye Ɔrɔmu ye - Kerecɛnw tɔɔrɔbaga .

Jatɔmusoba .ni Ɔrɔmu be jati i n'a fɔ jagokɛyɔrɔ. A ka tagamasiŋɛw kɔrɔsi:

1. A siginin be kulu wolonfila kan 17:9.
2. A be duniŋa mara Zan ka wagati la 17:18.
3. A be kerecɛnw tɔɔrɔ kosɔbɛ. 17:6 ani 18:20, 24 kalan.
4. Ale lo ye jagokɛlaw bɛɛ la fangatigi ye dugukolo kan Zan ka wagati la. 18:3, 11, 15-19.
5. Ɔrɔmu ka sɔrɔdasiw (masacɛw) lo b'a dɛmɛ ani k'a dɛmɛ. 17:3, 7 kalan.
6. A yɛrɛ ka sɔrɔdasi fanga lo y'a halaki. 17:16, 17 kalan.

O wara .ye Ɔrɔmu masacɛw ye minw tun be legilizi tɔɔrɔ:

1. Ogusiti (27 KRISTA TILE ŋɛ-14 KRISTA TILE ŋɛ)
2. Tibɛri (14 K.T.L. – 37 K.T.L.)
3. Kaligula (saan 37 – saan 41)
4. Kɔlɔdi (saan 41 – saan 54)
5. Nero (54-68 min tun be legilizi tɔɔrɔ)
6. Vespasien (69-79 - masacɛ min tun ye Zan ka yelifɛn ye tuma min na).
7. Titi (79-81 - min tora dɔrɔn, a ye mara kɛ, saan fila kɔnɔ)
8. Domisiyani (81-96 - min ye tɔɔrɔ jugu daminɛ, min tun ye Sezari laban ye).

O wara "tun".ni Nero ani "**o tɛ"**ni Vespasien ye o kɔrɔ la ko wara "tun be" tuma min na Ɔrɔmu tun be legilizi tɔɔrɔla ani "a tɛ" tuma min na Ɔrɔmu tun tɛ legilizi tɔɔrɔla. Ni Domisiyani ye, wara bɔra tugun ka bɔ dingɛ kɔnɔ ka tɔɔrɔ daminɛ tugun.
Tuma min na Zan y'o sɛbɛ, masacɛ duuru tun sara .(Ogusiti ka taga Nero fɛ), kelen tun ye (Vespasien ye), kelen tun bena na (Tite) ka to yen wagati dɔɔni (saan fila). O wara (tɔɔrɔbaga) tun ye Domisiyan ye, masacɛ seeginan min tun be Sezari denbaya kɔnɔ nka a tun latigɛra ka see sɔrɔ a kan.

Biŋɛ tann'a sɔrɔ jamana minw tun be Ɔrɔmu ka mara kɔnɔ, olu ka masacɛw lo. Nka tariki koo dɔ min be mɔgɔ kabakoya, o ye ko Domisiyan kɔ, masacɛ tan lo tun be yen tigitigi minw fana tun be legilizi tɔɔrɔla. O bɛɛ tun latigɛra ka see sɔrɔ.
O masacɛ tan minw tun be Domisiyan kɔ, olu fana ye legilizi tɔɔrɔ:

1) Tarajan (saan 98-117)
2) Hadirɛni (117-138) .
3) Antɔnin (saan 138-161) .
4) Mariki Ɔriyɛli (saan 161-180)
5) Sɛpitiri (saan 193-211)

6) Makisimini (235-238) .
7) Deyisi (249-251)
8) Valɛri (253-260)
9) Diyɔkilisi (284-305)
10) Galeriw (305-311) .

A fɔra ko kakalamuso ye Ɔrɔmu ye, o min ye jagokɛlaw ka fanga ye. A tun be mɔgɔ faga ani a benna Ɔrɔmu sɔrɔdasiw ka fanga lo kosɔn. Kerecɛnw juguba min kofɔra Yirali kɔnɔ, o tun ye Ɔrɔmu ye, o min tun be jamanadenw ni jagokow la. O cikan tun ye ko Ɔrɔmu bena ben.

Babilɔni benna - Ɔrɔmu ye see sɔrɔ

Dugukolo jagokɛlaw .-Ɔrɔmu ka masaya faan min kofɔra yan, o ye jagokɛlaw ka fanga ye. An y'a ye ko Ɔrɔmu ka masaya tun be cogo saba la: Jamanadenw ka fanga ni sɔrɔdasiw ka fanga (bara min bɔra baji kɔnɔ), masacɛ batoli ngalon diinan (ngalon kira wala dugukolo kan wara) ani jagokɛlaw ka fanga (Babilɔni dɔrɔminbaga). Muso nin tun be balo nafolo la (v7) ani a tun be jagokɛlaw kɛ nafolotigiw ye (v3). Dugukolo jagokɛlaw (masacɛ batobagaw) kasira tuma min na a benna, bari u bɔnɛna u ka jagokɛɲɔgɔn na (v11-14, 19).

Jatɔya-Ni mɔgɔ dɔ y'a yɛrɛ feere, jogo ta fan fɛ, farikolo ta fan fɛ wala jogo ta fan fɛ bololafɛnw wala bololafɛnw dɔrɔn kosɔn, o be weele ko kakalaya.

Dugu min ka fanga ka bon ani min ka di mɔgɔw ye ka tɛmɛ dugu bɛɛ kan, Ala y'o dugu jalaki a ka kojuguw kosɔn minw kɛra legilizi la. A be to ka kɛ lasɔmini ye mɔgɔ minw bɛɛ b'a miiri k'u be se k'u yɛrɛ ladon. Aw kana Ala denw tɔɔrɔ!

Dugu min tun be mɔgɔw ɲangoya ani fanga tun b'a la ka tɛmɛ dugu tɔɔw bɛɛ kan, Ala y'o dugu jalaki sabu a ye kojugu minw kɛ kerecɛnw na. A be to ka kɛ lasɔmini ye mɔgɔ minw bɛɛ b'a miiri k'u be se k'u yɛrɛ ladon. I man kan ka Ala denw tɔɔrɔ.

YIRALI 19
Sagaden ka furusiri dumuni ani juguw ka see sɔrɔli

Egilizi bena duga sɔrɔ ani tɔɔrɔbagaw bena halaki .

Sisi be yɛlɛla fɔɔ abada ani abada .-o kaan kelen lo be fɔ Edɔmu (Esayi 34:10) ani Sodɔmu (Zude 7). O kɔrɔ ko u ye see sɔrɔ Ala bolo pewu.

Masaba, an ka Ala ka masaya-Ala tun be mara kɛra duniɲa kuru bɛɛ kan tuma bɛɛ. Wagati si ma deli ka kɛ min na a tun tɛ koo dɔ mara pewu. N'an y'a fɔ ko Ala be masaya kɛra sisan, o kɔrɔ ko a ye koo dɔ kɛ walisa k'a ka sebagaya yira. Tuma dɔw la, Ala b'a to a juguw be koo dɔ kɛ. Nka wagati min na; A be wuli k'u ka kɛwalew ban, an b'a fɔ ko a ye masaya kɛ wala a ye fanga sɔrɔ.

Sagaden ka kɔɲɔ ɲanagwɛ-Yezu ye sagaden ye ani egilisi ye a ka furumuso ye (Efɛzikaw 5:22- 33). Kɔrɔ min be sɔrɔ yan, o ye ninsɔndiya saniyanin, bonya ani nisɔndiya legilizi ye.

A ye kɔɲɔmuso ka fani don-A k’a yɛrɛ don a ta terenninya kɛwalew ra.

So gwɛman-o yelifɛn na, Yezu kelenpe lo be soo gwɛman kan.

A tɔgɔ .-kɔrɔ ye a jogo, a ka jogow n’a ka tagamasiɲɛ ye. Ale kelenpe lo tɔgɔ be yen mɔgɔ si t’o lɔn sabu mɔgɔ si tɛ se a ma. A tɔgɔ ye Ladilikɛla Kabakoman, Ala Sebagayabɛɛtigi, Faa banbali, Hɛɛrɛ Masa, Tiɲɛ, Kuma, masaw ka Masacɛ ani matigiw ka Matigi (Esayi 9:6).

Joli b'a ka fani kan--Yala a joli lo wa? Martiriw joli wa? Walima juguw joli wa?

Muru min ka di-Vɛrise 21 lajɛ. O muru le tun bɛ juguw faga. A nɔfɛmɔgɔw tun tɛ kɛlɛ kɛ n’u yɛrɛ ka kɛlɛkɛminanw ye. Yezu ka muru be see sɔrɔ juguw bɛɛ kan (Eburuw 4:12 ani Efɛzikaw 6:17).

Ala ka surafana-ye kongokolonw dɔrɔn lo ta ye! Menu ye juguw salenw sogo ye! O welekan tun dira sanni kɛlɛ yɛrɛ ka daminɛ sabu sigasigali tun tɛ abada a nɔɔ na.

Tasumaji-Ni mɔgɔ donna tasumaji kɔnɔ (wara, ngalon kira, kongokolon ani jurumunkɛlaw) o ye a ka kɛwale laban ye. U bɔra tulon na! O kongokolon tun ma fili tasumaji kɔnɔ fɔlɔ sabu a bena koow kɛ tugun yelifɛn nin na. Suuw (minw sara Krista la ani minw sara wara ka baara la) bɛɛ bena kunu nka Ɔrɔmu masaya tɛna a kuun jugu lawuli tugun abada!

Minw bɛɛ tun be tɔɔrɔla a bolo barikaman n’a ka juguya kɔrɔ, Ɔrɔmu benni tun ye ninsɔndiyako ye olu fɛ. O ninsɔndiya tun be komi furusiri fɛti lo, a kanubaga be kɔɲɔmuso bisimila yɔrɔ min na. Faan wɛrɛ fɛ, minw tun be legilizi tɔɔrɔla, u ye see sɔrɔ u kan kosɔbɛ ani u ye maloya pewu dɔrɔn lo sɔrɔ. Sanni u ka weele ka na furusiri fɛti la i n’a fɔ mɔgɔ senumanw tun b’a kɛ cogo min na, legilizi jugu minw ye see sɔrɔ, kɔnɔw tun bena olu dumu u ka sogo salen fɛti la. Ɔrɔmu (o kɔrɔ, Ɔrɔmu masaya min tun be Krista ni Egilizi tɔɔrɔ) ye see sɔrɔ a kan walisa a kana kunu tugun abada. Ala ta dimi bɛ dafara a le kan.

YIRALI 20

Saan waa kelen ani masasigilan gwɛmanba ka kiti .

Sutana ye see sɔrɔ pewu a kɛtɔ ka Ɔrɔmu ta ka Egilizi kɛlɛ .

Mɛlɛkɛ dɔ bɔra sankolo la-O yelifɛn faan nin na, Zan be dugukolo kan.

Ka dingɛ dunba kilɛ sɔrɔ-Sutana, min kofɔra i n’a fɔ lolo min benna ka bɔ sankolo la, sapitiri 9nan na, o kilɛ tun b’a bolo, nka sisan, mɛlɛkɛ dɔ bɔra sankolo la min b’a yira ko Sutana ye see sɔrɔ."

Dragon sirinin lo saan 1000 kɔnɔ .-Sutana ye see sɔrɔ a kan pewu ani a dafanin lo ani a sirinin lo ka kɛɲɛ n’a ka baara ye Ɔrɔmu sababu fɛ ka legilizi kɛlɛ, (a’ ye jɔlɔkɔ, dingɛ ani tagamasiɲɛ datugunin seere). O lo tun ye Ɔrɔmu masaya ka tariki laban ye nka Sutana ta tɛ. A tun bena bɔ kaso la walisa k’a ɲini ka baara kɛ ni siya wɛrɛw ye tugun.

Saan 1000 kɔnɔ-Saan 1000 tɛ kuma wagati dɔ koo la, nka a be kuma koow cogoya lo koo la. N’an y’o fɔ Sutana koo la, o ye see sɔrɔli ye pewu. Ni a ɲɛsinna mɔgɔ senumanw ma, o ye see sɔrɔli ye pewu. Jatiden 1000 kɔrɔ ko fɛɛn bɛɛ. Zaburuw 50:10 b’a fɔ ko misi minw be kulu waa kelen kan, Ala lo b’u fɛ. Deteronɔmu 7:9 b’a fɔ ko Ala b’a ka layiduw dafa fɔɔ ka taga se bɔnsɔn waa kelen ma. Zaburuw 105:8 ani 1 Tilew Kibaru 16:15 b’a fɔ ko Ala y’a ka kuma fɔ ka taga se bɔnsɔn waa kelen ma. Hakilina min be yen, o ye fɛɛn bɛɛ ye ani wagati dannin tɛ. I ka miiriya wɛrɛw kɔrɔsi saan 1000 koo la:

1. Saan 1000 ye kerecɛnw ka wagati bɛɛ ye (k’a ta o wagati ma ka taga se wagati laban ma). Gɛlɛya min be o miiriya la, o ye ko a be wagati dɔɔni lo ɲini dugukolo ka tariki koo la wagati laban kɔ.
2. San 1000 ye wagati bɛɛ ye fɔɔ ka taga se Krista ka nali filanan ma dɔɔni. Gɛlɛya min b’o miiriya la, o ye ko a tun bena kerecɛnw ka sarakalasebagaya wagati dantigɛ ka se kerecɛnw ka wagati bɛɛ ma.
3. Saan 1000 Ɔrɔmu halakili kɔ tuma min na kerecɛnya tun be yiriwara. Gɛlɛya min be o miiriya la, o ye ko a tun bena a to mɔgɔ minw sara u ka limaniya kosɔn, u ka kunu a saan waa kelen ɲɔgɔn ye nin ye.

Sutana be dingɛjugu kɔnɔ min datugunin lo-Sutana tɛ dan baara la, a be lɔra!

Sutana y’a dabila wagati dɔɔni kɔnɔ walisa ka siyaw lafili .-Nin tɛ wagati ye nka cikan dɔ lo Ala b'a fɔ kerecɛnw ye yɔrɔ min na ko: "Ne y'aw tanga ka kɔrɔ ani ne bena o kɛ sini ma, yɔrɔ o yɔrɔ, wagati o wagati, jugu o jugu kama. Nin ye Ala ka garanti ye sini ma, i n'a fɔ a fɔra cogo min na Ezekiyɛli 38 ani 39 kɔnɔ."

Minw siginin be masasigilanw kan. Minw siginin bɛ masasiginanw kan, olugu bɛ masaya kɛra. Setigiya dira minw ma ka kiti tigɛ, olu lo. Olu ye jɔn lo ye? O ye see sɔrɔbagaw ye, mɔgɔ senuman kantigiw, minw be niin na wala minw sara. Yezu tun ye layidu ta ko see sɔrɔbagaw bena jɛn n’ale ye ka siyaw mara (Yirali 2:26f; 3:21; 11:15-18; 18:20). O ye Daniyɛli 7: 21, 22 ka kuma ye kelen ye.

U y’u niinw tigɛ Yezu kosɔn-Olu le ye tɔɔrɔw ye minw sara u ka limaniya kosɔn. U be kunu (u be niin na) ani u be masaya kɛ ni Krista ye. Miiri k’a filɛ, kɛlɛ min kɛra Yirali 19nan ka kɛlɛ kɔ, dugukolo tun fanin be mɔgɔ faganinw suuw la. Minw fagara ani u ye kerecɛnw ye minw sara u ka limaniya kosɔn, u be kunu ani u be fara mɔgɔ senuman ɲɛnamaw kan masasigilanw kan walisa ka mara kɛ ni Ala ye. Minw fagara, u ma bɔnɛ u la sabu o yɔrɔnin bɛɛ, u kununna walisa u kana sa tugun. O ye «kununi fɔlɔ» ye. A kɔrɔsi ko olu ye martiriw dɔrɔn lo ye Yirali ka kɛlɛ kɔnɔ ani kerecɛn minw tun sara tariki kɔnɔ, olu tɛ. O tɛ sukununi yɛrɛ yɛrɛ ye min bena kɛ tuma min na Yezu kɔsegira. Nin ye tagamasiɲɛ dɔrɔn lo ye min b’a yira ko mɔgɔ senuman kantigimanw ye see sɔrɔ ani u latanganin lo.

Suu tɔw .-ye minw sara yelifɛn na ka baara kɛ kongofɛn ye ani u be to ka sa saan 1000 kɔnɔ (tagamasiɲɛ sira fɛ) dɔrɔn ka kunu ani ka halaki tugun. U tun be ɲɛnamaya kɛra .

bɔnɛbagaw. U ye bɔnɛbaga salenw ye ani u bena ɲɛnamaya kɛ tugun walisa ka kɛ bɔnɛbagaw dɔrɔn lo ye. Vɛrise 5nan be sɔrɔ parantezi kɔnɔ. Walisa k'o kɔrɔ faamu, i ka v4 kalan o kɔ, v5b: ("Kerecɛn minw sara u ka limaniya kosɔn, olu ye ɲɛnamaya kɛ ani u ye masaya kɛ ni Krista ye saan waa kelen kɔnɔ. O ye sukununi fɔlɔ ye.") Komi Yezu juguw tora saya la saan waa kelen kɔnɔ, o kɔrɔ dɔrɔn ye k'u ye see sɔrɔ pewu u ka kɛlɛ la ni Krista n'a ka legilizi ye. A tɛ kumana wagati tigitigi dɔ lo koo la.

Suu kununni fɔlɔ .-nin ye mɔgɔ minw sara Yesu kosɔn, o kununi ye. A be weele ko "fɔlɔ" sabu Zan bena sukununi filanan ye. Ala ka baaradenw ni wara ka baaradenw bɛɛ sara saya fɔlɔ la nka mɔgɔɲumanw dɔrɔn lo be sukununi fɔlɔ la. Lakununi fɔlɔ ye ɲɛnamaya ni masaya ye nka sukununi filanan ye saya filanan ye. O cikan ye ko mɔgɔ minw sara Krista la, olu fana be se sɔrɔ i n'a fɔ Ala ka baarakɛla minw be niin na, olu fana be se sɔrɔ cogo min na.

Ala ta sarakalasebagaw...ka masaya kɛ saan 1000 kɔnɔ - nin tɛ kuma Yezu ka masaya wagati hakɛ koo la, nka mɔgɔ senumanw tun bena masaya wagati min kɛ. O la, an ka ɲi ka min fɔ yan, o tɛ wagati ye, nka see sɔrɔli ni dugawu pewu lo. Fɛɛn min tun b'u fɛ sanni u ka sa (sarakalasebagaw ka masaya), o tun be to ka kɛ u sanin kɔ. Ala sagokɛlaw be see sɔrɔ ɲɛnamaya la ani saya la.

Sutana ye siyaw lafili ani k'u lafili (kokura)-Sutana bena to ka baara kɛ duniɲa kɔnɔ walisa ka Ala sagokɛlaw ka limaniya nagasi.

Gɔgi ni Magɔgi–U tɛ mɔgɔ si ye nka u tɛ mɔgɔ si ye kɛrɛnkɛrɛnnin na i n'a fɔ u fɔra cogo min na Ezekiyɛli 38, 39. Cikan min be sɔrɔ o yɔrɔ fila bɛɛ la, o ye nin ye: Ala b'a fɔ a ka mɔgɔw ye ko: "Ne y'aw lafasa ka ban, ka see sɔrɔ aw kan nin gwɛlɛya nin na ani ne bena o kɛ tugun tuma o tuma n'aw mako b'a la." O jugu kura min bena kɛ sini ma, o bonya (o mana kɛ min o min ye) ani Ala bena see sɔrɔ u fana kan nɔgɔya min na, o sinsinna o lo kan. Kerecɛnw, aw kana hami Ala ka nege n'a ka setigiya koo la k'aw tanga juguw bɛɛ ma, sisan wala sini ma! Kɔlɔsili min tun be kɛ ka kɔn saan waa kelen ɲɛ: Ni mɔgɔ b'a ɲini ka Ala kɔniyabagaw ka kɛlɛboloba dɔ dan duniɲa min kɔnɔ, Sutana tɛ baara kɛ yɔrɔ min na ani Ala sagokɛlaw dɔrɔn lo be yen, o bɛɛ tɛna ɲɛ (sanko n'i lanin b'a la ko murutili tɛ se ka kɛ).

Sutana ka mɔgɔw fili tasumaba kɔnɔ .-Tasuma be see sɔrɔli tagamasiɲɛ yira. Mɔgɔ si tɛ kɔsegi a filinin kɔ tasumaji kɔnɔ. O tɛ ɲangili banbari ye, nka Ala ta mɔgɔw ta se sɔrɔri, ani Ala juguw ta se sɔrɔri le kan.

Masasigilan gwɛmanba .-tɛ kiti loon yɛrɛ yɛrɛ ye, adamadenw bɛɛ ka ɲi ka bɔ min ɲɛfɛ loon dɔ. O be komi Daniyɛli 7:9-12 kɔnɔ, yɔrɔ min na Ɔrɔmu (masaya naaninan) kiti tigɛra.

Lakununi filanan .-wara batobagaw bɛ kunu. Ala ka baarakɛlaw tɛ sabu u kununa saan 1000 ka kɔn o ɲɛ (yelifɛn na).

Nin yelifɛn na, jinɛ sirinin be saan 1000 kɔnɔ k'a yira cogo min na a ye see sɔrɔ pewu a ka kɛlɛ la ni legilizi ye ka baara kɛ ni Ɔrɔmu ye. A labɔra wagati dɔɔni kɔnɔ sabu Ɔrɔmu kɔ, laɲinita wɛrɛw tun bena kɛ ani u tun bena o ɲɔgɔn sɔrɔ. Se sɔrɔli be yira mɔgɔ senumanw (minw be niin na ani minw kununa) ka yelifɛn fɛ minw be masaya kɛra ani u be kiti tigɛra see sɔrɔli dafanin [dafanin na]. Nin sapitiri b'a fɔ ko .

legilizi ka see sɔrɔ pewu ani ka see sɔrɔ pewu Sutana ni legilizi min tun be Ɔrɔmu masaya tɔɔrɔla.

Nin sapitiri b'a fɔ ko:

egilisi ye see sɔrɔ pewu .

kele. Ɔrɔmu ka tɔɔrɔw la, kerecɛn dɔw sara.

b. U siginin be masasigilanw kan ani u be kiti tigɛ saan 1000 kɔnɔ .

c. Mɔgɔ minw sara limaniya kosɔn, olu be kunu ka masaya kɛ ni Krista ye saan 1000 kɔnɔ .

Sutana ye see sɔrɔ pewu .

kele. Sutana ye see sɔrɔ a kan k'a ɲini ka legilizi halaki ka tɛmɛ Ɔrɔmu masaya fɛ .

b. Ɔrɔmu be taga duguma ani a be tunu .

c. Sutana bena a ɲini ka tɛmɛ jamana wɛrɛw fɛ cogo min na sini ma, o fana tɛna ɲɛ .

d. Sutana halakira .

legilizi tun be Ɔrɔmu masaya tɔɔrɔla.

kele. Yirali kɔnɔ, kɛlɛ min be ɲuman ni juguman cɛ, mɔgɔ minw bɛɛ be baara kɛ kongofɛn ye, u bɛɛ be faga .

b. O mɔgɔw be to ka sa fɔɔ saan 1000 .

c. Saan 1000 tɛmɛnin kɔ, wara ka baaradenw minw sara, olu be kunu, u bena kiti tigɛ u kan ani u bena halaki tasuma baji kɔnɔ dɔrɔn.

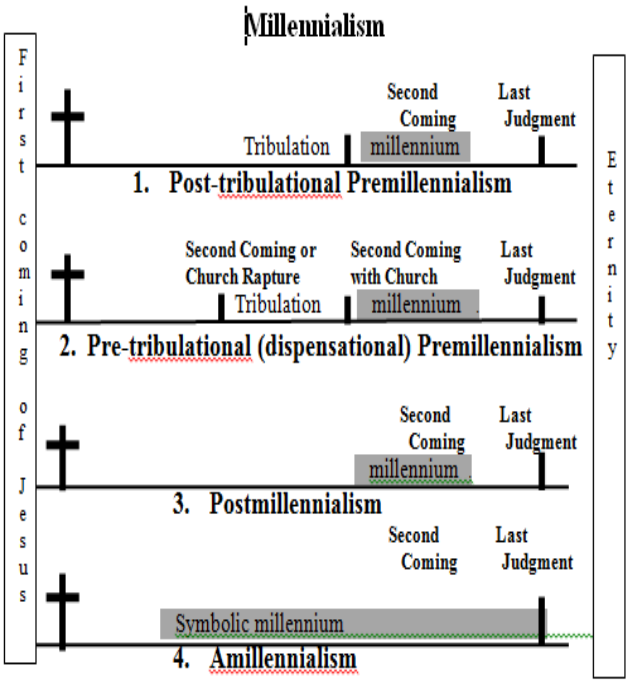

tn.wikipediya.org/wiki/Saan ba kelen kɔ

Kumaden "saan waa kelen" tɛ sɔrɔ angɛlɛkan bayɛlɛmani na. A bɔra Latɛnkan kumaden dɔ la min kɔrɔ ko saan waa kelen. O kɔrɔ sifa caaman ye:

Saan baa fɔlɔ mɔgɔwa ta koKrista ka masaya ma sigi fɔlɔ . ani ko a ka nali filanan dugukolo kan yɛrɛ yɛrɛ ani farikolo la, o bena kɛ ka kɔn a sigili ɲɛ, o kɔ, a bena masaya kɛ saan waa kelen kɔnɔ sanni tariki ka ban.

Disɛnsasiyɔn lɔnbagawlanin b'a la ko Israɛl ni Egilizi tɛ kelen ye, ani ko .Ala bɛna san waga kelen masaya sigi Izirayɛli jamana ra . yɔrɔ min na Kirisita, a kɔsegituma na, a bɛna dunuɲa mara ka bɔ Zeruzalɛmu fɔ san waga kelen.

Saan baa kɔmɔgɔwla a la ko Krista ka masaya sigira sen kan i n'a fɔ a ka nali fɔlɔ kɔ, ko . saan waa kelen bena kɛ sanulaman ye masaya min be mɛn fɔɔ ka taga se tariki laban ma ani .o kɔ, Krista bena na siɲɛ filanan na . tariki laban na.
Saan miliyari lɔnbagau kana sɔn o miiriya si ma, nka kuun caaman kosɔn. U dɔw b'a miiri ko wagati si tɛ tagamasiɲɛ ye saan waa kelen kɔnɔ, nka nɔgɔman na .Krista n'a ka mɔgɔ senumanw ka see sɔrɔli dafanin Sutana n'a ka mɔgɔw bɛɛ kan . .

Sigida ni politiki jɛnkulu sifa caaman wɛrɛw, diinankow ni duniɲakow, olu fana be taga ɲɔgɔn fɛ ni saan baa caaman ka ntalenw ye.

Mɔgɔ fɔlɔ min tun be saan waa kelen fɔlɔ ka miiriya kɛlɛ ka gwɛ min be taga ni kerecɛnya ye, o ye Marcion ye (saan 85- 160 K.T.L.). Marcion tun be ban ka baara kɛ ni Layidu Kɔrɔ ani Layidu Kura gafe fanba ye, ciden Pol ma minw sɛbɛ. Ale lo tun ye ngalon diinɛbagaba fɔlɔ ye min ye legilizi fɔlɔ ka limaniya tiɲɛ kosɔbɛ k'a to Krista ka kɔsegi surunyana, a yɛrɛ ka kalan na. Marcion tun lanin t'a la ko mɔgɔ dɔ bena kɛ mɔgɔ ye tiɲɛn na, ani o kama, yɔrɔ si tun tɛ yen a ka sigicogo la min be se ka kɛ ko mɔgɔ bena na filanan yɛrɛ yɛrɛ la. A tun b'a miiri ko adamadenw fanba bena tunu. A tun be sɔsɔli kɛ ko Layidu Kɔrɔ n'a ka sariyaw tɛ tiɲɛn ye. Ka kɔn Niseya ɲɛ, mɔgɔ wɛrɛ minw tun be saan waa kelen kɔnɔ, olu tun ye Irene, Zusitini, Tewofili, Tɛrtiliyɛn ani Ɔrɔmu Hipoliti ye. tn.wikipediya.org/wiki/San ba kelen ka kɔn

YIRALI 21

Zeruzalɛmukura jigira ka bɔ sankolo la

Egilizi kantigiman be see sɔrɔla .

Sankolokura ni dugukolokura -Kerecɛnw ka koow cogoya ye "kura" ye sisan. 20:11 kɔnɔ, an y'a ye ko sankolo ni dugukolo be bolila ka bɔ Ala ɲakɔrɔ. O ye apokalipisi ɲɛfɔli ye min b'a yira Ala bena kɛlɛ min kɛ mɔgɔ tilenbaliw ka duniɲa kan. Ezayi 13:6-22 lajɛ; 2 Piyɛri 2:5; 3:6; Ezayi 34:1-17; Nawumu 1:1-5 ani Sofoni 1:2f. Ala ka kiti min tigɛ jamana dɔ kan, o kaan ye k'o jamana ka duniɲa tiɲɛ. O la, duba min be fɔ siya dɔ kan, o tɛ kelen ye. A be fɛɛn bɛɛ kɛ kura ye. A be sankolo kura ni dugukolo kura di u ma walisa a ka mɔgɔw ka sigi yen, sankolo kura ni dugukolo kura ye koow cogoya kura ye, yɔrɔ kura wala koow cogoya kura. Esayi 65:1ff kalan k'a ye ko sankolo kura ni dugukolo kura tun be Zeruzalɛmu ka ninsɔndiya ni ninsɔndiya la.

Kɔgɔji tɛ yen tugun .-Ɔrɔmu jamana bɛɛ (o wara bɔra min kɔnɔ) tɛ yen tugun.

Dugu saninman, Zeruzalɛmu kura .-Egilizi, Sagaden ka furumuso.

A be jigira ka bɔ sankolo la .-Egilizi bɔyɔrɔ ye sankolola ni Ala ta ye. Bɛgɛn minw bɔra dugukolo kan, u y'a sinsin a kan k'u bɔra adamadenw na. Yirali 13nan ani Daniyɛli 7nan lajɛ.

Kɔɲɔmuso y'a yɛrɛ masiri .-A nɔgɔnin tɛ, joli b'a la ani a bugɔra nka a saniyanin lo, a ma foyi kɛ ani a ninsɔn ka di.

Aw ye ɲɛji bɛɛ jɔɔsi-Egilizi ka gwɛlɛya tɛmɛninw (ani minw kɛra o yɔrɔnin bɛɛ) tɛmɛna. A' y'o suma ni Ezayi ye. 14:3; 30:19; 35:9 ani 25:8 kalan.

Saya tɛna kɛ yen tugun .-Ɔrɔmu tɛna mɔgɔ si kɛ martiriw ye tugun.

Krista ka furumuso-Nin ye Egilisi ka ɲɛfɔli ye, min be yen bi, min be kantigiya kɛ ani min be see sɔrɔ. Nin tɛ sankolo ye, nka egilisi min jigira ka bɔ sankolo ra (Ala bɔyɔrɔ). A be mɛnɛmɛnɛ ni sankolo nɔɔrɔ ye.

Kogo-A latanganin lo, a latanganin lo ani a lafiyanin lo.

Jusigilan tan ni fila-Egilizi lɔra ciraden tan ni fla ta jusiginan le kan. Efɛzikaw 2:20 (u ka kalan min kɛra, egilisi lɔra o kan).

Aw ye dugu suma-k'a ka senuya n'a ka nɔɔrɔ yira (Ezekiyɛli 42:20 lajɛ). Nin ye kibe ye (kaare naani) i n'a fɔ Yahutuw ka Alabatosoba tun ye kibe ye cogo min na. Ala sigiyɔrɔ ye dugu min ye, jurumun sigiyɔrɔ tɛ Babilɔni ye. A fɔra Ezekiyɛli ye ko a ka Alabatosoba suma (43:10-12) "walisa Isirayɛlidenw ka maloya u ka kojuguw kosɔn, u ka Alabatosoba cogoya yira ... janko u ka se k'a cogoya n'a ka sariyaw bɛɛ labato." Sumanni be kuma senuya koo la. A bonya ko "nɔɔrɔ ni lafiya" fana, kilomɛtɛrɛ 1500 janya, bonya ni bonya.

Kogo min be kɛ ni jasipi ye... - egilisi ka nafa ka bon.

Alabatosoba tɛ yen-lanabagaw ta jɛnkuru le ye Ala ta batoso ye. **Tile mako tɛ yen**-u be yeelen bɔ Alako ta fan fɛ.

Siyaw be tagama a ka yeelen na .-Ni nin ye abada ye, o tuma na, siyaw bɔra min? Mɔgɔ minw bɛɛ ma kisi o yelifɛn kɔnɔ, olu bɛɛ tagara tasumaji la. Egilizi ye yeelenbɔbaga ye, a ka ngalonw na siyaw jigi be yen, Egilizi min tun be dɔgɔyara ani u tun be bugɔra duguma, sisan o siginin be kulu dɔ kan.

Daaw ma datugu abada-O ye lakana ye, suu si tɛ yen min na daaw tun ka ɲi ka datugu walisa binkannikɛlaw kana don.

Fɛɛn nɔgɔnin si tɛ yen .-Mɔgɔ minw be se ka don legilizi kɔnɔ, olu dɔrɔn lo ye mɔgɔ senumanw ye (minw saniyanin lo ni Yezu joli ye).

Nin ye legilizi min ye se sɔrɔ, o jaa ye tariki kɔnɔ, abada tɛ (hali ni tiɲɛ minw be yan, u bena to ka kɛ fɔɔ abada, u bena gwɛ ka tɛmɛ fɔlɔ kan). O tɛ sankolo la egilisi ye. A be yeelen bɔ siyaw cɛma hali bi, minw be tagama dibi la, a be yeelen bɔ olu ye. Egilisi kantigiman be se sɔrɔ, nɔɔrɔ be yen, lafiya be yen, ninsɔndiya be yen, a be saniya ani a be kibaro diiman fɔ. O bɛ egilisi kantigiman kofɔ wagati bɛɛ ra.

YIRALI 22

Lasɔmini sɛbɛ ani welekan

Baji min be ɲɛnamaya di-Yuhana 4 kɔnɔ, Yesu ka o jateden fɔ dugawuw bɛɛ ye, minw bɛ bɔ Ala denw na. Yuhana 7:37-39 kɔnɔ, Yesu bɛ o jatemina fɔ ka Nin Saninman kofɔ. A gwɛnin lo vɛrise kɔnɔ ko kerecɛnw be ɲɛnamaya jii minna ka ban. An man ɲi ka kɔnɔni kɛ fɔɔ abada ka sɔrɔ k'a min. Aw ye Ezekiyɛli 47:1-12 lajɛ ko nin ye dugawu jaa ye, Ala ye min di mɔgɔ tilenninw ma, min be bɔ Ala fɛ ka tɛmɛ mɔgɔ tilenninw fɛ ka taga diɲɛ yɔrɔ gwansanw ni yɔrɔ salenw na.

Ala ni Sagaden ta masasiginan .-Ala ka makari ni a ta sebagaya bɛ ɲɔgɔn sɔrɔ yɔrɔ min na. Ni a tun ye abada ye, o tun bɛna kɛ Sagaden ka masasiginan di Ala ma kɔfɛ (1 Korɛntikaw 15:24 ff).

Yiri furaburuw–Egilizi be saraka min di siyaw ma, min be na ni kɛnɛyali ye hakilimaya ta fan fɛ, o lo be weele ko kibaro diiman fɔli. Egilizi kantigiman, min ye see sɔrɔ, min be nɔɔrɔ la, min be duba sɔrɔ, ale lo be kibaro diiman fɔ. An ka kɛ o legilizi ye bi!**A ɲɛda filɛ**-jɛɲɔgɔnya min ka surun Ala n'a ka legilizi cɛ

Masaya kɛ wagati bɛɛ-Yirali 5:10 b'a fɔ ko o sarakalasebagaw ka masaya be mara kɛ dugukolo kan. Ka ɲɛnamaya kɛ wala ka sa, mɔgɔ senumanw be masaya kɛ.

Kana nin kiraya kumaw datugu .-A fɔra Daniyɛli ye ko a k'a ka yelifɛnw datugu sabu a dafa wagati tun ka jan (saan 400 ɲɔgɔn - Daniyɛli 8:26). O yelifɛn tun man kan ka tagamasiɲɛ bila a kan sabu a dafawagati tun surunyana.

Mɔgɔ terenbariw ye tilenbaliyakow kɛ .-O tɛ ka cɛɛw jija u ka koo jugu kɛ, nka a b'a fɔra ko mɔgɔw be koow kɛ ka kɛɲɛ n'u ka jogow ye.

Jo min be ɲɛnamaya yiri la .-Ɲɛnamaya yiri be dugu kɔnɔ ani mɔgɔ kantigiw dɔrɔn lo be yen. O joo ye nɛɛma ye min dira Yezu taw ma nka o joo be se ka bɔsi kerecɛn o kerecɛn na. Nin tɛ kuma abada koo la ani kalan min be fɔ ko "ni mɔgɔ kisira siɲɛ kelen, a be kisi tuma bɛɛ" o tɛ Bibulu ka kalan ye. Yirali 2:10 be ɲɛnamaya masafugula layidu ta minw be kantigiya kɛ fɔɔ ka taga se saya ma. Se sɔrɔbaga fɛ, Yesu ka layidu ta ko: «Ne tɛna a tɔgɔ tunu ka bɔ ɲanamanya kitabu kɔnɔ» (Yirali 3:5). A kɔrɔ ko minw bena ben, u tɔgɔ bena tunu ka bɔ ɲɛnamaya kitabu kɔnɔ.

Banakisɛw farala a kan-Minw ka nin kitabu yɛlɛma kabini a sɛbɛra loon min na, tɔɔrɔ minw sɛbɛra nin kitabu kɔnɔ, olugu bɛ se ka olugu sɔrɔ cogo di? O be se ka kɛ cogo saba dɔrɔn lo la:

1) Suu minw bɛɛ be mɔgɔw lafili, olu bena kunu walisa u ka se ka ɲɛnamaya kɛ tɔɔrɔ wagati la .

wagati min na Tɔɔrɔw bena dafa.

2) Suu minw bɛɛ be manipulate, olu bɛɛ bena tɔɔrɔ o tɔɔrɔ kelenw na n’u be abada (o be nukeleyɛri kɛlɛ lo wajibiya dugukolo kan, Sinuwaw ka kɛlɛbolo wuleman dɔ ka kununi, kongokolon yɛlɛmaniw, bajiw ni baji minw yɛlɛmana ka kɛ joli ye, Gɔgi ni Magɔgi ka kununi, ani fɛn wɛrɛw).

3) Minw be mɔgɔw lafili, tɔɔrɔ minw sɛbɛra gafe nin kɔnɔ, u tɛna u tɔɔrɔ. (O b’a ɲini tɔɔrɔw fɛ, Ala ka kiti minw tigɛ mɔgɔjuguw kan, o ye tagamasiŋɛ ye wala n’o tɛ, a ka siranya tun ye gwansan ye).

GAFE KAN KUNNUNAN .

"Gafe ka miiriya jɔnjɔn ye dususaalo ni see sɔrɔli laban jigiya ye. A ka cogoya kelenpe la, kitabu tun bɛ sanfiŋɛ jugu dɔ kofɔra min bɛna na. An y’a ye ko duniɲa kɔnɔyɔrɔ ye sankolo masasigilan ye! Ala ni Sagaden be mara kɛ - Itali tɛ. An y’a ye ko tagamasiŋɛw be yira, buruw be lasɔmi ani tasaw be ɲangili kɛ cogo dafanin na ani cogo dafanin na. An ka Ala ta mɔgɔ saninmanw ye, o tagamasiyɛn bɛ o kan, ka dimi min bɛna na Alaɲasiranbaliw kan; a ye dunuɲa ye, yɔrɔnin yɔrɔnin, ka binkanni kɛ; a ta kɔgɔjiw tun joli bɔra, i n’a fɔ a ta jibɔyɔrɔw; a ka jagokow tiŋɛna ani a ka kɛlɛbolow ye see sɔrɔ k’a sɔrɔ u ka nafolo tun be minɛna; a ka alaw ɲangira k’a sɔrɔ a ka jamakulu tun be murutira ka taga. An y’a ye ko Egilizi tun be tɔɔrɔbaga ka kunkolo jukɔrɔ ani Seerew tun be waajuli kɛra ni bɔrɔw ye, saya tun b’u kɔnɔna. Nka an y’a ye ko .**kɔnɔyɔrɔ senuman**hold ani Seerew be waajuli kɛ ni kantigiya ye ani, saya kɔ, u bena tilen u ka sukununi wagati la. An ye Ala ka mɔgɔw ye kongokolon kɔnɔ, nka an y’u ye u be balo k’a sɔrɔ Sutana tɛ se ka foyi kɛ dugukolo kan ani sankolo la. An y’a ye ko Ɔrɔmu tun be jigi joli ni tasuma ani sisi kɔnɔ. Ɔrɔmu be ye a ka apokalipisi yiracogow bɛɛ la k’a ta baji kongofɛn ma min be jamanadenw tɔɔrɔ fɔɔ ka taga se diinankow yɛlɛmabaga ma, o min ye dugukolo kongofɛn ye. Sebagayabɛɛtigi Ala bɛ kɔgɔji kɔnɔ wara jɛni; ani Ɔrɔmu (Jatɔmuso) min tun be jagokɛyɔrɔ la, ale ka lafili fanga tɛ tasuma don mɔgɔ si bolo ani a be jɛni i n’a fɔ Nero ka tasuma ma deli ka jɛni cogo min na - abada ani pewu. An ye Ɔrɔmu laban jaa yira Arimagedɔn kɛlɛ la ani an ye Saa gositɔ mɛn k’a siri ani k’a kɔgɔ saan waa kelen kɔnɔ, k’a sɔrɔ mɔgɔ senumanw, ɲɛnamaw ni salenw, tun siginin be masasigilan kan n’u Matigi ye! Minw sara wara ka baara la, an y’olu ka maana dafanin ye. U ma kunu ka kɛ masasigilan si ye, nka u bena sa siŋɛ kelen tugun, a laban, tasuma baji kɔnɔ. An b'a mɛn Ala fɛ, Sutana bɔli "waati dɔɔni" sababu la, ko Sutana ka laɲiniw bɛɛ bɛna dɛsɛ, wagati o wagati ani yɔrɔ o yɔrɔ. Ani o kɔ, an ye Ala ka Egilizi jaa ye. A saninyara a ta baara ra; nɔɔrɔ ni bonya bɛ a tɔgɔ ra, a ta yecogo ra; mɔgɔ tɛ se ka se a ta fanga ra; a ka jɛɲɔgɔnya kɔnɔ; duba ye diŋɛ ye ani a Matigi ka kanubaga ye. A KA SINISIŊƐ LAKANANI ANI A KA SE BANDAAN!"

(K'a taYIRALI Jim McGuiggan lo y’o sɛbɛ, saan 1976, saan 1976, Lubbock, Tɛkzasi mara la, Bibulu ka sɛgɛsɛgɛrikɛyɔrɔw lajɛ.)

Yirali kɔrɔ min tɛ mɔgɔw ka miiriya ye .

Randolfu Dun lo y’o sɛbɛ

Sariyasen fɔlɔ

Yirali kitabu kɔnɔkow Ciden Zan .

Domisiyan tun lanin b’a la ko kiraya kumaw be fɔ ani a tun b’a sinsin a kan k’a yɛrɛ weele ko ala. Saan 86 ɲɔgɔn na, u ye Domisiyan batoso lɔ Ɛfɛzi dugu la. Zan tun be masacɛ ka batoli kɛlɛ cogo min na, ka fara o kan, a tun be to ka Krista ka Kibaru Duman waaju, o labanna ka se Domisiyan tulo ma ani k’a lasun ka koo dɔ kɛ. Saan 94 la, u ye ciden Zan kɔrɔba minɛ ka taga n’a ye Patimɔsi guun kan.

(john-exiled-to-patmɔs)

Kɔfɛ, ciden Zan bɔra kaso la, n’a sɔrɔ kɔrɔya kosɔn ani a kɔsegira yɔrɔ min be weele bi ko Turki. A sara i n’a fɔ mɔgɔkɔrɔba wagati dɔ la saan 98 kɔ.
(ɲiningaliw sɔrɔ.org/ciden-Zan-sa.html)

An ni Ewusebi ni mɔgɔ wɛrɛw, an ka kan ka Ciraden gwɛnni ka taga Patimɔsi bila masacɛ Domisiyan ka masaya wagati ra (81-96). Domisiyan sanin kɔ, Cira kɔsegira Ɛfɛzi Trajan ka masaya wagati la, ani Ɛfɛzi dugu la, a sara saan 100 ɲɔgɔn na KRISTA TILE kɔ, a kɔrɔbayara. (Egilizi ka tariki III.13.1)

(Ciden-zan-polikarpi-ani-patmɔsi.79254/)

Nazarɛtika Yezu

Yezu, i n’a fɔ a ɲɛfɔra cogo min na Layidu Kura kɔnɔ, a ka c’a la, u y’a gwengwen yiri kan jumalon, awirilikalo tile 3, saan 33. Sɛgɛsɛgɛri laban min kɛra, o min fɔra zurunali dɔ kɔnɔ min tɔgɔ ko “International Geology Review,” o ɲɛsinna dugukoloyɛrɛyɛrɛ baara ma Kɔgɔji Sanin na, min be kilomɛtɛrɛ 13 ɲɔgɔn bɔ Zeruzalɛmu la. Matiyu 27, b’a fɔ ko dugukoloyɛrɛyɛrɛ dɔ kɛra ka bɛn ni kuruwa kan ye: “Yezu kulera tugun ni kanba ye, a niin bɔra, o wagati la, Alabatosoba fani tigɛra fila ye k’a ta sanfɛ ka taga se duguma, dugukolo yɛrɛyɛrɛra, faraw tigɛra, kaburuw tigɛra.” (lɔnniya.com/20605-yezu-kuruwa.html)

Sɔli min be bɔ Tarisi – Pɔli

“K’u to k’a bon ni kabakuruw ye, Etiyɛni ye Ala daali ko: ‘Matigi Yezu, ne ka nii minɛ.’ O kɔ, a y’a kunbiri gwan duguma ka pɛrɛn ko: ‘Matigi, i kana nin hakɛ nin jalaki u kun.’ A ka o fɔ ka ban tuma min na, a sinɔgɔra, (a sara).

“O loon na, tɔɔrɔba dɔ donna Zeruzalɛmu ka legilizi la, u bɛɛ jɛnsɛnna Zude ni Samari maraw la fɔɔ cidenw, Alaɲasiranbagaw ye Etiyɛni sutura, k’a kasi kosɔbɛ, nka Sɔli y’a daminɛ ka legilizi halaki, ka taga soo ni soo, ka cɛɛw ni musow sama ka bɔ yen k’u don kaso la.” (Kɛw. 7:59-8:3).

Pol senuman ka saya koo tigitigi ma lɔn, nka laada b’a fɔ ko u y’a kuun tigɛ Ɔrɔmu ani o cogo la, a sara i n’a fɔ mɔgɔ min sara a ka limaniya kosɔn. N’a sɔrɔ a ka saya tun be kerecɛnw fagali dɔ la, Ɔrɔmu masacɛ Nero tun ye yamaruya min di o ma tasumaba min kɛra dugu kɔnɔ saan 64 Krista tile la (britannica.com/biography/Saint-Paul-le-Apostle) .

Nerɔni (54–68)

Masacɛ Gayusi (Kaligula) faganin kɔ, saan 41 la, Kɔlɔdi kɛra masacɛ ye (41- 54). Komi Yahutuw tun be to ka mɔgɔw lafili Krisiti ka ladiliw kosɔn, a .

[Kɔlɔdi] y’u gwɛn ka bɔ Ɔrɔmu. Ɔrɔmu ka tariki sɛbɛbaga Suetonius y’o lo sɛbɛ koo minw kɛra Ɔrɔmu saan 52 ɲɔgɔn na KRISTA TILE kɔ, n’a sɔrɔ “Chrestus” tun ye ŋani ye Ɔrɔmu ka politikimɔgɔw fɛ minw tun b’a fɛ k’ale n’a ka jɛnkuluw bɔ yen. Wala “Chrestus” lo be se ka kɛ birobatigi dɔw ka Christus tɔgɔ fɔcogo ye, Yahutuw tun be sɔsɔli min kɛra o koo la. O sɔsɔli ɲɔgɔn minw tun be Yahutuw ni kerecɛnw cɛ, u tun tɛ lɔnbali ye; i n’a fɔ, Ɛfɛzi dugu la. (Kɛw. 19).

N’a sɔrɔ Kɔlɔdi lo tun ye masacɛ fɔlɔ ye ka kerecɛnw tɔɔrɔ (minw tun be jati i n’a fɔ Yahutuw ka diinan dɔ) ani a tun tɛ o lɔn, sabu a be komi o tun be hɛɛrɛ tiɲɛna. Agiripin min tun be labɛn kɛra, ale sera k’a cɛɛ Kɔlɔdi lasun a k’a dencɛ Nero minɛ ani k’a bila masasigilan fɔlɔ la, ka kɔn Kɔlɔdi yɛrɛ dencɛ ɲɛ. Bamuso ka haminankow ma wasa, o kɔ, a ye Kɔlɔdi faga, ani Nero ye diɲɛ mara a saan 17nan na, a ye mara kɛ k’a ta saan 54 la ka taga se saan 68 ma tuma min na Sena y’a jalaki ko a ka kan ka faga jamana janfa kosɔn.

Nero, cɛɛ min ɲɛɛw tun ye bulaman ye, a kan tun ka bon, a kɔnɔ tun bɔra kɛnɛma ani a senw tun ka ɲi, o tun ye masacɛ fatɔ ye ani a tun ka jugu, a tun be ɲɛnagwɛkow lo fɛ ani a tun be duniɲa marala ni siranya ye. A labanna k’a to u y’a bamuso faga ni muru ye janfa kosɔn ani u y’a muso Octavia kuun tigɛ a ka kakalaya kosɔn. O kɔ, a y’a to u ye Octavia kungolo yira a ka muso Poppaea ɲɛɛ na, saan caaman o kɔ, a y’a bugɔ k’a faga tuma min na a kɔnɔmanin lo.

Zuwekalo tile 18nan sufɛ, saan 64 KRISTA TILE kɔ, tasuma ye Ɔrɔmu dugu ka jagokɛyɔrɔ dɔ minɛ. Samiɲa fiɲɛw tun b’o tasuma fiyɛra ani u tun be jɛnsɛnna joona joona Masacɛ ka dugu ka boon jalenw ni yiriw cɛma. A ma mɛɛn, tasuma y’a yɛrɛ ka ɲɛnamaya daminɛ ka mɔgɔw bɛɛ jɛni a sira kan tile wɔɔrɔ ni suu wolonfila kɔnɔ. Tuma min na tasuma labanna ka ban, a ye dugu kɛmɛ o kɛmɛ la, bi wolonfila to yɔrɔ minw na, u tun be sisi bɔra.

A ma mɛɛn, kuma dɔw bɔra k’a fɔ ko masacɛ Nero lo ye yamaruya di ko u ka dugu jɛni ani ko a lɔnin be Palatine kulu sanfɛ k’a ka nɛgɛso fɔ k’a sɔrɔ tasuma tun b’a lamini na.

O kumakanw ma se ka tiɲɛtigiya abada. Tiɲɛn na, Nero bolila ka bɔ a ka masaso la ka taga Ɔrɔmu Antiyɔmu (Anzio) ani a bolila ka dugu lamini o suu fɔlɔ bɛɛ la k’a sɔrɔ a ka kɔrɔsilikɛlaw m’a ɲɛminɛ walisa ka tasuma faga. Nka kumakanw tora sen na ani Masacɛ ye jurumukɛla dɔ ɲini. A y’o sɔrɔ kerecɛnw na, o wagati la, diinan dɔ tun be yen min tun be mɔgɔw ɲɛɛ na ani mɔgɔ damanin lo tun b’a kɔ dugu kɔnɔ. Walisa ka jama hakili sigi, Nero y’a to a ka mɔgɔ faganinw ka dumuni kɛ jaraw ye tiɲɛn tiɲɛn na ɲɛnagwɛbaw wagati la dugu ka teyatiri tɔɔ kɔnɔ.

Tasuma bugurimugu kɔnɔ, Ɔrɔmu dɔ bɔra min tun be mɔgɔ kabakoya kosɔbɛ. Dugu min dilanna ni kabakurukuruw ni kabakuruw ye ani siraw ka bon, sennamɔgɔw be se ka don yɔrɔ minw na ani jii caaman be yen walisa ka tasuma min bena bɔ sini ma, o faga. Tasuma nɔgɔw tun be kɛ ka kongokolon fa sumayabana fɛ min tun be dugu tɔɔrɔla kabini bɔnsɔn caaman.

Tariku sɛbɛbaga dɔ min tɔgɔ ko Tacite, ale y’a sɛbɛ ko:

> «Sisan, tasuma min ka jugu ka tɛmɛ tasuma bɛɛ kan, o min ɲɔgɔn ma deli ka kɛ Ɔrɔmu, o daminɛna Sirki kɔnɔ, yɔrɔ min na a be Palatine ni Caelian kuluw gɛrɛfɛ.

ka fɛɛnw feere minw be se ka jɛni, ani fiɲɛ tun b’u fiyɛra, tasuma tun be bonya ka taga yɔrɔnin kelen ani a ye Sirki yɔrɔ bɛɛ minɛ. Boonbaw ni batosoba kogow tun tɛ yen, wala fɛɛn wɛrɛw tun tɛ yen minw tun be se k’a minɛ. A fɔlɔ, tasuma ye yɔrɔ nɔgɔninw bɛɛ minɛ ni fanga ye. O kɔ, a yɛlɛla kuluw kan - nka a kɔsegira ka dugumayɔrɔ tiɲɛ tugun. A tun be tɛmɛ kɛlɛkɛminanw bɛɛ kan. Dugu kɔrɔ ka sira misɛnninw n’a ka boonw tun tɛ ɲɔgɔn sɔsɔ, o tun b’a jija a ka ɲɛtaga kɛ.

“Muso minw siranna, minw be kulela, mɔgɔkɔrɔbaw ni kanbelew minw tɛ se ka foyi kɛ, mɔgɔw minw b’u yɛrɛ latanga, mɔgɔw minw be banabagatɔw dɛmɛna wala u be u kɔnɔna, bolibagaw ani mɔgɔ minw be to yen, olu bɛɛ ye ɲagami juguya. marabolow tun lanin b’a la ko yɔrɔjanw y’a yira ko u sen be o la.

"A laban na, k'a sɔrɔ u tun t'a lɔn u bena boli yɔrɔ min na walima min na, u tun be ɲɔgɔn lajɛnna kongo siraw kan, walima ka la foro kɔnɔ. Dɔw tun bɔnɛna u ka fɛɛn bɛɛ la - hali u ka tile dumuni - tun be se ka boli, nga u tun b'a fɛ ka sa. O cogo kelen na, dɔw fana tun ma se k'u ka kanubagaw kisi. Mɔgɔ si tun tɛ se ka kɛlɛ kɛ. bandiw, u tun be fitinɛw fili kɛnɛ kan, cɛɛw tun be kasira k’u ye koow kɛ ka kɛɲɛ ni cikanw ye Walima n’a sɔrɔ u tun b’a fɛ ka fɛɛnw bɔsi dɔrɔn k’a sɔrɔ u tɛ bali.

“Nero tun be Antiyɔmu.

“Tile wɔɔrɔnan na, boonw tiɲɛnibaw kɛra ka tasuma wulitɔ kunbɛn ni dugukolo gwansan ye ani sankolo dayɛlɛnin ye, ani tasuma labanna ka faga Esquiline kulu jukɔrɔ. Nka sanni siranya ka ban, wala jigiya ka wuli, tasuma wulila tugun dugu yɔrɔ dayɛlɛninw na. tun ka jugu yɛrɛ ka tɛmɛ o kan, o tasuma kura ye dusukasi wɛrɛw lase mɔgɔw ma minw tun lanin b’a la ko Nero tun b’a fɛ ka dugu kura dɔ sigi min bena weele a yɛrɛ tɔgɔ la.”

["Ɔrɔmu jeni, saan 64 Krista tile la," Tariku seere ɲɛɛw, - seere ɲɛɛw ka tariki.com (1999). A sɛbɛninw: Duruy, Victor, Ɔrɔmu ka tariki yɔrɔ 1nan. V (saan 1883); Grant, Mikayɛli (bayɛlɛmabaga), Tasiti, Ɔrɔmu masacɛ ka maanaw, (saan 1989)].

Nero y’a ɲini k’o tasuma jalaki dugu ka kerecɛnw ka jɛnkulu fitinin kan (minw tun be jati Yahutuw ka jɛnkulu danfaranin ye ani u be sɔsɔli kɛ), ani o kama, a bɛnnin lo k’u caaman jeni u ɲɛnama. A fɔra ko Piyɛri ni Pol fagara u ka limaniya kosɔn. Nka kumakanw tun be to ka fɔ ko Nero y’a yɛrɛ ka poyi dɔ la min tɔgɔ ko “The Sack of Troy” (a tun tɛ “fiyɛli” kɛ) k’a sɔrɔ a tun be ɲɛnagwɛ min mɛnɛna, a tun b’o diyabɔra. O jago min tun be kɛra dɔnkili la, o tun tɛ koo gwansan ye sabu saan caaman kɔnɔ, Nero tun y’a yɛrɛ kɛ naloman ye k’a to a be dɔnkili la jama ɲɛfɛ ani ka dɔnkili la sanni, tiɲɛn tiɲɛn na, ka cikanw di. (kerecɛnw ka tariki kalanso.org/ zurunali/barokun/tɔɔrɔ-egilizi-fɔlɔfɔlɔ-galeri)

Kerecɛnw lo tun ye fɔlɔ ye, ani cogo jugu la, masacɛ Nero y’u tɔɔrɔ i n’a fɔ jɛnkulu dɔ saan 64. Tasumaba dɔ cira Ɔrɔmu dugu la, ani a ye dugu fanba tiɲɛ. Kumakanw cayara

ko Nero yɛrɛ lo tun b’o kɛra. Siga t’a la, a ye tɔnɔ bɔ dugu tiɲɛni na minkɛ, a ye masaso ɲumanba dɔ lɔ tasuma yɔrɔ dɔ la. N’a sɔrɔ walisa ka mɔgɔw hakili bɔ o kumaw na, Nero y’a fɔ ko u ka kerecɛnw lamini ani k’u faga. Wulu ye dɔw tigɛtigɛ, dɔw jeni ɲanama i n’a fɔ adamadenw ka lanpanw.
(bbc.co.uk/tariku/kɔrɔ/ɔrɔmukaw/kerecɛnwɔrɔmanmasaya_barokun_01.shtml#one)

Saan 66 tileben tuma na, Yahutuw jɛnna ka muruti, ka Ɔrɔmukaw gwɛn ka bɔ .Zeruzalɛmu , ani a ye Ɔrɔmu ka ɲangili kɛlɛbolo dɔ minɛ Bɛti-Horɔn tɛmɛyɔrɔ la, min tun be Gallus ka mara kɔnɔ, masacɛ . ciyɛn Siri jamana na. O kɔ, gofɛrɛnɛman dɔ sigira sen kan min tun be yɛlɛmani don mɔgɔw ka koow la ani a y’a ka fanga jɛnsɛn jamana yɔrɔ bɛɛ la. O kama, masacɛ Nero ye sɔrɔdasi dɔ ci min tun be Vespasien ka kuntigiya la walisa ka labɛn sigi sen kan tugun. A tun be ni .Titi , ani Ɔrɔmu ka sɔrɔdasiw donna ɲɔgɔn fɛ .Galile . Ka bɛn zuwɛnkalo tile 9, saan 68, masacɛ .Nerɔn a fɔra ko a y’a yɛrɛ faga ani a ye Ɔrɔmu jigi saan kelen kɔnɔ . jamanadenw ka kɛlɛ .

Vɛsipasiyɛn (saan 69–79 K.T.L.)

Saan 68 la, kɛlɛ min tun be kɛra mara worodugu fan fɛ (Galile mara la), o banna ani Ɔrɔmukaw y’u janto kosɔbɛ Zeruzalɛmu mara la. O saan kelen na, masacɛ Nero sara a yɛrɛ bolo ani o ye fanga lakolon bila Ɔrɔmu dugu la. O ɲagamini min kɛra, u y’a fɔ ko Vespasien lo ye masacɛ ye ani a kɔsegira Masacɛ ka dugu la. A dencɛ Titi lo tun ka ɲi ka sɔrɔdasi tɔɔ ɲɛminɛ ka taga Zeruzalɛmu kɛlɛ.

Titi (saan 79–81 K.T.L.)

Titi ni Ɔrɔmu ka sɔrɔdasiw ye Zeruzalɛmu lamini ani u y’a daminɛ ka Yahutuw ka fanga bɔ yen dɔɔni dɔɔni. Saan 70 la, kɛlɛkɛlaw tun ye Zeruzalɛmu kɛnɛma kogow ci ani u y’a daminɛ ka dugu sɛgɛsɛgɛ cogo labɛnnin na. O kɛlɛ labanna ka Alabatosoba jeni ani k’a halaki min tun ye Yahutuw ka diinan cɛmancɛ ye.

Komi Ɔrɔmukaw ye see sɔrɔ, u ye mɔgɔ waa caaman faga. Minw kisira ka bɔ saya ma: u ye mɔgɔ waa caaman kɛ jɔɔnw ye ani u y’u ci ka taga baara kɛ Ezipiti ka boonw kɔnɔ, dɔw jɛnsɛnna ka taga ɲɔgɔndanw na masaya yɔrɔ bɛɛ la walisa k’u faga jama ka ɲɛnagwɛkow kama. Alabatosoba ka fɛɛn senumanw tun be taga n’u ye Ɔrɔmu ani u tun b’u yira yɔrɔ min na ka see sɔrɔli bonya.

O murutili ye saan saba wɛrɛ kɛ ani a labanna ka faga saan 73 KRISTA TILE kɔ ni kɛlɛbolo sifa caaman benni ye, i n’a fɔ Masada ka fangabon.

Domisiyan (saan 81–96 K.T.L.)

Laadakow fanba b’a yira ko gafe (Yirali) sɛbɛra Ɔrɔmu masacɛ ka masaya wagati la . Domisiyan (K.L. 81–96), dalilu dɔw b’a fɛ k’o koo tiɲɛntigiya.Situkɛnburuki sa~~an 2003, ɲɛɛ 1535-~~1536
(wikipediya.org/wiki/Yirali_gafe)

Tariku sɛbɛbaga Plini y’a fɔ ko Domitien ye wara ye min bɔra jahanama kɔnɔ ani a tun siginin be a ka boon kɔnɔ ka joli nɛnɛ. Yirali kitabu kɔnɔ, n’a sɔrɔ Zan min be kuma Yirali kitabu kɔnɔ, ale tun be kumana Domisiyan koo la tuma min na a tun be wara dɔ kofɔra min bɔra dingɛ kɔnɔ, min be sankolo tɔgɔ tiɲɛ ani ka mɔgɔ senumanw joli min.

Suetonius (tariku sɛbɛbaga wɛrɛ) min tun be Domitien kɔniya, ale tun ka ɲi ka sɔn a ma ko “a tun b’a janto kosɔbɛ dugu ɲɛmɔgɔw ni marabolo ɲɛmɔgɔw la fɔɔ wagati si la, o mɔgɔw tun tɛ hɔɔrɔn wala tilenninya ye ka tɛmɛ o kan.”

Nka koo dɔ tun be Domisiyan na. A tun ka di a ye ka nɔgɔw minɛ ani k’u sɔgɔ ni sɛbɛrikɛlan ye. A tun ka di a ye ka musow ni denmisɛnw ka kɛlɛw filɛ. Ani, a ka masaya wagati la, a tun be sigasiga kosɔbɛ ko mɔgɔw be labɛn kɛra k’a niin faga fɔɔ masacɛ ka sɛgɛsɛgɛrikɛlaw n’a ka kunnafoni dilaw hakɛ cayara, i n’a fɔ mɔgɔ minw sara Ɔrɔmu ka faamanw cɛma minw tun be sigasiga.

Domisiyan lo tun ye masacɛ fɔlɔ ye min y’a tɔgɔ la Ɔrɔmu ko “Ala Matigi.” A y’a sinsin a kan ko mɔgɔ wɛrɛw k’ale ka bonya tando ni tanuli kuma nunu ye i n’a fɔ: “Dugukolo Matigi,” “Mɔgɔ tɛ se ka see sɔrɔ a kan,” “Nɔgɔya,” “Sɛnuman” ani “E kelenpe lo.”

Tuma min na a y’a fɔ mɔgɔw ye ko u ka Ala ka bonya la ale kan, Yahutuw ani siga t’a la kerecɛnw fana banna o la. Tɔɔrɔ min kɛra Yahutuw kan, o sɛbɛra ka ɲɛ; kerecɛnw ta tɛ. Nka, Yirali sɛbɛbaga be wara min kofɔra, ani koo minw kɛra gafe kɔnɔ, n’a sɔrɔ u be se ka kɔrɔ fɔ ka ɲɛ i n’a fɔ kuma dogoninw minw be kuma Domisiyani ka mara koo la. Ka fara o kan, Flavi Clemens, min tun ye kɔnsili ye saan 95 Krista tile la, n’a muso Flavi Domitilla, u fagara ani u y’u gwɛn ka bɔ jamana na, Domisiyan ka cikanw fɛ; tarikilɔnbaga caaman b’a miiri k’o kɛra sabu u tun ye kerecɛnw ye.

Trajan (saan 98–117 K.T.L.)

Plini filanan min tun be kerecɛn waa caaman fagara loon o loon, ale y’a fɔ ko Trajan makarila a ka sɛbɛri la ani a y’a sɛmɛntiya ko o mɔgɔw ma koo si kɛ min be Ɔrɔmu ka sariya sɔsɔ min ka kan ni saya ye. Foyi ma kɛ k’u lafasa.

Ka kuma fɔ: Ni Zan bɔra Patimɔsi Trajan ka masaya wagati la, o kɔrɔ ko koo minw “ka kan ka kɛ yanni dɔɔni” Yirali kɔnɔ, u tun bena daminɛ wagati dɔ la Domisiyan sanin kɔ.

<u>Ignace min be bɔ Antiyɔsi</u> (c. 35-110 AD) Domisiyan ka masaya wagati la, Ignace min tun ye evɛri ye, ale tun be Antiyɔsi ka legilizi mara, a tun be sɛbɛri kɛ ani ka mɔgɔw kalan minw be sɔsɔ ni Layiri kura ka kalanw ye; misali la,

a.) O cogo kelen na, bɛɛ ka diinan mɔgɔkɔrɔw bonya i n’a fɔ Yezu Krista ka baara, ani evɛri i n’a fɔ Yezu Krista, min ye Faa Dencɛ ye, ani pɛrɛsibitɛriw i n’a fɔ Ala ka kititigɛsoba, ani cidenw ka lajɛnba. Ka fara o kan, Egilizi wɛrɛ tɛ yen" (*Ignace ka taga Traliyakaw fɛ* .III).

b.) Kerecɛnw man kan ka koo si kɛ ni “Evɛri” ma sɔn o ma.

(*Ignace ka taga Traliyakaw fɛ* .II).

<u>Polikarpi</u> (saan 69-155 ɲɔgɔn K.T.L.)

O wagati kelen kɔnɔ, Polikarpi y’a ɲini ka Ɔrɔmu ka Evɛri Anisɛti lasun a ka Paki seli kɛ.

Mariki Ɔriyɛli Antɔnin (saan 161– 180 KRISTA TILE kɔ)

Hali ni sariyakolo ɲumanw tun b’a bolo, Marcus Aurelius tun be kerecɛnw tɔɔrɔ sabu a tun be siranna k’u bena jamana tiɲɛ. O wagati lo la: Polikarpi min bɔra Simirini, u y’o faga a ka limaniya kosɔn.

Sɛtimisi Sevɛri (saan 193 – 211 K.T.L.)

Severus, min kɛnɛyara bana jugu dɔ la kerecɛn dɔ sababu la, a tun be kerecɛnw bɛɛ kanu: Nka jama ka miiriya juguw n’u ka dimi kosɔn u n’u ka .

yiriwali min tun be mɔgɔ siranya bila, o y’a to kafiriw siranna. O tɔɔrɔw daminɛna. Tertullien min tun be o wagati la, ale b’a fɔ an ye ko ni kerecɛnw bɛɛ tun y’u yɛrɛ bɔ Ɔrɔmu maraw la, mɔgɔw tun bena dɔgɔya kosɔbɛ masaya kɔnɔ.

Makisimu (saan 235–238 K.T.L.)

Porovɛnsi dɔw la, u tun be koo bɛɛ kɛ walisa ka kerecɛnw bɛɛ halaki. Kerecɛn caaman tun be faga k’a sɔrɔ u ma kiti tigɛ u kan ani u tun be sutara ɲɔgɔn kan tuma dɔw la, u tun be mɔgɔ biduuru wala biwɔɔrɔ fili dingɛ kɔnɔ ɲɔgɔn fɛ, k’a sɔrɔ u tun tɛ ni bonya ye.

Desi (saan 249–251 K.T.L.)

O tɔɔrɔ sababu bɔra Decius ka kɔniya kosɔn min tun be Filipu ɲɛfɛ, ale min tun ye kerecɛn ye ani a fanba tun be koniya kerecɛnw ka caya kabakoman koo la. Kafiriw ka batosobaw y’a daminɛ ka to yen ani kerecɛnw ka legiliziw cayara.

Valerian (saan 253–260 K.T.L.)

Martiri minw benna o wagati la, u hakɛ tɛ se ka jati ani u ka tɔɔrɔw tun tɛ kelen ye ani u tun be mɔgɔ tɔɔrɔ. O tun tɛ lɔyɔrɔ, cɛnimusoya ani saan si jati.

Ɔriyɛli (saan 270–275 K.T.L.)

Aurelian ye Tile ala ka lɔyɔrɔ sabati .Sol Inviktusi i n’a fɔ Ɔrɔmukaw ka batofɛnbaw ka alaba. A ka ŋaniya tun ye ka masaya mɔgɔw bɛɛ, siwiliw wala sɔrɔdasiw, kɔrɔnfɛmɔgɔw wala tilebenmɔgɔw, ala kelen di u ma, u be se ka la min na k’a sɔrɔ u m’u yɛrɛ ka alaw janfa. … A ka mara surun kɔnɔ, a tun be komi Aurelian tun be tugura “lannaya kelen, masaya kelen” sariyakolo kɔ, o min tun tɛna kɛ sariya ye fɔɔ saan 1914.Tesaloniki dugu ka sariya . A be bɔ ni tɔgɔ nin ye .*Ala ni kuntigi* ("Ala ani kuntigi min wolola"). … Kerecɛnw ka tariki sɛbɛbagaw y’a sɛbɛ ko a ye labɛn kɛ .tɔɔrɔw .

tn.wikipediya.org/wiki/Ɔriliyan

Diyɔkilisi (saan 284– 305 K.T.L.)

Dioclétien ka tɔɔrɔw lo tun ye tɔɔrɔ laban ye ani a tun ka jugu ka tɛmɛ tɔɔw bɛɛ kan .kerecɛnw tɔɔrɔli kɔnɔ Ɔrɔmu masaya . Ka bɛn K.T.L.303 , oMasacɛ Dioclétien . ,Makisimiyan ,Galeriyɔsi , niKɔnsitansi a ye .sariyaw ka kerecɛnw ka joow bɔsi sariya sira fɛ ani k’a ɲini u fɛ u ka tugu laadakow kɔ. Kɔfɛ, sariya dɔw tun ɲɛsinna diinan kuntigiw ma ani u tun b’a ɲini duniɲa kuru bɛɛ fɛ u ka saraka bɔ, u tun b’a fɔ dugudenw bɛɛ ye ko u ka saraka bɔ alaw ye. (wikipediya.org/wiki/Dioclétien_Tɔɔrɔ)

Makisimiyɛn (saan 285 ka taga se saan 305 ma K.T.L.)

A ye o tɔgɔ laban tilan n’a ka masakɛɲɔgɔn n’a ka kuntigi ye,Diyɔkilisiyɛn , min ka politiki kunsɛmɛ tun be Maximian ka sɔrɔdasi kunsɛmɛ dafa.

Kɔnsitansi fɔlɔ (saan 293 ka taga se saan 306 ma K.T.L.)

KELEƆrɔmu masacɛba min tun be mara kɛ i n’a fɔ .*Sezari* ani i n'a fɔ*Ogusiti* ani a tun ye baarakɛɲɔgɔn fitinin ye . *Ogusiti*Makisimiyan jukɔrɔTetarariki .

(an.wikipediya.org/wiki/Ɔrɔmu_masacɛw_tɔgɔw#Minw_ka_fanga) **Galeri (saan 305 ka taga se saan 311 ma K.T.L.)**

A ye kanpaɲi kɛ jamana bɛɛ la .Danube ka .Karpi , a ye see sɔrɔ u kan saan 297 ani saan 300 K.T.L. Hali k’a sɔrɔ a tun ye .Kerecɛnya , a ye .Muɲuli sariya saan 311 la.

Ka kuma fɔ: Dioclétien n’o masacɛ saba tun be ɲɔgɔn fɛ joli wala furu sira fɛ.

Hunw ye Gɔtiw ka jamana minɛ .

Hunw tun ye jɛnkulu dɔ ye min tun be .Erɔpu jamanaw ka kongokolonw , min be bɔ .Volga , (baji min be Irisi jamana na). O**Hunw**binkanni kɛ**Vizigɔtiw**(tilebenyanfan kabila .**Gɔtiw**) saan 376 ɲɔgɔn na K.T.L.O koo kɛnin kɔ, Gɔti jɛnkulu caaman donna Huniw ka mara kɔnɔ, dɔw tagara sigi tileben fan fɛ yɔrɔ wɛrɛ wala u ye dogoyɔrɔ ɲini Ɔrɔmu masaya kɔnɔ. (Wikipediya.org/wiki/Goths)

Jateden minw tɛ se ka mara, olu ye .Gɔtiw ani mɔgɔ wɛrɛ minw tɛ Ɔrɔmukaw ye, u be bolila ka bɔ . Hunw , donna masaya kɔnɔ . a kɛtɔ ka Danube baji tigɛ. O yɔrɔ la .Adiriyanɔpili kɛlɛ saan 378 la, u ye see sɔrɔ Ɔrɔmukaw kan kosɔbɛ.

Atila min tun ye Hun ye (saan 434–453)

Atilla tun ye .Hunw k'a ta saan 434 la fɔɔ ka taga se a saya ma saan 453, marisikalo la. Cɛmancɛ niErɔpu kɔrɔnfan min tun be kɛ ni Hunw ye,Ɔsitorogɔtiw , Alans ni Biligarikaw , ani dɔw wɛrɛw.

Kɔngɔba dɔ tun ye Itali sɔrɔ saan 451 la ani a ka sɛnɛfɛnw tun tɛ ɲɛtaga sɔrɔla dɔɔni saan 452 la. Ka taga ɲɛ ni Ɔrɔmu ye, o tun bena kɛ ni minanw ye minw tun tɛ sɔrɔ Itali jamana na ani n'u tun y'o dugu minɛ, o tun tɛna Atila ka minanw cogoya fisaya. O kama, nafa tun ka bon Atila fɛ ka hɛɛrɛ sigi ani ka kɔsegi a ka jamana na.

(Wikipediya.org/wiki/Atila)

Ɔrɔmu tilebenyanfan masaya banna sɛtanburukalo tile 4 saan 476, tuma min na masacɛ Romulus Augustulus bɔra masaya la Alemaɲi masacɛ Odoacer fɛ.

(google.com/ɲinini?kiliyan=firefox-b-1-d&q=ɔrɔmu+masaya+ban)

Yirali ka kuma surunw .

Cira Zan tun be ni saan 26 ɲɔgɔn ye, n'a sɔrɔ a tun ka dɔgɔ ni Piyɛri ye saan 6 la, tuma min na Cidenw y'a daminɛ ka Krista ka Kibaru Duman kalan Pantekɔte loon na. A ma mɛɛn, u ye Etiyɛni bon ni kabakuruw ye k'a faga ani Sɔli min bɔra Tarisi, ale sɔnna o ma. O kama, kerecɛn caaman bɔra Zeruzalɛmu ani Zude mara la.

Kirisita ka Pɔli wele ko a ye kɛ a ta ciraden ye siya wɛrɛ mɔgɔw fɛ. A tɔɔrɔla kosɔbɛ Yahutuw ni siya wɛrɛw fɛ minw tun ye kafiriw ye. A ye lɛtɛrɛ caaman sɛbɛ walisa ka mɔgɔw jija u ka kantigiya kɛ. Mɔgɔ caaman b'a miiri ko Nero y'a to u ye Pol faga Ɔrɔmu jeni kɔ min kɛra saan 64 la, o saan kelen na Zeruzalɛmu Yahutuw y'u ka murutili daminɛ Ɔrɔmu kama. A be komi Yahutuw tun be fanga la Zeruzalɛmu k'a ta saan 66 la ka taga se saan 70, awirilikalo la tuma min na tile damanin ka kɔn Tɛmɛnkan seli ɲɛ,Titi a y'a daminɛ k'a ka kɛlɛ lamini min tora kalo duuru kɔnɔ. A banna tuma min na Ɔrɔmukaw ye Alabatosoba jɛni ni bɔnsɔnw ka sɛbɛw bɛɛ ye. Yahutuw tun tɛ se k'a lɔn tugun mɔgɔ min tun be se ka kɛ u ka sarakalasebagaw kuntigi ye ka kɛɲɛ ni sariya ye. (google.com/ɲinini?kiliyan=tasuma-b-1-d&q=Zeruzalɛmu+tiɲɛni)

Saan bisaba ɲɔgɔn Zeruzalɛmu halakili kɔ, ani Pɔli ka lɛtɛrɛ laban min ci Azi mara lanabagaw ma, Yuhana ka Yirari kitabu sɛbɛ k'a ci Azi mara lanabagaw ma.

A lakali kokura:

kele. Kafiriw n’u ka Masaya bato tun ye masaya ka diinan ye.

b. Dioclétien tun b’a yɛrɛ jati ala ye i n’a fɔ mɔgɔ wɛrɛ minw tun b’a kɔ.

c. Kerecɛnw tun b’a jati ko masacɛ lo ye masaya kuntigiba ye, nka u tun t’a jati ko Ala lo.

d. Kafiriw ka sarakalasebagaw ani Ɔrɔmu ka faamanw tun b’a jati ko kerecɛnw be muruti ani u ka ɲi ka ɲangili sɔrɔ. O kama, Dioclétien ye Zan gwɛn ka taga n’a ye Patimɔsi.

e. Kerecɛn minw tun be Azi mara ka legilizi wolonfila kɔnɔ, n’a sɔrɔ u fanba tun ye kafiriw ye fɔlɔ la ani u tun ma ban u ka kafiriw ka kɛwalew bɛɛ la pewu ani k’u fili.

f. Sagadɛndɛlaw kuntigiw (evɛriw) tun be legiliziw kɔnɔ minw tun be fanga sɔrɔ u ka kalanw n’u ka kɛwalew kan.

g. Tɔɔrɔw tun be to ka caya ni masacɛ kura kelen kelen bɛɛ ye fɔɔ ka taga se Dioclétien ma – min tun be jati ko a ka jugu ka tɛmɛ tɔɔw bɛɛ kan.

h. Ala be muɲu ka kɔnɔni kɛ ko kafiri caaman ka sɔn ka kɛ kerecɛnw ye ani kerecɛn murutininw ka nimisa.

Nne. Zan be Ala ka cikan fɔ koo dɔw koo la minw “ka kan ka kɛ yanni dɔɔni” wala minw “ka kan ka kɛ yanni dɔɔni” - wagati dɔ la saan 100 kɔ K.T.L.

Sariyasen 2nan

Kerecɛn minw be Azi mara la, olu lo

Lamɛnnikɛlaw yɔrɔnin kelen

O kerecɛnw tun b’a lɔn fɛɛn min be kɛra u ka yɔrɔ la ani ko Ala fana ka ɲi k’u ka gwɛlɛyaw n’u ka tɔɔrɔw lɔn. Yuhana ka lɛtɛrɛ ci lanabagaw ta jɛnkuruw ma saan 2019 kɔnɔ.

1. **Efɛzi**–I y’i yɛrɛ bɔ Krista la min sara i ka yafa kosɔn – k’a to yen ani ka ben a ka kanuya n’a ka makari la.
2. **Simirina**–Aw ka fanga sɔrɔ Sutana be tɔɔrɔ wɛrɛw lase aw ma.
3. **Pɛrigamu**–Aw ma ban ne ra; nka o karan minw bɛ kɛ sababu ye ka aw balemaw kunnacɛn, aw sɔnna o ma.
4. **Tiyatiri**–I sɔnna kafiriw ka kakalayakow ma ani i b’u ka alaw bonya k’u bato n’i y’i seen don u ka sarakaw dumuni na.
5. **Saridi**–I sara kabini i ye Ala sago kɛli dabila. Kafiriw sɔnna aw ma i n’a fɔ o balemaw.
6. **Filadɛlifi**–Aw ka ne sago kɛ, ka ne sago kɛ. O ra, mɔgɔ caman bɛna ne ta kuma lamɛn. O la, ne ye da min yɛlɛ i ye, i ka nafa sɔrɔ o la.
7. **Lawodise**–I tɛ foyi miiri, i t’i janto ne la – i t’i janto i ka kisili la tugun.

(Yirali 2nan ani 3nan)

Sariyasen 3nan

Sankolo daa yɛlɛla

K’a to hakili la, Zan weelenna ka don Ala ɲɛɛ kɔrɔ sankolo daa dayɛlɛnin fɛ. Yan, Zan ye koo dɔw ye minw tun bena kɛ yanni dɔɔni. Ala min ye dunuɲa kuntigiba ye, ale bɛ a ta masasiginan kan, a ta sariyaw sɛbɛnin bɛ a boro, a ka min di Kirisita ma, min ye Ala ta Masaya kuntigi ye dugukolo kan.

Zan be seereya kɛ tuma min na Dawuda ka lili, Ala Dencɛ, be kitabu wolonfila minw datugunin lo, u b’u dayɛlɛ ani a be min bena kɛ ni buruw fiyɛra ani ni Krista be Ala ka sariyaw labato mɔgɔ minw be kɛlɛ kɛ n’a ka Egilizi ye, u b’o filɛra.

1st sirinan–Dugu wɛrɛ labɛnnin lo ka kɛlɛ kɛ, kɛlɛ be na . **2nd sirinan**–Hɛɛrɛ be bɔ yen - kɔnɔna kɛlɛ be daminɛ . **3rd sirinan**–Kɛlɛ ni kɛlɛ be na ni kongo ye .

4th sirinan–Kɛlɛ, kɛlɛ ani kongo be na ni saya ye. **5th sirinan**–Sankolo la, niin tilenninw be tilenninya deli .

6th sirinan–Wagati labɛnnin lo Sagaden ka dimi kama - kafiriw n’u ka Masacɛ batoli yɛlɛmani .

- nafolotigiw ni fangatigiw, dugukolo masayaw kuntigiw, o bɛna a ɲini ka dogo Ala ɲa kɔrɔ.

Niin tilenninw jamaba, kabini wagatijan, minw saniyara Krista ka jurumuw yafa saraka fɛ, u be kule ni kanba ye ko KISILI ye Ala ni Sagaden ta ye - o niinw be sankolo la, u tɛ Hadɛsi kɔnɔ.

Min tun bena kɛ wagati dɔɔni kɔnɔ, Zan tun y’o ye, Ala be wagati di walisa ka yɛlɛmani don. Sisan, Zan bena Krista ye a be Ala ka kiti tigɛ kafiriw kan minw tɛmɛna dugukolo kan kuntigiw fɛ k’a ɲini ka Ala ka Masaya halaki dugukolo kan.

Ala tɛmɛna Zan fɛ ka tagamasiɲɛ caman ta k’a ka kiti tilennin kofɔ sapitiri 8 ka taga se 18. Bibulu lɔnbaga, karamɔgɔw ani kalanden sɔbɛw ye faamuyali ni kɔrɔfɔli sifa caaman di k’a sɔrɔ dalilu barikaman si tɛ yen, mɔgɔ damanin lo sɔnna o ma. A be komi bɔnsɔn kelen kelen bɛɛ be o tagamasiɲɛw kɔrɔ fɔ cogoya wɛrɛw la ani dɔw be kuma u ka bɔnsɔn ka diɲɛ ɲɛmɔgɔw koo la; i n’a fɔ, Ɔrɔmu ka Pape, Itilɛri, Sadamu Huseni, Sitalin, n’a ɲɔgɔnnaw.

7th sirinan–Suu be kɛ wagati dɔɔni kɔnɔ, o min ye “suma ye ka kɔn sanfiɲɛ ɲɛ.” Wagati sera Krista ka . minw ye kɛlɛ kɛ ni Ala ka masaya ye dugukolo kan dugukolo kan, Ala ka kiti tigɛ olu kan.

Burufiyɛkan ye welekan ye ka taga kɛlɛ la .

kele.**Buru fɔlɔ .**–jago min be kɛ sirabaw kan, o tiɲɛna -o be siranya ni dumuniko bila mɔgɔ la.

b.**Buru filanan .**–jago min tun be kɛ baji fɛ, o tiɲɛna.

c.**Buru sabanan .**–jago min tun be kɛ bajiw fɛ, o tiɲɛna.

d.**Buru naaninan .**–Ala ka sebagaya min be duniɲa kuru bɛɛ kɔnɔ, o yirala i n’a fɔ yɛlɛmanibaw be ɲini ka kɛ .

1) Gofɛrɛnɛmanw n’u ɲɛmɔgɔw tɛna se k’u ka fangaba mara siyaw ni mɔgɔw kan.

2) Sɔrɔdasiw tun bena kɛlɛ kɛ ka mɔgɔ caaman faga. Minw tora, olu bele be ban k’u ka kafiriw ka boliw ni jinaw batoli dabila.

e.**Buru duurunan**–hakili dɔ be bɔ sankolo la ani u be kilɛ di a ma walisa a ka mɔgɔ minw tɛ kerecɛnw ye, u k'u ɗɔɔrɔ.

f.**Buru wɔɔrɔnan**–binkanni dɔ min bɔra kɔrɔn fan fɛ ani Efarati baji be dan na, baji min be bɔ Turki worodugu fan fɛ ka taga se Pɛrɛsi baji daa la.

g.**Buru wolonfilanan .**–Ɔrɔmu ni kafiriw ka mara laban.

Sariyasen 4nan

Ɔrɔmu masaya laban

Ka bɛn saan 325 KRISTA TILE kɔ, Kɔnsitantini ye Nise ka lajɛnba weele, walisa ka masaya kɛ kelen ye jamana ka diinan dɔ sababu fɛ. Kɔnsitanti tun b'a miiri ko kerecɛnya ye jamana ka diinan ye min be se ka Ɔrɔmu masaya jɛn ka kɛ kelen ye, o min tun be daminɛna ka tilan ani ka tilan o wagati la. Kɔnsitantin banna ka sɔn kerecɛnw ka lannaya ma pewu ani a tora a ka kafiriw ka lannakow n'a ka kɛwale caaman kan, o kama Kɔnsitanti tun be legilizi min lawuli, o tun ye kerecɛnw ni Ɔrɔmukaw ka kafiriw ɲagaminin ye. "Ale (Kɔnsitanti) tora a ka lɔyɔrɔ la i n'a fɔ kafiriw ka jamana ka diinan ka sarakalasebagaw kuntigi."

(Masaya banbali, F. W. Mattox, ɲɛɛ 127nan).

An kɛtɔ ka danfaraw nɔgɔya ani ka danfara minw be yen, u tunu.

O koo naani lo be sɔrɔ yan.

1) K'u ka ala caaman tɔgɔ yɛlɛma, o min ye henotheism ye, k'u kɛ duguw ka mɔgɔ senumanw ye walisa k'u latanga.

2). Ezipitikaw ka diinan dɔ min be weele ko Isis ka bato, o donna kerecɛnya la saan 1914 la. ka Isis nɔɔ ta ka Mariyamu ta. Tɔgɔ minw tun be fɔ Isis ma, u caaman i n'a fɔ "Sankolo Masamuso," "Ala Bamuso" ani " *.tewotokɔsi*" (Ala wolobaga) tun nɔrɔnin lo Mariyamu la.Jɔyɔrɔba tun dira Mariyamu ma kerecɛnw ka limaniya la, min ka bon ni Bibulu be min fɔ a ye, walisa ka Isis batobagaw sama.

3) Mitra diinan lo tun ye diinan ye fɔɔ ka taga se Kɔnsitantin ka wagati ma ani Ɔrɔmu masacɛ minw nana a nɔɔ na. Mitra diinɛ ka koo jɔnjɔn dɔ tun ye sarakabɔ dumuni ye, o min tun ye ka misi saraka sogo dumu ani k'a joli min. Kɔnsitantin n'a nɔnabilamɔgɔw y'o nɔɔ ta ka kɛ Matigi ka surafana / Kerecɛnw ka jɛnɲɔgɔnya ye.

4) Kɔnsitantin, n'a nɔnabilabagaw, y'u ka dɛmɛ di Ɔrɔmu ka evɛri ma k'a kɛ a ka jamana ka legilizi kuntigiba ye k'a miiri ko a ka fisa Ɔrɔmu masaya ka kelenya kama ni gofɛrɛnɛman ni jamana ka diinan ka kɛ yɔrɔ kelen na. Tuma min na Ɔrɔmu masaya benna, Ɔrɔmu ka Evɛri ye tɔgɔ min ta fɔlɔ la, o ye Ɔrɔmu masacɛ Kɔnsitantin ta ye – Pontificus Maximus, (o kɔrɔ ko sarakalasebagaw kuntigi –nka fɔlɔ la, o tun ye baaraba ye saan 1914 la.Ɔrɔmu ka diinan kɔrɔ min tun be Ala caaman bato).

(A bɔra ccel.org/s/schaff/tariku/3_ch01.htm kɔnɔ)

Kɔnsitantin tun ye Ɔrɔmu ka jamana ka legilizi min sigi, o yɛlɛmana ka kɛ Ɔrɔmu Katoliki legilizi ye, o min ye bɛnbaliya jugu ye kerecɛnya ni kafiriw ka diinanw cɛ minw tun b'a lamini na. Sanni jamana ka Egilizi ka Kibaru Duman fɔ ani ka kafiriw yɛlɛma, a ye kafiriw ka diinanw "kɛ kerecɛnw" ye dɔrɔn, ani ka kerecɛnya "kɛ kafiriw ye." (Ɲiningali dɔw sɔrɔ.org)

Ka bɛn saan 476 la, Romulus, min tun ye Ɔrɔmu masacɛ laban ye tileben fan fɛ, ale benna Alemaɲi ɲɛmɔgɔ Odoacer fɛ, ale lo kɛra Barbari fɔlɔ ye ka mara kɛ Ɔrɔmu o cogo la Ɔrɔmu masaya banna.

(A bɔra ushistory.org/civ/6f.asp kɔnɔ)

Sariyasen 5nan

Niin tilenninw be ninsɔndiya sankolo la

Yirali 19nan bɛ daminɛ ni nisɔndiyaba ye, mɔgɔ terennin caman minw yafara o ma, k'a ta Adama ta wagati ra, ka taga a bla wagati ra, Ala ka se sɔrɔ kafiriw kan wagati min na. Sutana tun ye tɛmɛ a ka dugukolo kan fanga fɛ ka mɔgɔw minɛ ani u tun b'a fɛ ka tanuli sɔrɔ adamadenw ni dugukolo kan bololafɛnw fɛ.

Siɲɛ kelen tugun, Sankolo dayɛlɛla. Krista be fani donna min be joli bɔra i n'a fɔ Masacɛw ka Masacɛ ani Matigiw ka Matigi, ale be bɔra.

Sutana ka fanga be siri wagati dɔɔni kɔnɔ. A bena to k'a ɲini tugun, sanni wagati ka se, ka Ala ka mɔgɔw halaki sanni a ka siri fɔɔ abada. O wagati ra, Ala bɛna a ta kiti tigɛ mɔgɔ minw bɛɛ kan, minw banna ka sɔn Kirisita ma k'a kɛ Ala ye. O kɔ, ɲangili banbali bena ben u kan ani u bena ci ka taga kɛ n'u facɛ Sutana ye. Nka, mɔgɔ tilenninw bɛna to ni Ala ye fɔ abada, ɲanamaya banbari, ka Ala bato tuma bɛɛ - k'u ka kanuya, u ka tanuli ani u ka bonya di a ma.

Sariyasen 6nan

Ka tɛmɛ lamɛnnikɛlaw kan yɔrɔnin kelen .

Komi tɔɔrɔbaw tun bena kɛ “sɔɔni,” a tun bena gwɛlɛya ka to kantigiya la. O la, Ala tɛmɛna Zan fɛ ka Azi mara kerecɛnw jija, o minw ye legilizi wolonfila ye, u ka to kantigiya la ani u ka ɲi ka ɲɛnamaya kɛ cogo min na min ka di ale ye. Nka, Yirali ka cikan be tɛmɛ Ɔrɔmu masaya wagati kan, lamɛnbaga yɔrɔnin kelen, a be taga yɔrɔjan lamɛnbagaw fana fɛ.

Ɔrɔmu masaya bennin kɔ, Katolikiw ka legilizi tun be fanga sɔrɔla ka taga, tɔɔrɔw tun bena juguya tugun. Saan kɛmɛkulu 11nan na, Katolikiw ka kisɛya kosɔn k’u ka Krista ka masaya yɛlɛmani sigi sen kan, Ɔrɔmu ka papew y’a daminɛ ka baara kɛ ni minan kura dɔ ye .
- - Kurusi kɛlɛw. A daminɛ na, Kurusi kɛlɛw tun ye Zeruzalɛmu ni "Jamana Senuman" minɛ. Kurusi kɛlɛkɛlaw ka siraw kan, u ye siwili waa caaman (sanko Yahutuw) minɛ ka cɛnimusoko kɛ n’u ye, k’u sonya ani k’u faga.

Saan 1200 ɲɔgɔn na, kerecɛn minw tun lanin be Bibulu la, olu y’a daminɛ ka Katolikiw ka Bibulu kɔrɔfɔli, kalanw ani kɛwalew sɔsɔ. U y’u yɛrɛ mabɔ Ɔrɔmu ka legilizi la sabu u tun b’a jati ko legilizi murutinin lo. O kama, u tun b’u jati i n’a fɔ faratiba min be se ka kɛ. Walisa k’o farati bɔ yen, u ye kuruwazi miiriya yɛlɛma walisa ka Erɔpu jamana yɛrɛ kɔnɔ Alako ta fan fɛ kɛlɛw tunu. O kɔrɔ, sɔrɔdasiw tun be sigi n’a laɲinita ye ka kerecɛnw jɛnkuluw bɛɛ faga minw limaniyara Bibulu la.

Valdensiw (saan 1179 ɲɔgɔn na K.T.L.)

Valdɛnsi fɔlɔw tun lanin b’a la ko .**sɔngɔko, foroba**waajuli **ani kelenna kalan min be kɛ . vɛrisew**. O diinɛkulu bɔra saan kɛmɛkulu 12nan laban na i n’a fɔ .*Lyons ka fantanw*, [Faransi] jɛnkulu dɔ lo min labɛnna .Piyɛri Waldo , jagokɛla nafolotigi dɔ min tun be .Liyɔn , min y’a ka nafolo di saan 1177 ɲɔgɔn na ani a tagara cidenw ka waajuli kɛ .lakolonya i n’a fɔ sira min bɛ taga dafa. Saan 1179, u tagara Ɔrɔmu, yɔrɔ min na . Pape Alɛkisandiri 3nan y’u ka ɲɛnamaya duga nka a y’u bali ka waajuli kɛ n’u ka yɔrɔ ka diinan kuntigiw ma sira di u ma. U ma mɛnni kɛ ani u y’a daminɛ ka waajuli kɛ ka kɛɲɛ n’u yɛrɛ ka faamuyali ye vɛrise koo la. Komi Ɔrɔmu Katoliki Egilizi tun b’u jati ko u tɛ mɔgɔw ka diinankow ye, u y’a fɔ ka gwɛ . ngalontigɛlaw k’a daminɛ saan kɛmɛkulu caaman kɔnɔ saan 1914 la.tɔɔrɔ min tun bɛ ɲini ka o diinan halaki.

(Wikipediya.org/wiki/Valdensikan)

Albigenses wala Catars (saan 1200 ɲɔgɔn na KRISTA TILE kɔ)

[Pape] Innocent III tun lanin b’a la ko mɔgɔ minw be sɔsɔli kɛ Bibulu kɔnɔ, olu ka jugu ka tɛmɛ kafiriw kan (Saracens, 1914). Silamɛw, ani Turkikaw), bari u tun be ... Erɔpu jamanaw ka bɛnkelenya lafili. O kama, Innocent III ye “kuruwazi kɛlɛw” dɛmɛ walisa k’u halaki. Pape Innocent (o tɔgɔ lo!) ye Louis VII weele k’a ka fagali kɛ ale nɔɔ na ani a ye ci di Raymond VI fana ma ko a k’a dɛmɛ.

Faransi worodugu fan fɛ, mɔgɔw tun b’a miiri ko Albigenses wala Cathars lo kalannin lo kosɔbɛ ani u nafolo ka ca ni Faransi mɔgɔ tɔɔw ye. Pape y’u weele ko diinan mɔgɔkɔrɔw sabu u tun t’a ka sariyaw labato. U**tun b’u ka Bibuluw mara ani k’u kalan .** sarakalasebagaw dɔrɔn le tun ka kan ka min kɛ. Saan 1209, Katolikiw ka legilizi y’a daminɛ ka Erɔpu kerecɛn ɲɔgɔnw kɛlɛ. U tun be fɔ Pape Innocent ka dimansi sɔgɔma cikanw na ko “saa kɔrɔ ka baarakɛlaw”. Jalakibali ye layidu ta mɔgɔfagalaw ye ko n’u y’u ka muruw ta ka jamanadenw kɛlɛ minw tɛ ni kɛlɛkɛminanw ye, u bena masaya di u ma sankolo la. Katarisimu halakili min tun be kɛ denbayaw kɔnɔ, o tun dafanin lo fɔɔ sisan, tarikikow lɔnbagaw b’a jati ko Kurusi kɛlɛ lo ye Erɔpu jamanaw ka siyawoloma fɔlɔ ye.

(Gafew ɲɛɛ ɲumanw.com/twyman/?sɛbɛn ɲɛɛ_10nan)

Saan 1209, zuwekalo la, Katoliki diinan mɔgɔkɔrɔw ka kɛlɛbolo dɔ, n’a sɔrɔ u tun be Katariw ka kɛlɛbolo dɔ kɔnɔ, u ye kɛlɛ kɛ ni Beziers dugu ye Faransi jamana na ani u ye siwili 60 000 faga minw tun tɛ ni kɛlɛkɛminanw ye, ka cɛɛw, musow ani denmisɛnw faga. Dugu bɛɛ bɔra, ani tuma min na mɔgɔ dɔ ye ŋunuŋunu ko Katolikiw be fagara ani "heretikiw" fana, papa ka cidenw y'a fɔ u ye k'u ka to ka mɔgɔ faga, u kana jɔrɔ o la bari "Matigi b'a yɛrɛ ta lɔn."

Tɔɔrɔ ma ban kuruwazi kɛlɛw bannin kɔ. Sabu saan 1500-1600 wagati la, mɔgɔw tun be faga sabu u tun be Bibulu bayɛlɛmana jamaba ka kaan na, sabu u tun be ni Bibulu ye wala u yɛrɛ tun b’a kalanna. Bi, lamɛnnikɛlaw cɛma minw be yɔrɔjan, tɔɔrɔ be kɛra duniɲa kuru bɛɛ kɔnɔ i n’a fɔ Sinuwa jamana na ani kɔrɔn cɛmancɛ jamanaw na.

Sapitiri 7nan

Kuma surun ani kuncɛli

O kɔrɔfɔli tɛ laada kɔrɔfɔli ye bari a t’a yɛrɛ don laada kɔrɔfɔliw la i n’a fɔ tagamasiɲɛw kɔrɔ walima diɲɛ nataw ka kiraya kumaw, a be sinsin Ala ka cikan kan a ka mɔgɔw ma minw tun be tɔɔrɔla ani minw tun bena tɔɔrɔ wagati janw na.

A ka cikan ye nin ye: “Ne be ne ka danfɛnw ni mɔgɔ tilenninw mara ne ka Egilizi kɔnɔ. Kerecɛnw man kan ka ɲinɛ u ka laɲinita kɔ, o min ye ka se yɔrɔ laban na ka ɲɛnamaya kɛ n’a ye fɔɔ abada sanni u k’u janto a) loon o loon koow la u ka ɲɛnamaya kɔnɔ, b) Bibulu lɔnbaga dɔw ka kɔrɔfɔli tun be kɛra, wala c) tuma min na koow tun bena kɛ.

Ka sinsin mɔgɔ yɛrɛ ka karamɔgɔ dɔ ka kɔrɔfɔli kan wala mɔgɔ min be la a la, o ye tiɲɛn dafanin ye min ka kan ka labato walisa ka jɛnɲɔgɔnya kɛ ni Ala ni adamadenw ye, farati b’o la kosɔbɛ. Tiɲɛn na, n’a sɔrɔ mɔgɔ ka miiriya bena yɛlɛma n’u be to ka lɔnniya wɛrɛw sɔrɔ.
Kerecɛn kelen kelen bɛɛ, hali n’u balimaw t’o kɛ, u ka ɲi ka Ala ka kuma kalan, ka ɲɛnamaya kɛ ka kɛɲɛ n’o ye k’a ka cikanw labato. N’u m’o kɛ, o tuma na yanni dɔɔni, u ka kafo bɛɛ bena tugu kafo sifaw kɔ, Azi mara ka legilizi wolonfila be minw yira:

1. Diinan dɔ ka ɲi i n’a fɔ dɔ wɛrɛ.

2. Ka kantigiya kɛ fɔɔ ka taga se a laban ma.

3. Ka hami kosɔbɛ tiɲɛn koo la.

4. Ka sɔn kalan o kalan ma k’a kɛ tiɲɛn ye k’a sɔrɔ a t’a fɛ ka tiɲɛn ɲini wala a t’a fɛ fewu.

5. Egilizi min tɛ foyi kɛ.

6. Ka sababuw ɲini ka baara kɛ Ala ye.

7. Egilizi min be mɔgɔw dɛmɛ.

Duniɲa kuru bɛɛ ka Bibulu lɔnniya baarada

Randolf Dunn, ɲɛmɔgɔ - Robɛri Santiyago, ɲɛmɔgɔ

Bibulu ka ɛntɛrinɛti kan

Kalan 1nan - Ala ka cikan

Fɛɛn bɛɛ sɔrɔla cogo di?

Cɛɛ min tun ye Ala ye .

Krista - Ala ka

gundokow Ala koo la

Ka bɔ ɲɛnamaya la ka taga se saya ma - Cɛɛ

satɔ ye kunmabɔli labɛn

Kibaru Dumanw ka cikanw .

Kalansen 2nan - Ka mɛnni kɛ Krista fɛ .

Wagati ka kɔn Krista ɲɛ

Wagati min na Krista tun be dugukolo

kan Wagati min na Krista kɔ

Wagati laban dugukolo kan

Desizɔn wagati lo

Ka bɔ saya la ka tɛmɛ kuruwa kan ka taga

ɲɛnamaya la Yafali koo la

Batizeli ka kɛ Kirisita ye

Kalansen 3nan -Ɲɛnamaya kura Krista la

Masaya min ma dilan ni bolow ye

Masaya kɔnɔ baarakɛlaw .

Krista ka sariyakolo fɔlɔw

Firiyamuso minw mako be nɔnɔ na

Alako ta fan fɛ

Ka ɲɛnamaya kɛ hɔɔrɔnya la

Tɔɔrɔ ka ntalen

Cikan min be sɔrɔ lɛtɛrɛw kɔnɔ:

Ala bato ni hakili ni tiɲɛn ye .

Bibulu lɔnbagaw ka kalanw

Bibulu labɛnnin

Bibulu ka kuma surunw

Suguyaw ani ntalenw .

Kalansen 4nan - Ka yiriwa Krista la .

Nazarɛtika Yezu

Krista ka ɲɛnamaya

Ka kɛ kelen ye Krista la

Miiriliw dimi koo la

Farikolo, niin, niin - U be taga min n'i sara? Furu ni furu faran

Ala ka lafiɲɛlon

Danni ka kɔn Zɛnɛzi ɲɛ Danni

Heburuw .

Kalansen 5nan - Ka kɔrɔbaya Krista la

Kalan minw be sɔrɔ kuruwa kan Ala

ka jɔli kɛcogo la Ɲiningalibaw minw

ma deli ka kɛ Ka ɲɛnamaya kɛ ɲɔgɔn

ye Krista la Ka ɲɛnamaya kɛ ka tɛmɛ

bɛɛ kan

Layidu minw be sɔrɔ sisan ani abada Cɛɛ

sɔbɛw ye Ala batobagaw ye .

Ɲɛnamaya kuma kabakomanw

Kalan 6nan - Ka kɛ Bibulu lɔnbaga ye .

Suuw, misaliyaw ani kiraya kumaw

Niin senu

Daniyɛli

Yezu Krista ka Yirali

Sɛbɛninw ka kumabali

Kalanw ni kɛwalew k'a ta saan 100 la ka taga se saan 1500 ma.

Ka Bibulu lajɛn ani k'a bayɛlɛma

Bi, Egilizi ka kɛwalew – Sɛbɛninw wala laada?

Yezu bɔnsɔnw - Tablo

Duniɲa kuru bɛɛ ka Bibulu lɔnniya jɛnkulu be ni yɔrɔw ye minw be taga ni kaan wɛrɛw ye .**Bibulu ka ɛntɛrinɛti kan**.